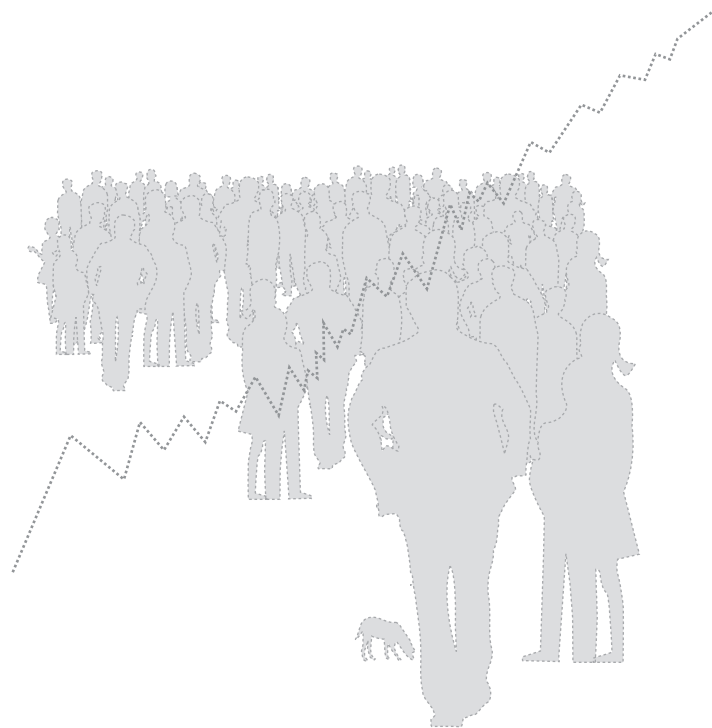

FUNDACJA
IM. STEFANA BATOREGO

Sprawozdanie **2003**

Fundacja im. Stefana Batorego

Sapieżyńska 10 a

00-215 Warszawa

tel. |48 22| 536 02 00

fax |48 22| 536 02 20

batory@batory.org.pl

www.batory.org.pl

Konto bankowe (PLN):

Bank Handlowy

I Oddział Warszawa

80 1030 1016 0000 0000 6145 0000

Opracowanie sprawozdania:

Danuta Stotecka

Olga Katarzyna Szotkowska

Opracowanie graficzne,

opieka artystyczna nad publikacjami

Fundacji im. Stefana Batorego:

Marta Kusztra

Skład:

Michał Poloński

Warszawa, kwiecień 2004

Druk: ARW ROBAND

ISSN 1234-7272

Dziękujemy wszystkim naszym współpracownikom
oraz darczyńcom z Polski i z zagranicy - dzięki Waszej pomocy
możemy prowadzić naszą działalność.

O Fundatorze

George Soros urodził się w 1930 roku w Budapeszcie, w wieku lat siedemnastu wyemigrował do Anglii, gdzie ukończył London School of Economics. Po przyjeździe do Stanów Zjednoczonych w 1956 roku zajął się inwestowaniem na rynku kapitałowym, odnosząc wielki sukces finansowy. Obecnie jest prezesem Soros Fund Management LCC, firmy zarządzającej prywatnymi inwestycjami, pełniącej rolę głównego doradcy Quantum Group of Funds, do której należy Quantum Fund, uważany przez lata za najskuteczniejszy fundusz inwestycyjny na świecie.

Studiując w London School of Economics George Soros poznał twórczość Karla Poppera, która wywarła duży wpływ na jego poglądy oraz późniejszą działalność filantropijną. Swoją pierwszą fundację – Open Society Fund – założył w 1979 roku w Nowym Jorku, następne: w 1984 roku na Węgrzech i w 1987 roku w ówczesnym Związku Radzieckim. W 1988 roku w Polsce powstała Fundacja im. Stefana Batorego. Obecnie założone przez Sorosa instytucje filantropijne działają w ponad 50 krajach Europy Środkowej i Wschodniej, w Azji, Afryce, Ameryce Południowej i w Stanach Zjednoczonych. Fundacje te, wspierając różnorodne inicjatywy edukacyjne i kulturalne, a także przedsięwzięcia związane z restrukturyzacją gospodarki, pomagają w budowie instytucji społeczeństwa otwartego. W 2003 roku przeznaczono na ten cel 474 miliony dolarów. George Soros jest również założycielem Uniwersytetu Środkowoeuropejskiego (Central European University) powstałego w 1992 roku w Budapeszcie.

George Soros jest autorem licznych artykułów traktujących o politycznych i gospodarczych zmianach w Europie Wschodniej i w krajach byłego Związku Radzieckiego. Jest też autorem ośmiu książek: *Alchemy of Finance*, 1987 (polskie wydanie: *Alchemia finansów*, SIW Znak, Kraków 1996), *Opening of Soviet System*, 1990, *Underwriting Democracy*, 1991, *Soros on Soros: Staying Ahead of the Curve*, 1995 (polskie wydanie: *Soros o sobie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998), *The Crisis of Global Capitalism*, 1998 (polskie wydanie: *Kryzys światowego kapitalizmu*, Wydawnictwo Muza, Warszawa 1999), *Open Society. Reforming Global Capitalism*, 2000, *George Soros on Globalisation*, 2002 oraz *The Bubble of America Supremacy*, 2004.

George Soros został uhonorowany tytułem doktora *honoris causa* przez New School of Social Research (Nowy Jork) i Oxford University w 1980 roku, a w 1991 roku przez Budapesztański Uniwersytet Ekonomiczny i Yale University. Uniwersytet w Bolonii, w uznaniu zasług w szerzeniu idei społeczeństwa otwartego, nadał mu w 1995 roku najwyższe odznaczenie, *Laurea Honoris Causa*, zaś „Gazeta Wyborcza” przyznała tytuł Człowieka Roku 2000 za działania na rzecz społeczeństwa obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej.

O Fundacji

Fundacja im. Stefana Batorego – zarejestrowana przez Sąd Rejonowy Warszawa-Praga dnia 7 maja 1988 roku – jest niezależną, niedochodową organizacją pozarządową, posiadającą status organizacji pożytku publicznego. Założycielem Fundacji i jej głównym donatorem jest George Soros, amerykański finansista i filantrop. Celem Fundacji Batorego jest budowa społeczeństwa obywatelskiego – społeczeństwa ludzi świadomych swych praw i obowiązków, aktywnie uczestniczących w życiu publicznym, odpowiedzialnych za siebie i za swoją wspólnotę.

Podstawowe zadania, wokół których skupiają się działania Fundacji Batorego to:

■ **wspieranie inicjatyw obywatelskich w Polsce**

Aktywność obywateli jest niezbędnym warunkiem rozwoju demokratycznego państwa. Fundacja wspiera różnorodne formy społecznej aktywności pozwalające obywatelom rozwiązywać ich problemy. Pomagamy niezależnym organizacjom pozarządowym, które podejmują działania tam, gdzie rola lub możliwości państwa są niewystarczające. Jako jedyni w Polsce udzielamy dotacji nie tylko na poszczególne projekty, ale na długofalowe działania programowe i na wzmocnienie organizacji: planowanie strategiczne, poprawę zarządzania, budowę stabilności finansowej. Wspieramy inicjatywy społeczne, które angażują obywateli w życie publiczne i przyczyniają się do wyrównywania szans grup społecznie słabszych lub upośledzonych.

■ **dostęp do prawa i kontrola społeczna**

Jesteśmy przekonani, że demokracja nie może dobrze funkcjonować bez znajomości i poszanowania prawa przez wszystkich obywateli oraz bez społecznej kontroli władz. Dlatego wspieramy działania zapewniające obywatelom dostęp do informacji i pomocy prawnej oraz wymiaru sprawiedliwości. Pomagamy w realizacji programów edukacji prawnej i obywatelskiej. Upowszechniamy wiedzę prawną i metody społecznej kontroli instytucji zaufania publicznego. Działamy na rzecz ograniczenia korupcji oraz obrony praw jednostki przed nadużyciami ze strony władzy.

■ **pomoc i współpraca międzynarodowa**

Demokracja w naszym kraju jest młoda. Pamiętamy jeszcze, jak trudne były początki – dlatego pomagamy w procesie demokratyzacji sąsiadom ze Wschodu – szczególnie na Białorusi i Ukrainie. Wspieramy działania sprzyjające wymianie doświadczeń związanych z przemianami poli-

tycznymi i społecznymi. Realizujemy projekty, których celem jest budowa dobrych relacji sąsiedzkich ze Wschodem i Zachodem. Włączamy się w debatę o przyszłości wspólnej Europy. Działamy na rzecz zwiększenia roli inicjatyw obywatelskich w stosunkach między narodami, w propagowaniu zasad demokracji i poszanowania praw człowieka.

Podstawową metodą pracy Fundacji jest przekazywanie dotacji organizacjom działającym na rzecz dobra publicznego. W roku 2003 przekazaliśmy 350 dotacji dla instytucji i organizacji, 48 dotacji indywidualnych i grupowych na koszty podróży 131 osób, które brały udział w zagranicznych przedsięwzięciach, oraz 10 nagród i 8 stypendiów – na łączną kwotę **20 milionów złotych**.

Inicjujemy też i realizujemy – samodzielnie lub z innymi organizacjami – rozmaite przedsięwzięcia: jesteśmy gospodarzami publicznych debat na tematy związane z polityką, problematyką społeczną i stosunkami międzynarodowymi, wydajemy publikacje, prowadzimy badania i kampanie społeczne, organizujemy konferencje, seminaria i szkolenia. Na te działania w roku 2003 przeznaczaliśmy **4 miliony złotych**.

Obok 5 programów krajowych i 5 programów międzynarodowych, prowadzonych przez Fundację w 2003 roku, finansujemy również 10 programów przekazanych do realizacji naszym organizacjom partnerskim.

Programy przekazane innym organizacjom wraz z funduszami na ich realizację:

- **Fundusz ProBonus** – program adresowany do organizacji zajmujących się wspieraniem trzeciego sektora, współfinansowany przez Fundację Forda i Motta, prowadzony przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (fundusze przyznane na lata 2004-2006)
- **Przedstawicielstwo polskich organizacji pozarządowych w Brukseli** – program przygotowujący polskie organizacje do aktywnego udziału w procesie integracji europejskiej, prowadzony przez Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych (fundusze przyznane na lata 2004-2005)
- **Fundusz dla Kobiet** – program dotacji na inicjatywy kobiece, współfinansowany przez Fundację Forda i przekazany Ośrodkowi Informacji Środowisk Kobiety OŚKA (fundusze przyznane na lata 2003-2006)
- **Kultura w środowiskach lokalnych** – program wspierania kultury na wsi i w małych miastach, prowadzony i współfinansowany przez Fundację Wspomagania Wsi (fundusze przyznane na lata 2003-2004)
- **Historia bliska** – konkurs historyczny dla młodzieży prowadzony przez Fundację Ośrodka Karta (fundusze przyznane na lata 2003-2006)

O Fundacji

- **Witryna Czasopism** – program wspierania czasopism kulturalnych prowadzony przez Fundację *Otwarty Kod Kultury* (fundusze przyznane na lata 2003-2005)
- **Artyści w akcji. Sztuka dla harmonii społecznej** – program wykorzystujący działania artystyczne w pracy z trudną młodzieżą, współfinansowany przez Europejską Fundację Kultury i Fundację Ewensa, prowadzony przez Stowarzyszenie *Wybrzeżak* (fundusze przyznane na lata 2003-2004)
- **Starszy brat, starsza siostra** – program pomocy dzieciom zaniedbanym, przekazany Fundacji *Starszy Brat, Starsza Siostra* (fundusze przyznane na lata 2003-2005)
- **Pierwszy krok** – program pomocy dzieciom romskim w podjęciu nauki w szkołach podstawowych, przekazany Małopolskiemu Towarzystwu Oświatowemu (fundusze przyznane na lata 2003-2005)
- **Stypendia wschodnie** – współfinansowany przez Fundację na Rzecz Nauki Polskiej program stypendialny dla naukowców z Europy Środkowowschodniej, prowadzony przez Fundację Popierania Nauki – Kasę im. Józefa Mianowskiego (fundusze przyznane na lata 2003-2004)

W swojej działalności Fundacja Batorego przestrzega zasad przejrzystości i otwartości. Stosujemy jasne procedury podejmowania decyzji i przyznawania dotacji. Opieramy się na rekomendacjach komisji ekspertów, które opiniują wnioski i proponują sposób rozdziału funduszy; ostateczne decyzje o przyznaniu dotacji podejmuje Zarząd Fundacji. Nasze coroczne sprawozdanie finansowe poddane jest audytowi zewnętrznemu. O wszystkich działaniach, a także o możliwości ubiegania się o dotacje informujemy na bieżąco na stronie internetowej www.batory.org.pl.

Nasi darczyńcy

W 2003 roku źródła finansowania Fundacji im. Stefana Batorego uległy znacznemu zróżnicowaniu. Był to pierwszy rok w piętnastoletniej historii Fundacji, kiedy fundusze pochodzące z **Open Society Institute (Instytut Społeczeństwa Otwartego)**, finansowanego przez George'a Sorosa, stanowiły mniej niż połowę środków przeznaczonych na naszą działalność. Drugą połowę funduszy pozyskaliśmy z innych źródeł: od darczyńców z Polski i z zagranicy.

Dotacja w wysokości 5 milionów dolarów z **Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe (Fundacja Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej)**, pozwoliła nam stworzyć zaplanowany na cztery lata Program Trzeci Sektor. Kolejny czteroletni program uruchomiony w 2003 roku – Inicjatyw Obywatelskich w Europie Wschodniej – powstał dzięki dotacji **Fundacji Forda**, która przekazała nam 2,5 miliona dolarów na wspieranie aktywności społecznej na Ukrainie i Białorusi.

Drugi już rok prowadziliśmy program współpracy polsko-niemieckiej Partnerstwo Miast i Obywateli, zainicjowany i finansowany przez **Fundację Boscha**. Inne nasze działania w dziedzinie współpracy międzynarodowej współfinansowane były m.in. przez: **Poland-America-Ukraine Cooperation Initiative (Inicjatywa Współpracy Polsko-Amerykańsko-Ukraińskiej PAUCI)**, **National Endowment for Democracy (Narodowy Fundusz Wspierania Demokracji)**, **Charity Aid Foundation (Fundacja Pomocy Charytatywnej)**, **German Marshall Fund of the United States (Niemiecki Fundusz im. Marshalla w Stanach Zjednoczonych)** oraz **EU Commission (Komisja Europejska)**. W realizacji zadań podejmowanych przez Program Przeciw Korupcji pomogły finansowo **Bank Światowy** i **Ambasada Stanów Zjednoczonych**.

Projekty adresowane do dzieci i młodzieży: Lokalne Programy Stypendialne dla młodzieży z ubogich rodzin oraz Kolorową Akademię, program wyrównujący szanse dzieci niepełnosprawnych, wsparli w 2003 roku m.in. **Levi Strauss & Co.** i **Commercial Union Polska** oraz darczyńcy indywidualni – **państwo Miechowiczowie**.

Podobnie jak w latach poprzednich Fundacja prowadziła **Fundusz Charytatywny Commercial Union**, firmy współpracującej z nami od 1996 roku, finansując z przekazanych na ten cel środków wskazane przez darczyńcę przedsięwzięcia, związane z niesieniem pomocy dzieciom chorym i potrzebującym opieki oraz działalnością oświatową i edukacyjną.

Dochody z inwestowania utworzonego w 2002 roku wieczystego **Funduszu M** ufundowanego przez **prywatnego darczyńcę** przeznaczaliśmy – zgodnie z wolą Fundatora – na pomoc dla dzieci chorych i niepełnosprawnych, wyrównywanie szans i ochronę zdrowia.

W minionym roku rozpoczęliśmy administrowanie kolejnym funduszem powierzonym, **Funduszem im. Beaty Pawlak**, z którego – zgodnie z ostatnią wolą Fundatorki – finansowana jest doroczna nagroda dla autora najlepszego tekstu na temat innych kultur, religii i cywilizacji.

W roku 2003 kontynuowaliśmy rozpoczętą dwa lata wcześniej budowę kapitału wieczystego, który stworzyć ma podstawę finansowania naszej działalności w latach następnych. Nasze wysiłki zmierzające do utworzenia kapitału wieczystego i pozyskania nowych źródeł finansowania działalności Fundacji wspierały w roku 2003: **Fundacja Forda**, **Fundacja Charlesa Stuarta Motta** oraz **Fundacja Braci Rockefellerów**. Z Fundacji Forda otrzymaliśmy kolejne 3 miliony dolarów na zwiększenie kapitału wieczystego. Z dwuletnich dotacji fundacji Motta i Braci Rockefellerów finansowaliśmy działania związane z rozwojem naszej Fundacji i z pozyskiwaniem funduszy.

Wszystkim naszym darczyńcom serdecznie dziękujemy!
Dzięki Waszej pomocy możemy pomagać innym!

Rada

Przewodnicząca

Anna Radziwiłł
historyk

Członek honorowy

George Soros

Członkowie

Jan Krzysztof Bielecki

przedstawiciel Polski w Europejskim Banku Odbudowy i Rozwoju, były premier RP

Bogdan Borusewicz

historyk

Wojciech Fibak

przedsiębiorca

prof. Bronisław Geremek

historyk, Kolegium Europejskie w Natolinie, były minister spraw zagranicznych RP

prof. Jan Tomasz Gross

historyk, New York University

prof. Leszek Kołakowski

filozof, Oxford University

prof. Marcin Król

historyk idei, Uniwersytet Warszawski

Olga Krzyżanowska

lekarz, Senator RP

prof. Krzysztof Michalski

filozof, dyrektor Instytutu Nauk o Człowieku w Wiedniu

Andrzej Olechowski

ekonomista, były minister spraw zagranicznych RP

prof. Zbigniew Petczyński

politolog, Oxford University

bp. prof. Tadeusz Pieronek

Rektor Papieskiej Akademii Teologicznej

prof. Andrzej Rapaczyński

prawnik, Columbia University

prof. Hanna Suchocka

prawnik, była premier RP (członkostwo zawieszono na czas pełnienia misji dyplomatycznej)

prof. Stanisław Wellisz

ekonomista, Columbia University

Zarząd

Prezes

Aleksander Smolar

politolog, Narodowe Centrum Badań Naukowych (CNRS), Paryż

Członkowie

Teresa Bogucka (do czerwca 2003)

publicystka, socjolog

Nathalie Bolgert

konsultant finansowy, dyrektorka Polsko-Amerykańskiego Funduszu Pożyczkowego Inicjatyw Obywatelskich (PAFPIO)

dr Mirosława Grabowska

socjolog, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego

prof. Jacek Kochanowicz (od czerwca 2003)

ekonomista, Uniwersytet Warszawski

Jarostaw Kurski (od czerwca 2003)

dziennikarz „Gazety Wyborczej”

Grzegorz Lindenberg

konsultant ds. mediów

prof. Andrzej Ziabicki

chemik, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN

Zespół

Dyrektor Fundacji

Anna Rozicka

Informacja i rozwój

Ewa Kulik-Bielińska dyrektor
Olga Katarzyna Szotkowska

Dyrektorzy Programów

Jakub Boratyński

dyrektor programów międzynarodowych

Lidia Kuczmierowska

dyrektor programów krajowych

Grażyna Kopińska

dyrektor Programu Przeciw Korupcji

Ewa Woydytło-Osiatyńska

dyrektor Regionalnego Programu
Przeciwdziałania Uzależnieniom

Koordynatorzy Programów

Justyna Blinowska

Program Społeczeństwa Obywatelskiego,
Program Trzeci Sektor i Program
Partnerstwo Miast i Obywateli

Grażyna Czubek

Program Przeciw Korupcji
i Program Współpracy Międzynarodowej

Piotr Halbersztat

Program Równych Szans

Marta Kindler

Program Przeciw Korupcji

Agnieszka Komorowska

Program Współpracy Międzynarodowej
i Program Inicjatyw Obywatelskich
w Europie Wschodniej

Piotr Kosiewski

Program Współpracy Międzynarodowej

Monika Mazurczak

Program Inicjatyw Obywatelskich
w Europie Wschodniej

Małgorzata Prejzner

Regionalny Program Przeciwdziałania
Uzależnieniom

Sylwia Sobiepan

Program Wschód-Wschód i Program
Współpracy Międzynarodowej

Karolina Stawicka

Program Edukacji Prawnej i Program
Współpracy Międzynarodowej

Grzegorz Wiaderek

Program Edukacji Prawnej
i Program Trzeci Sektor

Sylwia Maksim-Wójcicka

Program Społeczeństwa Obywatelskiego,
Program Trzeci Sektor
i Program Równych Szans

Joanna Załuska

Program Społeczeństwa
Obywatelskiego

Księgowość i finanse

Alina Muzińska dyrektor finansowy

Krystyna Grzeszkiewicz

Danuta Mingin

Teresa Zagrodzka

Administracja

Grażyna Rutkowska szef administracji

Karolina Płatek

Andrzej Wydrych

Sekretariat

Ewa Styperek

Agata Woźniak

Obsługa informatyczna

Tomasz Ostrowski

Debaty Fundacji Batorego

...są próbą stworzenia niezależnego miejsca spotkań i dyskusji przedstawicieli świata polityki, ekspertów i dziennikarzy. Od wielu lat Fundacja jest organizatorem konferencji i dyskusji poświęconych przemianom w Polsce, problematyce międzynarodowej, polityce zagranicznej naszego kraju oraz sytuacji w Europie Środkowo-Wschodniej. Naszym celem było i jest inicjowanie publicznej debaty na tematy istotne dla przyszłości naszego państwa i przyszłości regionu.

Kłopot z gazem

6 lutego 2003

Debatę prowadził Dariusz Filar, główny ekonomista Banku PEKAO S.A.

Paneliści: Aleksander Gudzowaty, prezes zarządu PHZ Bartimpex S.A., Tadeusz Syryjczyk, minister transportu i gospodarki morskiej w rządzie Jerzego Buzka, Piotr Woźniak, w latach 2000-2001 wiceprezes Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A.

Debatę towarzyszyła prezentacja raportu *Między potrzebą a uzależnieniem. Rosyjski gaz w bilansie energetycznym rozszerzonej UE*, wydanego w cyklu „O przyszłości Europy”. Raport opracowany został przez Grzegorza Gromadzkiego, we współpracy z gronem ekspertów. Ukazał się w wersji polskiej, angielskiej i rosyjskiej.

Wojna pokoleń?

Los młodych w dzisiejszej Polsce

12 czerwca 2003

Debatę prowadziła Mirosława Grabowska, socjolog, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, członek zarządu Fundacji Batorego.

Paneliści: Ewa Gutowska, radna sejmiku województwa warmińsko-mazurskiego, przewodnicząca klubu Samoobrony RP, Robert Gwiazdowski, prawnik, Centrum im. Adama Smitha w Warszawie, Krzysztof Koseła, socjolog, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, Janusz Lewandowski, poseł na Sejm RP, Platforma Obywatelska, Adrian Zandberg, Federacja Młodych Unii Pracy, redaktor portalu www.lewica.pl, Tomasz Żukowski, socjolog, Instytut Polityki Społecznej Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Polska w świecie: wyzwania, dokonania, zagrożenia

30 czerwca 2003

Debatę prowadził Aleksander Smolar, prezes zarządu Fundacji Batorego.

Wystąpienie wprowadzające: Włodzimierz Cimoszewicz, minister spraw zagranicznych RP.

Paneliści: Jan Krzysztof Bielecki, b. premier PR, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju w Londynie (później prezes zarządu Banku PEKAO S.A.), Tadeusz Mazowiecki, b. premier PR, w latach 1992-95 specjalny sprawozdawca Komisji Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych, Dariusz Rosati, b. minister spraw zagranicznych RP, członek Rady Polityki Pieniężnej.

Zapis debaty – w wersji polskiej i angielskiej – ukazał się w wydawanej przez Fundację Batorego serii „O przyszłości Europy”.

Ukraińska i polska debata o Wołyniu

29 września 2003

Debatę prowadziła Bogumiła Berdychowska, publicystka.

Paneliści: Anton Borkowskyj, filozof, czasopismo „Ji”, Lwów, Jarosław Hrycak, historyk, Instytut Badań Historycznych Uniwersytetu Lwowskiego, Paweł Machcewicz, historyk, dyrektor Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej, Grzegorz Motyka, historyk, Instytut Pamięci Narodowej – oddział w Lublinie.

Po dyskusji odbył się pokaz filmu *Wołyń – znak nieszczęścia* i rozmowa z jego twórcami, Ołeksandrem Radynskim i Ołeksandrem Bałabanem.

Współorganizatorem debaty była redakcja „Tygodnika Powszechnego”.

Cykl debat *Kryzys państwa i drogi wyjścia*

We wrześniu 2003, wspólnie z „Tygodnikiem Powszechnym”, rozpoczęliśmy cykl debat **Kryzys państwa i drogi wyjścia**, poświęcony rosnącemu poczuciu kryzysu państwa i pogłębiającej się nieufności społeczeństwa wobec elit politycznych. Wyrazem tego stanu jest narastający negatywny stosunek do przemian ustrojowych po 1989 roku, a także pojawienie się różnych koncepcji naprawy Rzeczypospolitej: postulat zmiany konstytucji i ordynacji wyborczej czy hasło „IV Rzeczypospolitej”.

W tekście inauguracyjnym cykl debat „Kryzys państwa i drogi wyjścia” Aleksander Smolar napisał: „Funkcjonowanie naszego państwa, nasza demokracja domagają się wnikliwej i spokojnej analizy. Zgodnie z naszą tradycją pragniemy, aby te dyskusje były miejscem spotkań i wymiany myśli polityków różnych orientacji, ludzi nauki i nauczycieli, dziennikarzy i ludzi biznesu – po prostu tych, którzy podzielają nasz niepokój i nasze przekonanie, że debata obywatelska jest warunkiem wstępnym opisanego rzeczywistego stanu kraju i znalezienia odpowiedzi dla wyzwań, wobec których stajemy.”

Polityka jako podbój

25 września 2003

Debatę prowadził Aleksander Smolar, prezes zarządu Fundacji Batorego.

Paneliści: Andrzej Celiński, poseł na Sejm RP, Sojusz Lewicy Demokratycznej, Janusz Lewandowski, poseł na Sejm RP, Platforma Obywatelska, Andrzej Rychard, socjolog, dyrektor Ośrodka Studiów Społecznych przy Instytucie Filozofii i Socjologii PAN, Kazimierz Michał Ujazdowski, poseł na Sejm RP, Prawo i Sprawiedliwość, Jacek Żakowski, publicysta, tygodnik „Polityka”.

Jak zdemokratyzować demokrację?

15 grudnia 2003

Debatę prowadziła Mirosława Grabowska, socjolog, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, członek zarządu Fundacji Batorego.

Paneliści: Marek Borowski, marszałek Sejmu RP, Sojusz Lewicy Demokratycznej, Janusz Kochanowski, prawnik, prezes Fundacji *Ius et Lex*, Wiktor Osiatyński, prawnik, konstytucjonalista.

Debaty z tego cyklu omawiane były na łamach „Tygodnika Powszechnego”.

Program Społeczeństwa Obywatelskiego

Celem Programu Społeczeństwa Obywatelskiego jest zwiększanie zaangażowania obywateli w życie publiczne oraz podniesienie roli i skuteczności instytucji obywatelskich. Pomagamy organizacjom, które przyczyniają się do rozwoju inicjatyw społecznych na swoim terenie. Zachęcamy organizacje do współpracy między sobą i z innymi partnerami społecznymi. Staramy się upowszechniać dobre wzory działań obywatelskich, a także zasady społecznej kontroli funkcjonowania zarówno instytucji publicznych, jak i organizacji pożytku publicznego.

Dotacje instytucjonalne

W 2003 roku przekazaliśmy 32 dotacje instytucjonalne dla organizacji pozarządowych działających w różnych regionach Polski, posiadających duży dorobek i osiągnięcia w dziedzinie, w której działają (kultura, pomoc społeczna, ochrona zdrowia, ekologia, współpraca międzynarodowa etc.). Dotacje te mają pomóc organizacjom we wprowadzeniu zmian niezbędnych dla ich rozwoju i umocnienia, w tworzeniu długofalowej strategii działania, różnicowaniu źródeł finansowania oraz podnoszeniu efektywności zarządzania posiadanymi środkami.

Fundusz ProBonus

Z inicjatywy Fundacji Motta, Fundacji Forda i Fundacji Batorego powstał trzyletni fundusz, którego celem jest wzmocnienie oraz zwiększenie skuteczności organizacji działających na rzecz wsparcia i rozwoju sektora organizacji pozarządowych w Polsce. Do zarządzania Funduszem ProBonus wybrana została Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Działajmy Wspólnie

W 2003 roku przeprowadziliśmy IV edycję projektu *Działajmy wspólnie*, adresowanego do tych organizacji pozarządowych, które łączą swoje zasoby finansowe, kadrowe i strukturalne w celu lepszego wykonywania zadań społecznie użytecznych. W tej edycji dofinansowaliśmy projekty służące przygotowaniu i wdrażaniu wspólnej strategii działania w zakresie rozpoznawania i efektywnego rozwiązywania konkretnych problemów społecznych danej społeczności, wypracowaniu zasad i form stałej współpracy z samorządem terytorialnym, instytucjami państwowymi, biznesem i mediami oraz budowaniu reprezentacji sektora pozarządowego dla rzecznicstwa interesów organizacji i ich podopiecznych wobec innych partnerów społecznych. Dotacje przyznaliśmy na realizację 22 projektów.

Szklarnia

Piątą już edycję miał projekt *Szklarnia*, służący wspieraniu rozwoju lokalnych organizacji pozarządowych. W 2003 roku projekt adresowany był do małych i młodych organizacji zajmujących się pomocą społeczną i ochroną zdrowia na terenie województw: dolnośląskiego, lubuskiego, mazowieckiego, opolskiego i wielkopolskiego. Projekt prowadziliśmy we współpracy z lokalnymi organizacjami partnerskimi: Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych z Wałbrzycha, Lubuskim Centrum Szkoleniowym FRDL z Zielonej Góry, Biurem Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS z Warszawy, Opolskim Centrum Demokracji Lokalnej FRDL i Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich z Leszna. Zadaniem naszych partnerów było upowszechnienie informacji na temat możliwości uzyskania dotacji, pomoc lokalnym organizacjom w przygotowaniu wniosków, rozpatrzenie nadesłanych propozycji oraz monitorowanie przedsięwzięć realizowanych przez grantobiorców. Za pośrednictwem naszych partnerów przekazaliśmy 130 dotacji. Dotacje te (w wysokości do 3 000 zł) przeznaczone były m.in. na opłacenie ekspertów, udział w szkoleniach podnoszących kwalifikacje osób w zakresie zarządzania organizacją (obsługi księgowej, public relations, itp.), zakup oprogramowania czy literatury fachowej.

Łącznicy

Aby pomóc trzeciemu sektorowi włączyć się w programowanie, monitorowanie oraz wydatkowanie unijnych funduszy strukturalnych, zainicjowaliśmy w 2002 roku tworzenie sieci łączników-specjalistów ds. rozwoju społecznego i funduszy europejskich. Pomysł spotkał się z zainteresowaniem organizacji pozarządowych, które zaangażowały się w proces rekrutacji i prawie we wszystkich województwach wybrały po dwóch łączników regionalnych; dodatkowo wybrano trzech łączników branżowych z dziedziny ekologii i rolnictwa.

Łącznicy mają pomagać organizacjom, aby w sposób najbardziej kompetentny i aktywny uczestniczyły w procesach związanych z przyjęciem przez Polskę funduszy strukturalnych. Pierwszym zadaniem łączników było przygotowanie koncepcji współpracy z organizacjami pozarządowymi, urzędami i instytucjami publicznymi (m. in. samorządem terytorialnym, Wojewódzkimi Urzędami Pracy, biurami obsługi programu Banku Światowego, Ośrodkami Doskonalenia Rolnictwa, Agencjami Rozwoju Regionalnego itp.) oraz mediami i biznesem. W miarę rozwoju projektu, łącznicy podejmują kolejne zadania: rozwijanie stałej współpracy z Urzędami Marszałkowskimi, czuwanie nad przejrzystością systemu rekrutacji do Regionalnych Komitetów Sterujących i Monitorujących, opiniowanie strategii rozwoju regionalnego, monitorowanie sposobu prowadzenia przetargów, informowanie organizacji o dostępnych funduszach pochodzących ze środków UE, służenie im radą w pisaniu szczególnie trudnych wniosków, pomaganie w budowaniu koalicji wokół projektów.

Łącznicy mają oparcie instytucjonalne w lokalnych organizacjach pozarządowych, które udostępniają im zaplecze biurowo-techniczne. Organizacje te otrzymały od Fundacji dotacje na pokrycie wydatków poniesionych przez łącznika (m. in. organizowanie spotkań, przygotowywanie materiałów, podróże). Ponadto wspieramy łączników poprzez dostarczanie im aktualnych informacji, organizowanie cyklicznych spotkań i intensywnych szkoleń, udostępnianie analiz i ekspertyz, promowanie ich zadań i ułatwianie nawiązywania kontaktów z administracją publiczną, a także przez dofinansowanie wybranych działań.

Projekt realizowany jest we współpracy z Programem Współpracy Międzynarodowej Fundacji Batorego i Przedstawicielstwem polskich organizacji pozarządowych w Brukseli.

Debaty regionalne

Od wielu lat organizujemy w Fundacji debaty publiczne poświęcone aktualnym tematom związanym z polityką i problematyką społeczną. W 2003 roku postanowiliśmy zaprosić wybrane organizacje do przeprowadzenia podobnych debat w różnych regionach Polski. Jako wątek przewodni dyskusji zaproponowaliśmy problem przejrzystości w życiu publicznym. W zamkniętym konkursie udział wzięły regionalne oddziały Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, członkowie Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, wybrane lokalne organizacje współpracujące ze Szkołą Młodych Liderów oraz liderzy Lokalnych Grup Obywatelskich, wyszkoleni przez Program Przeciw Korupcji. W czerwcu odbyło się 12 debat – w Opolu, Katowicach, Oławie, Szczecinie, Kielcach, Krakowie, Elblągu, Poznaniu, Gdańsku, Sopocie, Wrocławiu i Bydgoszczy (głosy z debat regionalnych zostały upowszechnione w czasie II konferencji prasowej „Monitoring obietnic wyborczych 2001” zorganizowanej we wrześniu 2003 roku przez Program Przeciw Korupcji).

Ponadto przekazaliśmy dotację Stowarzyszeniu Szkoła Liderów na przeprowadzenie konkursu dla organizatorów lokalnych debat „Jakie państwo? Jaka edukacja?”. Konkurs adresowany był do organizacji pozarządowych i studenckich, samorządów i innych instytucji, przede wszystkim z województwa lubelskiego i podkarpackiego, zainteresowanych prowadzeniem w swojej miejscowości otwartych debat. W okresie od 1 października 2003 do 20 stycznia 2004 w całej Polsce odbyło się 25 spotkań poświęconych problemowi edukacji (przykłady tematów: Czy szkoły integracyjne mają przyszłość? Czy przedszkola na wsi są potrzebne? Czy nauka w publicznych szkołach wyższych powinna być płatna?). Organizatorzy debat przeszli bezpłatne szkolenie z zasad organizacji i prowadzenia debat, a także otrzymali niewielkie dotacje na pokrycie wydatków organizacyjnych.

Masz głos, masz wybór.

Samorząd jest Twój!

„Masz głos, masz wybór” to projekt monitorowania obietnic składanych przed wyborami do samorządów lokalnych. Chcieliśmy w ten sposób zachęcić do uczestniczenia w wyborach, pobudzić zainteresowanie obywateli udziałem w podejmowaniu decyzji, które ich dotyczą i wzmocnić u wyborców i wybieranych poczucie współodpowiedzialności za te decyzje.

Przed wyborami samorządowymi 2002 roku wspólnie z „Gazetą Wyborczą” i Stowarzyszeniem Gazet Lokalnych przeprowadziliśmy akcję informacyjną, zachęcającą do udziału w wyborach. Przygotowaliśmy serię krótkich tekstów-ściągawek dotyczących różnych aspektów życia gmin – miały one pokazać, czego mieszkańcy mogą oczekiwać od władz samorządowych i jakie obietnice kandydatów są realne. Każdy tekst zaopatrzony był w przygotowaną przez ekspertów listę pytań podpowiadających wyborcy, jakie są wskaźniki poprawy lub pogorszenia sytuacji w danej dziedzinie (np. na podstawie jakich parametrów można ocenić, czy szkoła jest dobra, gmina bezpieczna, itd.). Razem z akcją informacyjną prowadziliśmy akcję zbierania obietnic wyborczych składanych przez startujących w wyborach kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów.

Jesienią 2003 roku – we współpracy z ośrodkami Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej i Siecią

Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT – sprawdzaliśmy w ponad stu gminach, jak wybrani wójtowie, burmistrzowie i prezydenci realizują złożone w trakcie kampanii wyborczej obietnice.

Nagroda im. Beaty Pawlak

Nagroda im. Beaty Pawlak przyznawana jest corocznie, za artykuł lub cykl artykułów na temat innych kultur, religii i cywilizacji. W ten sposób wypełniana jest ostatnia wola Beaty Pawlak, dziennikarki i pisarki, która 12 października 2002 zginęła w zamachu terrorystycznym na indonezyjskiej wyspie Bali. Ustanowiony Jej testamentem i noszący Jej imię Fundusz powierzony został Fundacji im. Stefana Batorego.

13 października 2003 Nagrodę wręczono po raz pierwszy. Jej laureatką została Anna Fostakowska, autorka opublikowanego w „Gazecie Wyborczej” tekstu *Spuść oczy, płacz*, poświęconego sytuacji uchodźców przebywających w Polsce.

Wręczeniu nagrody towarzyszyła zorganizowana w siedzibie Fundacji Batorego dyskusja „Kody i szumy. Co dziś utrudnia porozumiewanie się kultur?”. Dyskusję prowadził Adam Szostkiewicz. Udział w niej wzięli Max Cegielski, Hatif Janabi, Olga Stanisławska i Joanna Tokarska-Bakir. Spotkaniu towarzyszyła także wystawa zdjęć zrobionych przez Beatę Pawlak podczas ostatniej, półrocznej podróży przez Azję.

W 2003 roku działania Programu współfinansowane były przez Fundację Forda (167 441,40 zł), z Funduszu Nagrody im. Beaty Pawlak (10 000 zł) oraz programu regionalnego Open Society Institute (4,255 zł).

Dotacje instytucjonalne

Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS Warszawa	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie rozwijania aktywności obywatelskiej i wspierania organizacji społecznych działających na terenie Mazowsza.	80 000 zł
Caritas Archidiecezji Katowickiej Katowice	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie pomocy społecznej.	180 000 zł
Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju Wrocław	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju gospodarczego, zgodnego z wymogami ekologii i ochrony środowiska.	100 000 zł
Fundacja dla Polski Warszawa	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie edukacji, pomocy społecznej i promocji działalności filantropijnej.	100 000 zł
Fundacja Dzieci Niczyje Warszawa	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie edukacji, pomocy społecznej i ochrony praw dziecka.	24 000 zł
Fundacja Edukacja dla Demokracji Warszawa	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie edukacji i upowszechniania kultury demokratycznej.	30 000 zł

Fundacja Fuga Mundi Lublin	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie wyrównywania szans i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. 150 000 zł
Fundacja na rzecz Rozwoju Euroregionu Karpaty – Polska Fundacja Karpacka Sanok	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie wspierania lokalnej przedsiębiorczości oraz inicjatyw społecznych i kulturalnych. 60 000 zł
Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa Warszawa	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie wspierania rozwoju i modernizacji rolnictwa. 60 000 zł
Fundacja na rzecz Umocnienia Więzi Rodzinnych i Społecznych Synapsis Warszawa	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie zapewniania wszechstronnej pomocy dzieciom z autyzmem i ich rodzinom. 80 000 zł
Fundacja Pomocy Młodzieży im. Jana Pawła II Wzrastanie Kańczuga	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie pomocy społecznej i edukacji młodzieży. 180 000 zł
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego Warszawa	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie wspierania i edukacji organizacji pozarządowych. 150 000 zł
Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo Lublin	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie wychowania i edukacji dzieci i młodzieży zagrożonej patologią. 90 000 zł
Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych Kraków	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie edukacji na rzecz ochrony środowiska naturalnego. 90 000 zł
Gdańska Fundacja Dobroczynności Gdańsk	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie pomocy społecznej i ochrony zdrowia. 120 000 zł
Itaka. Fundacja Pomocy Ludziom Dotkniętym Problemem Zaginięcia Warszawa	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie edukacji i prewencji dotyczących społecznego problemu zaginięcia. 90 000 zł
Koszalińskie Centrum Wspierania Inicjatyw Społecznych Koszalin	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie wspierania organizacji pozarządowych i aktywności obywatelskiej. 19 500 zł
Małopolskie Towarzystwo Oświatowe Nowy Sącz	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie oświaty i wychowania. 100 000 zł
Mikołajskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych Mikołajki	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie wspierania inicjatyw gospodarczych i społecznych. 15 700 zł
Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych Białystok	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie rozwijania aktywności obywatelskiej oraz wspierania organizacji społecznych działających na terenie Podlasia. 9 500 zł
Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych Gdańsk	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie wspierania i edukacji organizacji pozarządowych. 100 000 zł
Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja Wilkowice	Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie edukacji ekologicznej oraz zachowania i wzbogacania środowiska naturalnego. 100 000 zł

<p>Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Ziarno Słubice</p>	<p>Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie wspierania kultury i zrównoważonego rozwoju społecznego. 12 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Pomocy Społecznej, Rehabilitacji i Resocjalizacji im. J. Ch. Kofoeda Siedlce</p>	<p>Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie pomocy społecznej, oświaty i rehabilitacji. 68 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Rodzin i Opiekunów Osób z Zespołem Downa Bardziej Kochani Warszawa</p>	<p>Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym intelektualnie i ich rodzinom. 90 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Teatr Wiejski Węgajty Jonkowo</p>	<p>Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie upowszechniania tradycji kulturowych i sztuki teatralnej. 50 500 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Tratwa Olsztyn</p>	<p>Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie upowszechniania kultury i aktywizacji kulturalnej młodzieży. 45 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa Borussia Olsztyn</p>	<p>Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie poznawania i kultywowania kultury i tradycji Warmii i Mazur. 89 500 zł</p>
<p>Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka Częstochowa</p>	<p>Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie ochrony praw dziecka. 24 000 zł</p>
<p>Towarzystwo Altum Rzeszów</p>	<p>Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie edukacji, zapobiegania patologiom społecznym oraz przeciwdziałania bezrobociu. 100 000 zł</p>
<p>Zabrzańskie Towarzystwo Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski Zabrze</p>	<p>Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie edukacji, rehabilitacji i integracji dzieci niepełnosprawnych. 100 000 zł</p>
<p>Związek Stowarzyszeń Biur Porad Obywatelskich Warszawa</p>	<p>Dotacja na rozwój instytucjonalny służący prowadzeniu działalności statutowej w dziedzinie edukacji i poradnictwa obywatelskiego. 100 000 zł</p>

<p>Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego Warszawa</p>	<p>Prowadzenie Funduszu ProBonus na rzecz wzmocnienia organizacji infrastrukturalnych i zwiększenia skuteczności ich działań – dotacja na lata 2004-2006 (167 441,40 zł ze środków Fundacji Forda) 927 441,40 zł</p>
--	---

<p>Białoruskie Forum Samorządowe w RP Hajnówka</p>	<p>Projekt „Białoruskie stacje młodzieżowe: powrót do źródeł” - współpraca stowarzyszeń mniejszości białoruskiej mająca na celu popularyzację wśród młodzieży dorobku kulturowego Białorusinów mieszkających w Polsce. 16 500 zł</p>
---	---

<p>Caritas Archidiecezji Warmińskiej Olsztyn</p>	<p>Projekt „Porozumienie lokalne na rzecz przywrócenia do aktywności społecznej i zawodowej osób pozostających bez pracy” – utworzenie trzech biur zajmujących się aktywizacją osób bezrobotnych na terenie powiatu bartoszyckiego. 26 000 zł</p>
---	--

Fundusz ProBonus

Działajmy wspólnie

Centrum Praw Kobiet Łódź	Projekt „Przeciw przemocy domowej” – rozszerzenie działań Koalicji Przeciw Przemocy skupiającej instytucje i organizacje z Łodzi i okolic pracujące na rzecz ofiar przemocy. 28 100 zł
Federacja Organizacji Służebnych Mazowia Warszawa	Projekt „Razem dla Mazowsza” - wypracowanie i wdrożenie programów współpracy organizacji pozarządowych z samorządem lokalnym i Urzędem Marszałkowskim województwa mazowieckiego. 18 700 zł
Forum Inicjatyw Obywatelskich Wrocław	Projekt „Zielona koalicja kolejowa” – utworzenie koalicji organizacji, które działają na rzecz zachowania kultury materialnej związanej z kolejnictwem oraz prowadzą rzecznicztwo na rzecz zmiany polityki transportowej kraju. 31 200 zł
Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej Zielona Akcja Legnica	Projekt „Koalicja na rzecz ruchu rowerowego” – zaangażowanie organizacji pozarządowych z Legnicy i okolic do wspólnych działań na rzecz tworzenia ścieżek rowerowych i promocji ruchu rowerowego. 30 500 zł
Fundacja Pomocy Samotnej Matce Pro Vita Poznań	Projekt „Ogólnopolskie forum dla rodzin niepełnych” – utworzenie koalicji organizacji zajmujących się pomocą rodzinom niepełnym. 15 800 zł
Fundacja Wieś w XXI wiek Pieniężno	Projekt „Biuro wzajemnej informacji” – utworzenie ośrodka pomocy dla organizacji pozarządowych z terenu powiatu braniewskiego. 17 000 zł
Lubuskie Centrum Aktywizacji i Wsparcia Verte Zielona Góra	Projekt „Partner” - utworzenie koalicji lubuskich organizacji pozarządowych i przeprowadzenie szkoleń dotyczących zasad zarządzania organizacjami. 32 000 zł
Mazowieckie Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym Mińsk Mazowiecki	Projekt „Mazowiecka sieć Lokalnych Punktów Informacji dla organizacji pozarządowych” – włączenie nowych Punktów do sieci oraz opracowanie i wdrożenie standardów pracy Lokalnych Punktów Informacji. 19 800 zł
Podkarpackie Forum Pozarządowe Rzeszów	Projekt „Podkarpackie.art.pl” – utworzenie reprezentacji organizacji kulturalnych działających na terenie województwa podkarpackiego. 23 900 zł
Polski Klub Ekologiczny Gliwice	Projekt „Koalicja na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego” – utworzenie reprezentacji środowisk działających na rzecz zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich. 10 600 zł
Społeczne Stowarzyszenie Edukacyjno-Teatralne, Ośrodek Teatr Stacja Szamocin Piła	Projekt „Sieć pozarządowych inicjatyw kulturalnych” – utworzenie koalicji organizacji działających w dziedzinie kultury. 39 600 zł
Stowarzyszenie Biuro Inicjatyw Społecznych Tychy	Projekt „Akademia partnerstwa lokalnego w Tychach” – utworzenie punktu poradnictwa dla organizacji pozarządowych oraz przeprowadzenie cyklu szkoleń z zarządzania organizacjami. 19 300 zł
Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu Lublin	Projekt „Partnerstwo dla Bronowic” – współdziałanie lokalnych organizacji na rzecz niepełnoletniej młodzieży i rodzin z marginalizowanych środowisk lubelskich osiedli. 20 200 zł
Stowarzyszenie Humanitarne Dar Serca Szczytno	Projekt „Nie dajmy się, wspierajmy się!” – umocnienie partnerskiej współpracy między organizacjami powiatu szczycieńskiego oraz aktywizacja społeczności lokalnej. 20 000 zł
Stowarzyszenie Jazowa Nowy Dwór Gdański	Projekt „Nic o nas bez nas” – aktywizacja rad sołectkich z terenu gminy, włączenie ich do współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz doprowadzenie do podpisania przez samorząd uchwały o współpracy z organizacjami pozarządowymi. 19 200 zł

<p>Stowarzyszenie Lubelski Ośrodek Samopomocy Lublin</p>	<p>Projekt „Aktywna Lubelszczyzna” – przygotowanie organizacji pozarządowych z Lubelszczyzny do pozyskiwania środków Unii Europejskiej oraz włączenie organizacji w tworzenie portalu www.lubelskie.ngo.pl. 14 300 zł</p>
<p>Stowarzyszenie na rzecz Tworzenia Przyjaznego Środowiska Wychowawczego Dzieci i Młodzieży Itawskiej Przystań Itawa</p>	<p>Projekt „Przy Przystani” – utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych działających na terenie powiatu itawskiego. 15 300 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Regionalne Centrum Wolontariatu Łódź</p>	<p>Projekt „Lokalna galaktyka wolontariatu” – usprawnienie systemu pośrednictwa pracy dla wolontariuszy poprzez stworzenie około 25 lokalnych biur wolontariatu w województwie łódzkim. 29 100 zł</p>
<p>Śląskie Forum Organizacji Socjalnych KaFOS Katowice</p>	<p>Projekt „Wspólne cele i działania” – utworzenie lokalnych koalicji organizacji zrzeszonych w KaFOS w celu podniesienia jakości świadczonych przez nie usług socjalnych. 32 300 zł</p>
<p>Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS Warszawa</p>	<p>Projekt „Pracując dla partnerstwa” – prowadzenie rzecznictwa interesów na rzecz osób niepełnosprawnych, bezdomnych i starych poprzez doprowadzenie do partnerskiej współpracy administracji rządowej na szczeblu regionalnym z pozarządowymi organizacjami socjalnymi zrzeszonymi we WRZOSie. 30 600 zł</p>

Szklarnia

<p>Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS Warszawa</p>	<p>Dotacja na realizację V edycji projektu „Szklarnia” na terenie województwa mazowieckiego (przekazano dotacje 36 organizacjom na łączną kwotę 82 018,64 zł). 95 318,64 zł</p>
<p>Lubuskie Centrum Szkoleniowe FRDL Zielona Góra</p>	<p>Dotacja na realizację V edycji projektu „Szklarnia” na terenie województwa lubuskiego (przekazano dotacje 24 organizacjom na łączną kwotę 58 800 zł). 58 800 zł</p>
<p>Opolskie Centrum Demokracji Lokalnej FRDL Opole</p>	<p>Dotacja na realizację V edycji projektu „Szklarnia” na terenie województwa opolskiego (przekazano dotacje 13 organizacjom na łączną kwotę 35 029,22 zł). 42 180,22 zł</p>
<p>Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych Wałbrzych</p>	<p>Dotacja na realizację V edycji projektu „Szklarnia” na terenie województwa dolnośląskiego (przekazano dotacje 30 organizacjom na łączną kwotę 80.000 zł). 91 650 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich Leszno</p>	<p>Dotacja na realizację V edycji projektu „Szklarnia” na terenie województwa wielkopolskiego (przekazano dotacje 27 organizacjom na łączną kwotę 70 536 zł). 84 611 zł</p>

Deбаты regionalne

<p>Centrum Szkoleniowe FRDL Szczecin</p>	<p>Organizacja publicznej debaty „Czy korupcja jest problemem w naszym regionie?” W debacie uczestniczyli: Wenancjusz Domagała, rektor Pomorskiej Akademii Medycznej, Józef Płoskonka, doradca prezesa NIK, Bogumił Rogowski, prezydent Biznes Klub Szczecin, Władysław Sikorski, sekretarz Miasta Szczecin i o. Ludwik Wiśniewski, dominikanin. Debatę prowadzili Przemysław Fenrych z Centrum Szkoleniowego FRDL. 7 500 zł</p>
<p>Centrum Szkoleniowe FRDL Łódź</p>	<p>Organizacja publicznej debaty „Korupcja, choroba nieuleczalna?” W debacie uczestniczyli: Anna Kubiak, Instytut Socjologii UŁ, Wojciech Barański, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego - Delegatura w Łodzi, Adam Antczak, Komenda Wojewódzka Policji, Janusz Rzepecki, NIK - Delegatura w Łodzi, Maciej Andrzej Kaniowski, Katedra Etyki i Filozofii UŁ. 7 500 zł</p>

Centrum Świętokrzyskie FRDL Kielce	<p>Organizacja publicznej debaty „Korupcja – co zrobić, aby życie publiczne stało się przejrzyste?”</p> <p>Debatę poprzedziła praca zespołu, którego zadaniem było przygotowanie materiałów do dyskusji. W jego skład wchodził: Marek Jodłowski, przewodniczący Świętokrzyskiej Izby Lekarskiej, Joanna Kowalik, Akademia Świętokrzyska, Małgorzata Majta, pedagog szkolny, Ziemowit Nowak, dziennikarz „Gazety Wyborczej”, Agnieszka Sadowska, dziennikarka „Słowa Ludu”.</p> <p>7 500 zł</p>
Dolnośląskie Centrum Szkolenia Samorządowego FRDL Wrocław	<p>Organizacja publicznej debaty „Przeciw korupcji”.</p> <p>W debacie uczestniczyli: Janisław Muszyński, kanclerz Dolnośląskiej Łoży Business Center Club, Krzysztof Mojzych, dyrektor Dolnośląskiej Łoży BCC, Grzegorz Roman, przewodniczący Rady Powiatu Wrocławskiego, Dariusz Skrzypiński z Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Andrzej Ferens z Instytutu Politologii Uniwersytetu Warszawskiego, Maria Yoka Dąbrowska, prezes zarządu Stowarzyszenia Biuro Porad Obywatelskich, Filip Mecner, dziennikarz „Gazety Wyborczej”.</p> <p>7 500 zł</p>
Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych Elbląg	<p>Organizacja publicznej debaty „Korupcja – problem każdego z nas”.</p> <p>W debacie uczestniczyli: Grażyna Kopińska, dyrektor Programu Przeciw Korupcji Fundacji Batorego, Dariusz Ignatowicz, Biuro Porad Obywatelskich w Elblągu, Wiesław Wronkowski, Wyższa Szkoła Zarządzania im. Bogdana Jańskiego. Debatę prowadziła Agnieszka Jarzębska, Telewizja Elbląska Vectra EL, Radio Olsztyn.</p> <p>3 900 zł</p>
Fundacja im. Jana Pawła II Lubaczów	<p>Organizacja publicznej debaty „Czy można skutecznie pozbyć się korupcji”.</p> <p>W debacie uczestniczyli: Grażyna Kopińska, dyrektor Programu Przeciw Korupcji Fundacji Batorego, Elżbieta Grzeczka, prezes Sądu Rejonowego w Lubaczowie, Józef Michalik, starosta Lubaczowski, Jan Michalczyński, szef prokuratury rejonowej, ks. proboszcz Stanisław Kociotek, Mirosław Karapyta, wicekurator podkarpacki, Józef Matusz, dziennikarz „Rzeczpospolitej”. Debatę prowadził Wiesław Bek, lider lokalnej grupy antykorupcyjnej.</p> <p>3 000 zł</p>
Fundacja Kobieta eFKa Kraków	<p>Organizacja publicznej debaty „Polityczne i społeczne koszty korupcji - z perspektywy prawa i etyki”.</p> <p>W debacie wzięli udział: Krzysztof Fijałek, dziennikarz „Gazety Wyborczej”, Brygida Kuźniak z UJ, radna miasta Kraków, Janusz Majcherek, publicysta „Rzeczpospolitej”, Grażyna Praweńska-Skrzypek, dyrektor Instytutu Spraw Publicznych w Krakowie, Krzysztof Szczerski, Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ.</p> <p>5 280 zł</p>
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Poznań	<p>Organizacja publicznej debaty „Wielkopolski okrągły stół antykorupcyjny”.</p> <p>W debacie udział wzięli: Ryszard Grobelny, prezydent Poznania, Krystian M. Ziemiński, kancelaria prawnicza, Paweł Sudoł, prezes Kompanii Piwowarskiej S.A., Ewa Socha, prezes Stowarzyszenia Dyrektorów Szkół i Placówek Oświatowych, Wojciech Bartkowiak, redaktor naczelny wielkopolskiego oddziału „Gazety Wyborczej”, Przemysław Rotengruber z UAM. Debatę prowadził Paweł Lisiewicz z Poznańskiego Ośrodka FRDL.</p> <p>7 500 zł</p>
Opolskie Centrum Demokracji Lokalnej FRDL Opole	<p>Organizacja publicznej debaty „Korupcja w polskiej demokracji, czyli nie ma rady na układy”.</p> <p>W debacie uczestniczyli: Ryszard Zembaczyński, prezydent Opola, Janusz Kowalski, prezes Stowarzyszenia „Stop Korupcji”, Ewa Gajek, prezes Opolskiej Izby Gospodarczej, Henryk Kroll, poseł mniejszości niemieckiej, Roman Wawrzynek, rzecznik prasowy Prokuratury Okręgowej, Karol Cebula, przedsiębiorca.</p> <p>7 500 zł</p>

Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego im. Waleriana Pañki FRDL Katowice	Organizacja publicznej debaty „Jawność życia publicznego sposobem zapobiegania korupcji”. W debacie udział wzięli: Barbara Imiołczyk, wiceprezes FRDL, Bożena Wawrzewska, doradca prezesa Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych, Marian Jarosz, członek zarządu województwa śląskiego, Przemysław Jedlecki, dziennikarz „Gazety Wyborczej”, Ryszard Skrzypiec, lider Tyskiej Grupy Obywatelskiej współpracującej z Programem Przeciw Korupcji Fundacji Batorego, ks. Marek Wójcicki. 7 500 zł
Pomorskie Centrum Samorządu Terytorialnego FRDL Sopot	Organizacja publicznej debaty „Etyka życia publicznego”. W debacie udział wzięli: Anna Fotyga, wiceprezydent Gdańska, Julia Pitera z Transparency International, Grażyna Paturalska, posłanka na Sejm RP, Jerzy Zajadało z Uniwersytetu Gdańskiego, Franciszek Makurat z UG, Jerzy Kowalski z Pomorskiej Izby Przemysłowo-Handlowej, Bogdan Borusewicz, Członek Zarządu Województwa Pomorskiego, Marek Biernacki, Wicemarszałek Województwa Pomorskiego. 7 500 zł
Pomorsko-Bydgoskie Centrum Demokracji Lokalnej FRDL Bydgoszcz	Organizacja publicznej debaty „Kultura korupcji”. W debacie uczestniczyli: Jarosław Bittner, prokurator, Anna Raczyńska, dziennikarka, Jan Rulewski, polityk, ks. Wojciech Szukalski, pełnomocnik dziekana UAM w Poznaniu, Mirosław Ślachciak, prezes Kujawsko-pomorskiego Związku Pracodawców, Jarosław Wenderlich, prezes kujawsko-pomorskiego oddziału NIK, Sławomir Wołoszyn, pełnomocnik prezydenta Bydgoszczy ds. walki z korupcją. 7 500 zł
Stowarzyszenie Klucz Wrocław	Organizacja w Oławie publicznej debaty „Korupcja w życiu codziennym”. W debacie udział wzięli: Bronisław Baranowski, działacz społeczny z UW, Jerzy Narolski, działacz SLD, Jerzy Hołyński, samorządowiec PSL, Jacek Piława, samorządowiec PO, Teresa Pras, samorządowiec, Adam Gancarz, przewodniczący LPR. 2 115 zł
Towarzystwo Edukacyjne Wiedza Powszechna Gdańsk	Organizacja publicznej debaty „Przystąpienie do Unii Europejskiej – pomoc czy przeszkoda w zwalczaniu korupcji?”. W debacie uczestniczyli: Bogdan Borusewicz, Członek Zarządu Województwa Pomorskiego, Alina Hussein z NIK, Grażyna Kopińska, dyrektor Programu Przeciw Korupcji Fundacji Batorego, Jerzy Kowalski, prezes Pomorskiej Izby Przemysłowo-Handlowej, Sławomir Sowula, dziennikarz „Gazety Wyborczej” i Bolesław Stąporek, absolwent WSH w Pułtusku. 4 100 zł
Stowarzyszenie Szkoła Liderów Warszawa	Realizacja na terenie województw lubelskiego i podkarpackiego cyklu debat „Jakie państwo – jaka edukacja?” 39 170 zł
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Warszawa	Zebranie w 41 gminach ankiet odpowiadających na pytanie, jak wójtowie, burmistrzowie i prezydenci, którzy wygrali wybory, wypełniają złożone w trakcie kampanii wyborczej obietnice. 10 000 zł
Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT Warszawa	Zebranie w 66 gminach ankiet odpowiadających na pytanie, jak wójtowie, burmistrzowie i prezydenci, którzy wygrali wybory, wypełniają złożone w trakcie kampanii wyborczej obietnice. 15 000 zł
Raport	Przygotowanie wzoru ankiet oraz opracowanie zebranych danych. 4 994,87 zł

Masz głos, masz wybór. Samorząd jest Twój

Łącznicy

Stowarzyszenie Pegaz Karpacz	Dotacja na działania łącznika w województwie dolnośląskim (łącznik: Janina Jaszczur)	10 100 zł
Pomorsko-Kujawskie Centrum Demokracji Lokalnej FRDL Bydgoszcz	Dotacja na działania łącznika w województwie kujawsko- pomorskim (łącznik: Ryszard Kamiński)	11 000 zł
Europejskie Centrum Współpracy Młodzieży Toruń	Dotacja na działania łącznika w województwie kujawsko - pomorskim (łącznik: Wojciech Szymczak)	11 000 zł
Stowarzyszenie Lubelski Ośrodek Samopomocy LOS Lublin	Dotacja na działania łącznika w województwie lubelskim (łącznik: Agata Harasim)	9 450 zł
Fundacja Fuga Mundi Lublin	Dotacja na działania łącznika w województwie lubelskim (łącznik: Marek Piasecki)	10 000 zł
Lubuskie Centrum Szkoleniowe FRDL Zielona Góra	Dotacja na działania łączników w województwie lubuskim (łącznicy: Małgorzata Rulińska i Kazimierz Kisiel)	22 000 zł
Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS Łódź	Dotacja na działania łącznika w województwie łódzkim (łącznik: Łukasz Waszak)	9 700 zł
Małopolskie Forum Edukacji Europejskiej Kraków	Dotacja na działania łącznika w województwie małopolskim (łącznik: Stanisław Alwasiak)	9 700 zł
Ośrodek Pomocy Społecznej Klucze	Dotacja na działania łącznika w województwie małopolskim (łącznik: Agnieszka Ścigaj)	9 300 zł
Stowarzyszenie Dialog Społeczny Warszawa	Dotacja na działania łącznika w województwie mazowieckim (łącznik: Marzena Mendza-Drozd)	9 556 zł
Opolskie Centrum Demokracji Lokalnej FRDL Opole	Dotacja na działania łącznika w województwie opolskim (łącznik: Jadwiga Silarska)	8 682 zł
Małopolskie Forum Edukacji Europejskiej Kraków	Dotacja na działania łącznika w województwie podkarpackim (łącznik: Renata Stefaniak)	8 500 zł
Rzeszowski Ośrodek Samorządu Terytorialnego FRDL Rzeszów	Dotacja na działania łącznika w województwie podkarpackim (łącznik: Grzegorz Nowakowski)	8 500 zł
Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju Agro-Group Białystok	Dotacja na działania łącznika w województwie podlaskim (łącznik: Piotr Znaniński)	5 500 zł
Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych Białystok	Dotacja na działania łącznika w województwie podlaskim (łącznik: Barbara Szczerbińska)	9 300 zł
Zrzeszenie Organizacji Samopomocowych Sukurs Gdańsk	Dotacja na działania łącznika w województwie pomorskim (łącznik: Marek Hola)	11 000 zł
Fundacja Pokolenia Pelplin	Dotacja na działania łącznika w województwie pomorskim (łącznik: Aleksandra Mąkosza)	10 450 zł

Polski Klub Ekologiczny Gliwice	Dotacja na działania łącznika w województwie śląskim (łącznik: Ewa Hajduk)	10 460 zł
Śląskie Forum Organizacji Socjalnych KaFOS Katowice	Dotacja na działania łącznika w województwie śląskim (łącznik: Anna Kruczek)	12 160 zł
Centrum Świętokrzyskie FRDL Kielce	Dotacja na działania łączników w województwie świętokrzyskim (łącznicy: Dorota Lasocka i Piotr Sadłocha)	30 665 zł
Ośrodek Samorządu Lokalnego FRDL Olsztyn	Dotacja na działania łącznika w województwie warmińsko-mazurskim (łącznik: Dorota Czarzasta-Wardyn)	5 500 zł
Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych Elbląg	Dotacja na działania łącznika w województwie warmińsko-mazurskim (łącznik: Bartłomiej Głuszak)	11 000 zł
Ośrodek Badań i Edukacji Europejskiej Poznań	Dotacja na działania łącznika w województwie wielkopolskim (łącznik: Beata Przybylska)	10 890 zł
Fundacja Familijny Poznań Poznań	Dotacja na działania łącznika w województwie wielkopolskim (łącznik: Andrzej Grzybowski)	11 000 zł
Centrum Szkoleniowe FRDL Szczecin	Dotacja na działania łącznika w województwie zachodniopomorskim (łącznik: Anna Łączkowska)	9 200 zł
Stowarzyszenie Studenckie Kontra Szczecin	Dotacja na działania łącznika w województwie zachodniopomorskim (łącznik: Grzegorz Augustowski)	10 080 zł
Szkolenia i spotkania Warszawa	Organizacja cyklu spotkań i szkoleń dla łączników	46 932,34 zł

Inne

Anna Fostakowska	Nagroda im. Beaty Pawlak za opublikowany w „Gazecie Wyborczej” tekst <i>Spuść oczy, płacz</i> , poświęcony sytuacji uchodźców przybywających do Polski (nagroda sfinansowana ze środków Funduszu ustanowionego przez spadkobierców Beaty Pawlak).	10 000 zł
Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych CASE Warszawa	Udział Michała Górzyńskiego w konferencji naukowej: Knowledge Economy Forum w Helsinkach (dotacja ze środków programu regionalnego Open Society Institute).	4 255 zł
Fundacja dla Polski Warszawa	Realizacja projektu „Regionalne i lokalne produkty” – działania dotyczące promocji, wspierania, i ochrony prawnej produktów regionalnych i lokalnych na obszarach wiejskich.	50 000 zł
Fundacja Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego Warszawa	Realizacja projektu „Edukacja najmłodszych” – cykl szkoleń dla nauczycieli przedszkoli na temat nowoczesnych metod edukacyjnych, nastawionych na stymulowanie intelektualnego, emocjonalnego i społecznego rozwoju dzieci	50 000 zł
Stowarzyszenie Szkoła Liderów Warszawa	Realizacja projektów szkoleniowych adresowanych do młodzieży i organizacji pozarządowych.	26 000 zł
Stowarzyszenie Nauczycieli Humanistów Prowincja Biała Podlaska	Realizacja projektu „Zagadnienia mniejszości; współczesne media” – cykl szkoleń dla nauczycieli z małych miejscowości.	30 000 zł

Program Społeczeństwa Obywatelskiego

Towarzystwo Demokratyczne Wschód Warszawa	Zorganizowanie pracy biura i rozpoczęcie działalności programowej Towarzystwa.	50 000 zł
Konsultacje i spotkania	Konsultacje i doradztwo dla organizacji pozarządowych w zakresie zarządzania finansami oraz spotkania z wnioskodawcami.	50 947,19 zł
Debaty Fundacji	Organizacja debat Fundacji	18 160,56 zł
	Dotacje:	5 072 714,26 zł
	Konsultacje, szkolenia, debaty:	121 034,96 zł
	Koszty realizacji programu:	209 713,97 zł
	RAZEM:	5 403 463,19 zł

Program Trzeci Sektor

Realizację programu Fundacja rozpoczęła w styczniu 2003 roku. Jest on częścią szerszego projektu wspierania procesu rozwoju i stabilizacji społeczeństwa obywatelskiego w 7 krajach Europy Środkowo-Wschodniej: Bułgarii, Czechach, Polsce, Rumunii, Słowenii, na Słowacji i Węgrzech. Program zainicjowany został i finansowany jest przez Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe (Fundacja Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej), utworzoną przez konsorcjum sześciu najbardziej zaangażowanych w sprawy regionu fundacji amerykańskich.

Celem programu jest poprawa funkcjonowania sektora pozarządowego w Polsce przez wpływanie na tworzenie przyjaznego organizacjom otoczenia społeczno-prawnego, wzmacnianie współpracy między organizacjami i rozwijanie partnerstwa trzeciego sektora z innymi sektorami oraz pomoc w budowie podstaw finansowej stabilności organizacji. Program zaplanowany jest na cztery lata, dla jego realizacji utworzyliśmy cztery projekty.

Budowanie przyjaznego dla organizacji pozarządowych środowiska społeczno-prawnego

organizacje partnerskie: Instytut Spraw Publicznych i Stowarzyszenie KLON/JAWOR

Punktem wyjścia dla określenia założeń i wytycznych polityki rozwoju sektora są badania kondycji organizacji pozarządowych i różnych aspektów ich funkcjonowania – współpracy z urzędami centralnymi i samorządem czy współpracy z wolontariuszami. Wyniki badań upowszechniane są w specjalnych opracowaniach i portalu internetowym www.ngo.pl. Wynikające z nich wnioski, pojawiające się problemy i propozycje kierunków rozwoju sektora pozarządowego analizowane będą w cyklu seminariów eksperckich i na łamach specjalistycznego kwartalnika. Prowadzony przez naszych partnerów monitoring regulacji prawnych dotyczących organizacji pozarządowych pozwoli określić, jakie zmiany aktów prawnych lub praktyki ich stosowania są konieczne.

Partnerstwo dla trzeciego sektora

organizacje partnerskie: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej i Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT

Nasi partnerzy, dwie ogólnopolskie sieci organizacji, analizują istniejące porozumienia z władzami samorządowymi i innymi organizacjami. Na tej podstawie opracowane i upowszechnione zostaną modelowe uchwały o współpracy między trzecim sektorem a samorządem. Najlep-

sze rozwiązania będą popularyzowane jako pomocne przy poszukiwaniu optymalnych rozwiązań dla kolejnych samorządów i organizacji.

Organizacje pozarządowe będą wprowadzały swoich przedstawicieli do Regionalnych Komitetów Monitorujących i Sterujących. Zapewni to udział organizacji w planowaniu i wykorzystaniu środków unijnych. Organizowane będą także konferencje, warsztaty i szkolenia poświęcone sposobom i możliwościom ubiegania się o środki unijne.

Rzecznictwo interesów organizacji i ich klientów na poziomie regionalnym budowane jest w oparciu o ponadbranżowe i branżowe federacje organizacji oraz regionalne fora organizacji pozarządowych.

Upowszechnianie nowych modeli finansowania inicjatyw obywatelskich

organizacje partnerskie: Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce i Fundacja Partnerstwo dla Środowiska

Wspieramy takie metody pozyskiwania funduszy, które, dzięki współpracy organizacji pozarządowych, samorządu, przedsiębiorców i darczyńców indywidualnych, pozwalają stworzyć stabilny system finansowania działalności organizacji. Przez szkolenia, doradztwo i wsparcie finansowe wzmocnione zostaną istniejące i powstaną nowe Fundusze Lokalne i Grupy Partnerskie. Fundusz Lokalny to organizacja pozarządowa, która buduje koalicje na swoim terenie, pozyskuje środki finansowe i przekazuje je w formie dotacji na inicjatywy lokalne, podejmując jednocześnie starania na rzecz tworzenia kapitału wieczystego, by umożliwić długofalowe wspieranie takich przedsięwzięć; Grupa Partnerska to koalicja różnych partnerów – organizacji pozarządowych, lokalnych firm oraz instytucji publicznych, reprezentujących co najmniej dwa sektory życia społecznego – którzy realizują wspólnie długofalowe działania na rzecz regionu.

Filantropię i społeczne zaangażowanie biznesu wspieramy współfinansując dwie ważne kampanie prowadzone przez Akademię Rozwoju Filantropii. Pierwsza promuje postawy zaangażowania i społecznej odpowiedzialności w biznesie i zbudowana została wokół konkursu „Dobroczyńca Roku”. Druga ma zachęcać podatników do korzystania z odpisu 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Rozwój instytucjonalny organizacji pozarządowych

Chcąc wesprzeć proces budowania instytucjonalnej i finansowej stabilności organizacji, w 2003 roku przeprowadziliśmy otwarty konkurs na dotacje dla doświadczonych organizacji, których działalność ma kluczowe znaczenie dla rozwoju społecznego i rozwoju trzeciego sektora. O dotacje ubiegały się organizacje, których działalność adresowana jest do znacznej grupy odbiorców, rozwiązuje problemy niepodjęwane przez innych, wypracowuje rozwiązania modelowe lub ma innowacyjny, unikalny i przelamujący stereotypy charakter. W 2003 roku siedem organizacji otrzymało mikrogranty na pomoc w przygotowaniu wniosków. Konkurs został ostatecznie rozstrzygnięty na początku 2004 roku.

W 2003 roku działania Programu współfinansowane były przez Trust for Civil Society (3.804.000 zł).

Budowanie przyjaznego dla organizacji pozarządowych środowiska społeczno-prawnego

Instytut Spraw Publicznych
Warszawa

Realizacja trzyletniego projektu „Budowanie przyjaznego środowiska społeczno-prawnego dla organizacji pozarządowych” – przygotowywanie ekspertyz, organizacja seminariów eksperckich, formułowanie propozycji dotyczących kierunków rozwoju sektora, wydawanie kwartalnika oraz stworzenie systemu monitoringu regulacji prawnych dotyczących organizacji pozarządowych (w 2003 roku przekazano I ratę dotacji w wysokości 250 000 zł) **750 000 zł**

Stowarzyszenie Klon/Jawor
Warszawa

Realizacja trzyletniego projektu „Budowanie przyjaznego środowiska społeczno-prawnego dla organizacji pozarządowych” – prowadzenie badań na temat kondycji trzeciego sektora oraz zjawisk ważnych dla jego rozwoju, udział w międzynarodowych badaniach sytuacji organizacji pozarządowych „Indeks społeczeństwa obywatelskiego”, wydawanie publikacji upowszechniających wyniki badań i corocznego raportu prezentującego działania polskiego sektora pozarządowego (w 2003 roku przekazano I ratę dotacji w wysokości 250 000 zł)

750 000 zł

Partnerstwo dla trzeciego sektora

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
Warszawa

Realizacja projektu „Partnerstwo dla trzeciego sektora” – analiza istniejących porozumień między samorządami i organizacjami, wypracowanie, wdrożenie i monitoring modelowych uchwał o współpracy między organizacjami i samorządem w 60 gminach/powiatach, zapewnienie udziału przedstawicieli organizacji w Regionalnych Komitetach Monitorujących i Sterujących w 8 województwach, zorganizowanie w 16 województwach konferencji, poświęconych tematyce współpracy międzysektorowej i funduszy strukturalnych, wydanie poradników na temat ustawy o działalności pożytku publicznego oraz istniejących modeli współpracy, szkolenia z zakresu współpracy między samorządami a organizacjami i aplikowania o środki unijne (w 2003 roku przekazano I ratę dotacji w wysokości 295 000 zł) **1 180 000 zł**

**Sieć Wspierania Organizacji
Pozarządowych SPLOT**
Warszawa

Realizacja projektu „Partnerstwo dla trzeciego sektora” – wypracowanie, wdrożenie i monitoring 30 modelowych uchwał o współpracy między organizacjami i samorządem, zapewnienie udziału przedstawicieli organizacji w Regionalnych Komitetach Monitorujących i Sterujących w 8 województwach, opracowanie 12 standardów usług społecznych świadczonych przez organizacje pozarządowe, doprowadzenie do utworzenia 3 ponadbranżowych i 12 branżowych federacji organizacji, szkolenia z zakresu współpracy między samorządami a organizacjami i aplikowania o środki unijne, zorganizowanie 16 regionalnych forów organizacji pozarządowych, służących promocji trzeciego sektora (w 2003 roku przekazano I ratę dotacji w wysokości 330 000 zł)

1 320 000 zł

Upowszechnianie nowych modeli finansowania inicjatyw obywatelskich

Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce
Warszawa

Realizacja projektu „Upowszechnianie nowych modeli finansowania inicjatyw lokalnych” – wzmocnienie 12 istniejących oraz zainicjowanie i wsparcie powstania 10 nowych Funduszy Lokalnych opartych na koalicjach przedstawicieli samorządów, przedsiębiorców i liderów społecznych (szkolenia, doradztwo, przekazywanie dotacji i pomoc w pozyskiwaniu innych środków). Zdobyte doświadczenia i wypracowane rozwiązania będą upowszechniane za pośrednictwem wydawnictw, pakietów szkoleniowych i informacji przekazywanych przez internet.

<p>Fundacja Partnerstwo dla Środowiska Kraków</p>	<p>Przeprowadzenie kampanii promujących filantropię i społeczne zaangażowanie biznesu wokół III edycji konkursu „Dobroczyńca Roku” oraz kampanii promującej możliwość przekazywania 1% podatku od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego 1 700 000 zł</p> <p>Realizacja projektu „Grupy Partnerskie jako mechanizm finansowania inicjatyw obywatelskich na rzecz zrównoważonego rozwoju” – zbudowanie stabilności organizacyjnej 15 Grup Partnerskich, realizujących długofalowe działania na rzecz określonego regionu (szkolenia, doradztwo, przekazywanie dotacji i pomoc w zdobywaniu innych środków). Rozwojowi Grup służyć będzie powołanie 8 fundacji regionalnych, Krajowej Federacji Grup Partnerskich oraz Krajowego Funduszu Partnerstwa. Zdobyte doświadczenia i wypracowane rozwiązania będą upowszechniane za pośrednictwem wydawnictw, pakietów szkoleniowych i informacji przekazywanych przez internet (w 2003 roku przekazano I ratę dotacji w wysokości 750 000 zł) 1 700 000 zł</p>
Rozwój instytucjonalny organizacji pozarządowych	
<p>Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej Gliwice</p>	<p>Dotacja na pomoc w przygotowaniu wniosku 2 000 zł</p>
<p>Federacja Polskich Banków Żywności Warszawa</p>	<p>Dotacja na pomoc w przygotowaniu wniosku 2 000 zł</p>
<p>Fundacja Pomocy Młodzieży im. Jana Pawła II <i>Wzrastanie</i> Kańczuga</p>	<p>Dotacja na pomoc w przygotowaniu wniosku 2 000 zł</p>
<p>Fundacja Pomocy Samotnej Matce <i>Pro Vita</i> Poznań</p>	<p>Dotacja na pomoc w przygotowaniu wniosku 2 000 zł</p>
<p>Polska Akcja Humanitarna Warszawa</p>	<p>Dotacja na pomoc w przygotowaniu wniosku 2 000 zł</p>
<p>Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży Warszawa</p>	<p>Dotacja na pomoc w przygotowaniu wniosku 2 000 zł</p>
<p>Związek Centralny Dzieła Kolpinga w Polsce Kraków</p>	<p>Dotacja na pomoc w przygotowaniu wniosku 2 000 zł</p>
<p>Konsultacje i spotkania</p>	<p>Konsultacje, wizyty merytoryczne i finansowe w organizacjach, spotkania informacyjne, szkoleniowe i robocze z organizacjami uczestniczącymi w programie 38 003,45 zł</p>

Dotacje:	7 414 000 zł
Konsultacje i spotkania:	38 003,45 zł
Razem:	7 454 003,45 zł

Program Edukacji Prawnej

Zadaniem Programu jest inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć dotyczących upowszechniania wiedzy i informacji z zakresu prawa, kształtowania kultury prawnej, pomocy w poznawaniu i stosowaniu przez obywateli dostępnych środków ochrony prawnej.

W roku 2003 w dalszym ciągu koncentrowaliśmy się na działaniach zwiększających dostęp obywateli do wiedzy i informacji prawnej, ułatwiających korzystanie z dostępnych środków pomocy prawnej oraz wspierających obywateli w dochodzeniu swoich praw. Staraliśmy się, aby projekty przez nas wspierane dostarczały wiedzy praktycznej, użytecznej w codziennym rozwiązywaniu problemów życiowych, zwracaliśmy uwagę na inicjatywy, które pomagały obywatelom odnaleźć się w gąszczu przepisów i procedur prawnych. Dużą wagę przywiązywaliśmy do tego, żeby finansowane przez nas projekty były realizowane we współpracy z lokalnymi instytucjami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi, a także, by miały wizję dalszego rozwoju i finansowania.

Głównym partnerem Programu były organizacje pozarządowe, jako że odgrywają one istotną rolę w procesie stosowania i przestrzegania prawa, tak przez obywateli, jak i przez różne organa władzy. Do nich też adresowana była nasza pomoc finansowa. Najważniejsze z organizacji pozarządowych, z którymi współpracowaliśmy w roku 2003 to Związek Stowarzyszeń Biur Porad Obywatelskich, Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych i Stowarzyszenie Sędziów Polskich *Iustitia*.

W ramach działań zmierzających do zwiększenia dostępu do informacji i pomocy prawnej kontynuowaliśmy wsparcie dla Uniwersyteckich Poradni Prawnych oraz regionalnych Biur Porad Obywatelskich. Zadaniem tych instytucji jest dostarczanie bezpłatnej i bezstronnej informacji prawnej oraz udzielanie porad osobom w trudnej sytuacji życiowej. Zajmują się tym odpowiednio przeszkoleni doradcy (Biura Porad Obywatelskich) lub studenci prawa działający pod kierunkiem i nadzorem pracowników naukowych i doświadczonych prawników (Uniwersyteckie Poradnie Prawne). W roku 2003 przekazaliśmy dotacje dla 24 istniejących lub nowopowstałych Biur Porad Obywatelskich. Przekazaliśmy również dotacje na rzecz powstałej w roku 2002 Fundacji Uniwersyteckich Poradni Prawnych oraz Uniwersyteckich Poradni Prawnych utworzonych na Uniwersytecie Gdańskim i przy Collegium Polonicum w Ślubicach.

Wspieraliśmy organizacje świadczące pomoc i poradnictwo prawne dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, np. Fundację *Dzieci Niczyje*, która zajmuje się krzywdzonymi dziećmi, Centrum Praw Kobiet, czy Biuro Porad Prawnych dla społeczności romskiej w Krakowie. Duże znaczenie dla Programu miały też projekty edukacyjne z zakresu prawa i praw człowieka. Wspieraliśmy projekty skierowane do osób najbardziej potrzebujących rzetelnej informacji prawnej (niepełnosprawnych, byłych więźniów) oraz do młodzieży. Dotacje uzyskały też Lokalne Grupy

Obywatelskie przeciwdziałające korupcji, współpracujące z Programem Przeciw Korupcji oraz organizacje zajmujące się propagowaniem mediacji (Stowarzyszenie Polskie Centrum Mediacji).

We współpracy ze Stowarzyszeniem Sędziów Polskich *Iustitia* kontynuowaliśmy realizację projektu **Obywatel w sądzie**, w ramach którego tworzone są w sądach miejsca, gdzie każdy może otrzymać przejrzystą informację o podstawowych zagadnieniach prawnych. Dofinansowaliśmy wydanie poradników przygotowywanych przez organizacje pozarządowe, m.in. przez Stowarzyszenie Wschód-Zachód, Stowarzyszenie Koalicja na Rzecz Zdrowia Psychicznego, Lubuskie Stowarzyszenie Na Rzecz Kobiet *Baba*.

We współpracy ze Stowarzyszeniem Sędziów Polskich *Iustitia* oraz Helsińską Fundacją Praw Człowieka kontynuowaliśmy rozpoczęty w 2001 roku cykl spotkań **Dziennikarz w sądzie** dla sędziów i dziennikarzy – sprawozdawców sądowych. Celem tych spotkań jest poznanie i lepsze zrozumienie uwarunkowań pracy obu środowisk, nawiązanie kontaktów, wymiana doświadczeń i poglądów. Ma to służyć lepszemu zrozumieniu przez społeczeństwo – dzięki kompetentnym i rzetelnym relacjom w mediach – działania wymiaru sprawiedliwości. W spotkaniach biorą udział dziennikarze z mediów regionalnych oraz pracujący na tym samym terenie sędziowie. Program spotkań obejmuje otwartą dyskusję na tematy dotyczące relacji media – sądy oraz symulację rozprawy sądowej, w której następuje zamiana ról: dziennikarze wcielają się w role procesowe (sędziów, prokuratora, obrońców, oskarżonego i świadków), natomiast sędziowie mają przygotować z tej „rozprawy” relacje prasowe, radiowe oraz telewizyjne. W 2003 roku spotkania takie odbyły się w Kielcach, Krakowie i Katowicach.

W 2003 roku działania Programu współfinansowane były przez Justice Initiative (Inicjatywa Prawna) działające w ramach Open Society Institute (Instytut Społeczeństwa Otwartego; 536 961,47 zł).

Uniwersyteckie Poradnie Prawne

Collegium Polonicum, Studencka Poradnia Prawna Słubice	Prowadzenie przez studentów prawa bezpłatnego poradnictwa prawnego dla mieszkańców Słubic	8 000 zł
Fundacja <i>Academia Iuris</i> Warszawa	Utworzenie punktów Studenckiej Poradni Prawnej działających przy parafiach i organizacjach pozarządowych w Warszawie i okolicach	17 000 zł
Uniwersytet Gdański, Studencka Uniwersytecka Poradnia Prawna Gdańsk	Prowadzenie przez studentów prawa bezpłatnego poradnictwa prawnego dla mieszkańców Gdańska	10 000 zł
Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych Warszawa	Wspieranie Uniwersyteckich Poradni Prawnych oraz przygotowanie ich do prowadzenia poradnictwa w sprawach dotyczących korupcji oraz w dziedzinie prawa organizacji pozarządowych	170 000 zł

Biura Porad Obywatelskich

Biuro Porad Obywatelskich Wrocław	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Wrocławia (w roku 2003 Biuro udzieliło 7181 porad)	7 100 zł
Fundacja im. Jana Pawła II Lubaczów	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Lubaczowa i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 158 porad)	11 100 zł

Kawęczyńskie Towarzystwo Rozwoju Kawęczyn	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Kawęczyna i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 119 porad)	7 100 zł
Międzynarodowe Centrum Kształcenia i Rozwoju Gospodarczego Mielec	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Mielca i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 453 porad)	7 100 zł
Mikołajskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych Mikołajki	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Mikołajek i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 233 porad)	7 100 zł
Puławskie Forum Organizacji i Stowarzyszeń Razem Puławy	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Puław i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 335 porad)	11 100 zł
Rudzkie Konto Pomocy Ruda Śląska	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Rudy Śląskiej i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 155 porad)	9 000 zł
Słupskie Centrum Wspomagania Organizacji Pozarządowych Słupsk	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Słupska i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 139 porad)	9 000 zł
Stowarzyszenie Akcja Społeczna Gdańsk	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Gdańska (w roku 2003 Biuro udzieliło 3139 porad)	7 100 zł
Stowarzyszenie Animatorów Kultury na Wsi Jonkowo	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Jonkowa, Olsztyna i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 550 porad)	7 100 zł
Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej Warszawa	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Warszawy i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 3761 porad)	11 100 zł
Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej Przemysł	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Przemysła i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 2206 porad)	11 100 zł
Stowarzyszenie Informacji Obywatelskiej Jarosław	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Jarosławia i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 571 porad)	5 000 zł
Stowarzyszenie na rzecz Osób Bezrobotnych Ostrowiec Świętokrzyski	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Ostrowca Świętokrzyskiego i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 1115 porad)	5 000 zł
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno Debrzno	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Debrzna i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 126 porad)	11 100 zł
Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Garwolin	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Garwolina i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 365 porad)	7 100 zł
Stowarzyszenie Pomocy Niematerialnej Szansa Krosno	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Krosna i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 344 porad)	5 000 zł
Stowarzyszenie Prawo-Obywatel-Demokracja Wieruszów	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Wieruszowa i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 3791 porad)	11 100 zł

Stowarzyszenie Razem Gdynia	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Gdyni (w roku 2003 Biuro udzieliło 5400 porad)	7 100 zł
Stowarzyszenie Wielkopolska Inicjatywa Obywatelska Poznań	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Poznania i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 1928 porad)	11 100 zł
Stowarzyszenie Wielkopolska Obywatelska Konin	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Konina i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 312 porad)	11 100 zł
Stowarzyszenie Wspierania Poradnictwa Obywatelskiego Łomża	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Łomży i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 1310 porad)	11 100 zł
Śląska Fundacja na rzecz Rozwoju Przedsiębiorczości i Wspierania Inicjatyw Lokalnych Pro Futuro Radzionków	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Katowic, Radzionkowa i okolic (w roku 2003 Biuro udzieliło 567 porad)	5 000 zł
Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka Częstochowa	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Częstochowy (w roku 2003 Biuro udzieliło 308 porad)	9 000 zł
Związek Stowarzyszeń Biur Porad Obywatelskich Warszawa	Opracowanie i wdrożenie systemu oceny przestrzegania standardów oraz jakości usług świadczonych przez Biura Porad Obywatelskich	36 300 zł

Poradnictwo

Federacja Inicjatyw Oświatowych Warszawa	Prowadzenie punktów porad dotyczących prawa oświatowego na terenie województw małopolskiego, mazowieckiego i łódzkiego	13 000 zł
Fundacja Centrum Praw Kobiet Warszawa	Udzielanie pomocy prawnej oraz prowadzenie działań edukacyjnych adresowanych do kobiet	15 000 zł
Fundacja Centrum Praw Kobiet Częstochowa	Prowadzenie poradnictwa i pomocy prawnej skierowanej do kobiet z Częstochowy	5 000 zł
Fundacja Centrum Praw Kobiet Gdańsk	Prowadzenie poradnictwa i pomocy prawnej skierowanej do kobiet z Gdańska	8 000 zł
Fundacja Centrum Praw Kobiet Kraków	Prowadzenie poradnictwa, udzielanie pomocy prawnej i opieki (noclegownia) dla kobiet z Krakowa i okolic	10 000 zł
Fundacja Centrum Praw Kobiet Łódź	Prowadzenie poradnictwa i pomocy prawnej skierowanej do kobiet oraz monitoring sytuacji kobiet	10 000 zł
Fundacja Dzieci Niczyje Warszawa	Realizacja projektu „Dziecko pod parasolem prawa” – pomoc prawna i psychologiczna dla dzieci-ofiar przestępstw i ich rodzin oraz doskonalenie procedur interwencji kryzysowej	36 000 zł
Fundacja Pomocy Dzieciom Żywiec	Prowadzenie poradnictwa prawnego dla osób niepełnosprawnych, opublikowanie broszur informacyjnych oraz zorganizowanie szkolenia	5 000 zł
Fundacja Pomocy Wzajemnej Barka Poznań	Udzielanie pomocy prawnej osobom bezdomnym oraz osobom w trudnej sytuacji życiowej	10 000 zł
Miejska Biblioteka Publiczna Wasilków	Prowadzenie punktu informacji prawnej dla społeczności Wasilkowa	6 000 zł

Stowarzyszenie Międzynarodowa Komisja Prawników – Polska Sekcja Warszawa	Udzielanie bezpłatnej pomocy prawnej więźniom i byłym więźniom przez studentów prawa i resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego	8 550 zł
Stowarzyszenie na rzecz Niepełnosprawnych Dzwonek Łęczycza	Prowadzenie punktu pomocy i informacji prawnej dla osób niepełnosprawnych	7 200 zł
Stowarzyszenie Polski Ośrodek Praw Człowieka Kraków	Udzielanie bezpłatnej pomocy prawnej osobom ubogim oraz występowanie przed sądami w charakterze przedstawiciela społecznego	20 000 zł
Stowarzyszenie Romów Kraków – Nowa Huta Kraków	Prowadzenie biura porad prawnych dla Romów mieszkających w Krakowie i okolicach	20 000 zł
Stowarzyszenie Równych Szans Bona Fides Lublin	Utworzenie sieci punktów bezpłatnego poradnictwa prawno-psychologicznego w Lublinie	30 000 zł
Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa Poznań	Upowszechnianie informacji prawnej oraz prowadzenie poradnictwa skierowanego do rodzin zastępczych oraz do osób zamierzających podjąć obowiązki rodziny zastępczej	15 000 zł
Suwalskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Chorych Psychiczenie Nadzieja Suwałki	Udzielanie pomocy prawnej osobom chorym psychicznie oraz prowadzenie działań edukacyjnych adresowanych do chorych i ich rodzin	19 200 zł
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Morąg Morąg	Utworzenie trzech punktów informacji prawnej i obywatelskiej w Morągu, Łukcie i Małdytach	16 000 zł

Informatory

Federacja Konsumentów Warszawa	Przygotowanie, wydanie i upowszechnienie ulotki „Konsument w sądzie”, informującej o sposobach dochodzenia praw konsumenckich	7 440 zł
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Poznań	Przygotowanie, wydanie i upowszechnienie informatora „Zwolnienie od kosztów sądowych i pomoc prawna w sprawach sądowych”	5 800 zł
Koalicja na rzecz Zdrowia Psychicznego Warszawa	Przygotowanie, wydanie i upowszechnienie poradnika „Prawo dla każdego” dotyczącego spraw sądowych na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego	15 500 zł
Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet Baba Zielona Góra	Przygotowanie, wydanie i upowszechnienie broszur: „Bądź bezpieczna w sądzie... (małżeństwo, dzieci, rodzina)” oraz „Bądź bezpieczna w sądzie... (stosunki majątkowe w małżeństwie)”	15 000 zł
Polska Akcja Humanitarna, Biuro Pomorskie Toruń	Przygotowanie, wydanie i upowszechnienie dwóch informatorów: dotyczącego problematyki alimentów oraz dotyczącego kosztów w sprawach cywilnych	5 260 zł
Stowarzyszenie Wschód-Zachód Warszawa	Przygotowanie, wydanie i upowszechnienie informatora „Sytuacja pacjenta w polskim systemie prawnym i w polskiej rzeczywistości”	8 400 zł

Lokalne Grupy Obywatelskie

Fundacja Kobieta eFKA Kraków	Projekt „Wiedzieć, by nie dać”- antykorupcyjna edukacja prawna (spotkania dyskusyjne) oraz monitoring przejrzystości działania samorządu lokalnego	10 000 zł
Stowarzyszenie Lubelski Ośrodek Samopomocy LOS Lublin	Projekt „Przejrzysty Lublin” – przygotowanie i umieszczenie informacji dotyczących przeciwdziałaniu korupcji na stronach internetowych edukacyjnego portalu www.los.lublin.pl	4 600 zł
Stowarzyszenie Prawo-Obywatel-Demokracja Wieruszów	Udzielanie porad i informacji dla osób, które zetknęły się z korupcją	5 000 zł
Stowarzyszenie Razem Gdynia	Projekt „Gdynia pod lupą” – monitorowanie działalności samorządu lokalnego w Gdyni	8 250 zł

Inne

Polskie Centrum Mediacji Warszawa	Projekt „Co wiem o sprawiedliwości naprawczej w Polsce” – seminaria oraz konkurs dla młodzieży gimnazjów dotyczący mediacji	15 000 zł
Stowarzyszenie Sędziów Polskich Iustitia Warszawa	Projekt „Poprawa funkcjonowania sądownictwa w Polsce” – zebranie dobrych praktyk w sądownictwie oraz ich upowszechnienie wśród sędziów i osób kierujących działalnością sądów	57 000 zł
Dagmara Baraniewska, Fundacja im. Heinricha Bölla, Warszawa, Anna Wadera, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa	Udział w szkoleniu dla trenerów programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wykorzystywania seksualnego, Wilno, Litwa (szkolenie zorganizowane i finansowane przez OSI Justice Initiative)	2 562,26 zł
Łukasz Bojarski, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa, Jan Sz wajca, Stowarzyszenie na rzecz Zdrowia Psychicznego, Kraków	Udział w spotkaniu ekspertów w dziedzinie praw człowieka, Stambuł, Turcja (spotkanie zorganizowane i finansowane przez OSI Justice Initiative)	3 401,04 zł
Dziennikarz w sądzie	Kontynuacja rozpoczętego w 2001 roku – we współpracy ze Stowarzyszeniem Sędziów Polskich <i>Iustitia</i> oraz Helsińską Fundacją Praw Człowieka – cyklu dwudniowych spotkań dla sędziów i dziennikarzy – sprawozdawców sądowych. 2003 roku zorganizowano trzy spotkania: w Kielcach (21-22 marca), Krakowie (6-7 czerwca) oraz Katowicach (12-13 grudnia)	37 796,34 zł

Dotacje:	862 163,30 zł
Projekt Dziennikarz w sądzie	37 796,34 zł
Koszty realizacji programu:	136 040,36 zł
RAZEM:	1 036 000 zł

Program Przeciw Korupcji

Celem Programu jest budowanie zaufania do instytucji publicznych, kształtowanie świadomości społecznej i uwrażliwianie opinii publicznej na różne formy i aspekty korupcji. Swoje zadania realizujemy inicjując i wspierając ruch obywatelski na rzecz zwiększenia przejrzystości życia publicznego, prowadząc akcje informacyjne i edukacyjne mające na celu zmianę nastawienia obywateli do korupcji w życiu codziennym. Proponujemy także zmiany legislacyjne zapewniające większy udział społeczny w podejmowaniu decyzji, gwarantujące zachowanie przejrzystości procesów decyzyjnych, a przez to chroniące przed praktykami korupcyjnymi. W 2003 roku ważnym elementem działań Programu było monitorowanie działań władz centralnych i lokalnych.

Program jest realizowany przy współpracy Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

W roku 2003 działania Programu współfinansowane były przez Justice Initiative (Inicjatywa Prawna) działającą w ramach Open Society Institute (Instytut Społeczeństwa Otwartego; 190.000,97 zł), Bank Światowy (18.852,51 zł), Ambasadę Stanów Zjednoczonych (11.937,60 zł).

Przeciwdziałanie korupcji w życiu codziennym

„Barometr korupcji”.
Raport *Opinia publiczna
i przedsiębiorcy o korupcji*

IV edycja konkursu dla dziennikarzy
Tylko ryba nie bierze?

„Nie musisz dawać, nie musisz brać w tym udziału” – od 2000 roku prowadzimy kampanię, która ma zmienić powszechne nastawienie wobec korupcji. Chcemy zmniejszyć nie tylko jej zakres, ale także tolerancję wobec „dawania” i „brania”.

Każdego roku prezentujemy raport dotyczący wybranego aspektu korupcji w Polsce. W 2003 roku dr Anna Kubiak z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego przygotowała raport pt. *Opinia publiczna i przedsiębiorcy o korupcji*. Autorka analizowała wyniki badań przeprowadzonych na nasze zamówienie przez CBOS: jak postrzegana jest korupcja, z którą stykamy się na co dzień – w służbie zdrowia, w urzędach, a także jak przedsiębiorcy oceniają jej zasięg i wpływ na funkcjonowanie gospodarki. Badania zwane „barometrem korupcji” rejestrują rozmiar zjawisk korupcyjnych i zmiany nastawienia społecznego. Raport został zaprezentowany na konferencji zorganizowanej we wrześniu, dostępny jest na naszej stronie www.przeciw-korupcji.org.pl.

Wyniki raportu były prezentowane na kilku spotkaniach z przedsiębiorcami (m.in. członkami Krajowej Izby Gospodarczej, przedsiębiorcami z Chorzowa), z policjantami i na konferencji zorganizowanej przez Fundację Rozwoju Rachunkowości w Polsce.

Na czwartą już edycję konkursu nadesłano 138 prac opublikowanych w okresie od 16 września 2002 do 15 września 2003 roku. Przygotowało je 55 dziennikarzy z 17 redakcji prasowych (ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych), z 3 radiofonii oraz z 3 stacji telewizyjnych. Do konkursu przyjmowaliśmy prace przedstawiające zjawisko korupcji lub opisujące mechanizmy korupcyjne. Kryteriami oceny nadesłanych artykułów były: rzetelność i obiektywizm w przedstawianiu faktów, ciągłość w śledzeniu opisywanej sprawy, samodzielne pozyskiwanie informacji i materiałów oraz dobry warsztat dziennikarski.

Grupa Robocza
do spraw etyki
w służbie zdrowia

*Seminarium Ochrona prawna
osoby zgłaszającej przestępstwo
korupcyjne*

Kapituła konkursu w składzie: Klaus Bachmann, Krzysztof Bobiński, Teresa Bogucka, Marcin Król, Justyna Duriasz-Buthak, reprezentująca Fundację Wspomagania Wsi oraz Janusz Buszyński, reprezentujący Ambasadę Stanów Zjednoczonych, przyznała 6 nagród:

– I nagrodę w wysokości 8 330 zł otrzymali:

Małgorzata Solecka i Andrzej Stankiewicz z dziennika „Rzeczpospolita” za cykl artykułów „Leki za miliony dolarów”, opisujący głośną aferę korupcyjną w Ministerstwie Zdrowia.

– dwie równorzędne drugie nagrody po 4 760 zł otrzymali:

Józef Jerzy Jurecki z „Tygodnika Podhalańskiego” za artykuły „Nietykalni” i „Nietykalni aresztowani”, opisujące korupcję w zakopiańskim Urzędzie Skarbowym,

Marek Kęskrawiec z tygodnika „Newsweek” za artykuły „Folwark księdza Nowoka” i „Ksiądz odwołany” oraz **Jacek Bazan** z redakcji Superwizjera TVN za reportaż „Sprzedaż ziemi” – materiały będące wynikiem wspólnego śledztwa dziennikarskiego.

– dwie równorzędne trzecie nagrody w wysokości po 2 975 zł otrzymali:

Włodzimierz Frąckiewicz i Krystian Przysiecki z Redakcji Reportażu Programu I Telewizji Polskiej za wyemitowany w programie „Zawsze po 21” materiał „Niewygodny”

Grzegorz Indulski i Michał Karnowski z tygodnika „Newsweek” za artykuły „Matnia Łapińskiego” oraz „Minister z FOZZ-em w tle”.

– nagrodę specjalną w wysokości 4 000 zł, ufundowaną przez Fundację Wspomagania Wsi, za materiał poruszający sprawy dotyczące terenów wiejskich otrzymał **Marcin Kozarow** z Polskiego Radia Pomorza i Kujaw za reportaż radiowy „Żaba – zwykły kundel”.

Fundatorami nagród byli: Ambasada Stanów Zjednoczonych (11 937 zł), Fundacja Batorego (11 863 zł) oraz Fundacja Wspomagania Wsi (4 000 zł).

Po uroczystości wręczenia nagród odbyła się dyskusja „Czy dziennikarz powinien zachować dystans wobec władzy politycznej?”. W dyskusji prowadzonej przez Krzysztofa Bobińskiego udział wzięli: Krzysztof Burnetko z „Tygodnika Powszechnego”, Piotr Stasiński z „Gazety Wyborczej” i Jan Skórzyński z „Rzeczpospolitej”.

Od 2001 roku przy Programie Przeciw Korupcji działa Grupa Robocza ds. etyki w służbie zdrowia. W roku 2003 Grupa kontynuowała prace nad projektem usprawnienia dostępu pacjentów do deficytowych świadczeń medycznych (seminarium zorganizowane 8 maja 2003, listy do kierownictwa Ministerstwa Zdrowia) oraz przygotowała konferencję prasową na temat obszarów i skali zagrożeń zjawiskami korupcyjnymi w służbie zdrowia (30 czerwca 2003).

Działania Grupy Roboczej na rzecz stworzenia systemu monitorowania list pacjentów oczekujących na deficytowe świadczenia medyczne – przygotowanie materiałów informacyjnych, przeprowadzenie seminarium dla przedstawicieli środowiska lekarskiego, pracowników Narodowego Funduszu Zdrowia i Ministerstwa Zdrowia oraz nagłośnienie problemu w prasie („Gazeta Wyborcza”, „Rzeczpospolita”, „Polityka”) – doprowadziły do podjęcia problemu przez ministra zdrowia. W grudniu 2003 roku w Ministerstwie zainicjowane zostały prace nad stworzeniem systemu zarządzania kolejkami pacjentów oczekujących na deficytowe świadczenia medyczne oraz powołaniem ministerialnego zespołu doradczego, w skład którego wejdą m.in. przedstawiciele Grupy Roboczej.

Osoby zgłaszające popełnienie przestępstwa korupcyjnego znajdują się w bardzo niekorzystnej sytuacji prawnej. 19 lutego 2003 zorganizowaliśmy seminarium, na którym specjaliści dyskutowali, w jaki sposób należy chronić takie osoby.

Pomoc prawna

Dyskusję rozpoczęło wystąpienie Małgorzaty Rutkiewicz, która zaprezentowała przykłady spraw zgłoszonych do Programu Przeciw Korupcji, ilustrujących omawiane zagadnienia. Następnie Michael Adlem, dyrektor Financial Advisory Services i Jacek Wojciechowicz z Banku Światowego przedstawili sposoby rozwiązywania problemu stosowane na świecie. W dyskusji udział wzięli: sędzia Jacek Garstka, Ministerstwo Sprawiedliwości, Ryszard Kalisz, poseł na Sejm RP, Sojusz Lewicy Demokratycznej, Jan Pastwa, Urząd Służby Cywilnej, gen. Adam Rapacki, zastępca Komendanta Głównego Policji, dr Irena Rzeplińska, Instytut Nauk Prawnych PAN, Krzysztof Szwedowski, wiceprezes NIK, sędzia Andrzej Wąsek, profesor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Małgorzata Wilkosz-Śliwa, rzecznik prasowy Prokuratury Generalnej i Janusz Wojciechowski, wicemarszałek Sejmu RP, Polskie Stronnictwo Ludowe

Poradnictwo prawne dla osób, które zetknęły się z korupcją, prowadzimy od 2000 roku. W tym czasie zajmowaliśmy się 284 sprawami. Zgłaszających się do Programu Przeciw Korupcji informujemy, co można w konkretnej sprawie zrobić i oferujemy pomoc w postępowaniu odwoławczym. W 2003 roku w 12 sprawach występowaliśmy do instytucji nadzorczych i kontrolnych, a w 7 do prokuratury z prośbą o zbadanie sprawy. Dwukrotnie byliśmy obserwatorami spraw sądowych.

Do tej pory najczęściej mieliśmy do czynienia z podejrzeniami nieprawidłowości w działaniu władz samorządowych.

W związku z ciągle rosnącą liczbą osób potrzebujących pomocy prawnej zaprosiliśmy do współpracy sieć Uniwersyteckich Poradni Prawnych, proponując im prowadzenie poradnictwa dotyczącego spraw korupcyjnych. Na naszą propozycję odpowiedziało 8 z 16 istniejących na uniwersytetach Poradni. Po przeszkoleniu, od lutego 2004, stopniowo będziemy przekazywali Uniwersyteckim Poradnikom Prawnym napływające do Programu sprawy interwencyjne.

Społeczna kontrola władzy na poziomie krajowym

Raport na temat służby cywilnej

Od 6 lat budowany jest w Polsce korpus służby cywilnej, mający być gwarantem istnienia apolitycznej, profesjonalnej kadry przygotowanej do pracy w administracji państwowej. Jednak kolejne rządy łamią lub obchodzą zapisy Ustawy o służbie cywilnej. W raporcie „Służba cywilna w III RP: punkty krytyczne”, przygotowanym na zamówienie Programu przez Krzysztofa Burnetko, przedstawiono analizę obecnego stanu służby oraz propozycje koniecznych zmian.

Prezentacja raportu odbyła się w czerwcu 2003. Raport (dostępny na naszej stronie www.przeciw-korupcji.org.pl) wywołał duże zainteresowanie mediów oraz polityków.

Program Przeciw Korupcji kontynuuje projekt przygotowując kolejny raport, dotyczący procedury naboru urzędników do pracy w administracji publicznej. Chcemy też podjąć się rzecznictwa na rzecz zmian w Ustawie o służbie cywilnej dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania korpusu służby cywilnej.

Monitoring strategii antykorupcyjnej

We wrześniu 2002 roku rząd RP przyjął dokument pt. „Rządowa strategia antykorupcyjna”. Zawierał on wiele zapisów mających charakter twardego zobowiązania: określał co, kto i w jakim terminie ma zrobić. Program Przeciw Korupcji podjął się monitorowania wykonania strategii. Co pół roku, kiedy mija kolejny termin realizacji zobowiązań, sprawdzamy czy zostały wykonane i informujemy o tym opinię publiczną.

W kwietniu i wrześniu roku 2003 przedstawiliśmy na konferencjach prasowych dwa podsumowania kolejnych etapów realizacji strategii. Skupiamy się w nich głównie na stwierdzeniu, które zobowiązania zostały wykonane i czy są opóźnienia w realizacji strategii. Tylko w sytuacjach, kiedy mamy ku temu potrzebne, wiarygodne dane (np. projekt ustawy o zamówieniach publicznych czy rozporządzenie w sprawie wprowadzenia lekcji antykorupcyjnych do szkół), komentujemy merytoryczną zawartość podjętych działań.

**Monitoring obietnic wyborczych 2001
Konferencja przeglądowa**

Ostateczny termin realizacji strategii rządowej to koniec roku 2003, zatem kolejna, końcowa ocena jej realizacji została przedstawiona opinii publicznej na początku 2004 roku. Wyniki przeprowadzonego monitoringu (dostępne na naszej stronie www.przeciw-korupcji.org.pl) spotkały się z dużym zainteresowaniem mediów i opinii publicznej i były jedynym niezależnym źródłem informacji na ten temat.

W 2001 roku, razem z Helsińską Fundacją Praw Człowieka i Fundacją Komunikacji Społecznej, rozpoczęliśmy monitoring obietnic wyborczych składanych podczas wyborów do parlamentu. Zebraliśmy deklaracje komitetów wyborczych dotyczących walki z korupcją i każdego roku, w rocznicę wyborów, na specjalnie zorganizowanej konferencji prasowej przedstawiciele ugrupowań politycznych przedstawiają informacje o realizacji zobowiązań podjętych w 2001 roku.

W roku 2003 reprezentanci ugrupowań politycznych zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, jak postępują wobec swoich członków znajdujących się w sytuacji konfliktu interesów prywatnego i publicznego lub naruszających prawo. Uczestnikom konferencji przypomniano także opisywane przez media afery korupcyjne w ich partiach. Politycy mówili o procedurach obowiązujących w poszczególnych partiach, chociaż przyznawali, że jest jeszcze dużo do zrobienia. Żadna z partii nie podjęła konkretnych zobowiązań.

Spółeczna kontrola władzy na poziomie lokalnym

Lokalne Grupy Obywatelskie

W 2000 roku zainicjowaliśmy tworzenie sieci Lokalnych Grup Obywatelskich zajmujących się monitorowaniem poczynań władz oraz działaniami edukacyjnymi na rzecz większej przejrzystości życia publicznego.

Nasze wsparcie dla Grup Obywatelskich to szkolenie liderów i pomoc w utworzeniu Stowarzyszenia Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich. Program Edukacji Prawnej dotuje realizację projektów przedstawianych przez Grupy.

Prowadzone przez Program Przeciw Korupcji catoroczne szkolenia obejmują zajęcia z edukacji prawnej, wiedzy o samorządzie, kształtowania umiejętności liderek i podejmowania działań w środowisku lokalnym. Cykl szkoleniowy składa się z dziewięciu dwudniowych spotkań organizowanych co 4-5 tygodni. Po zakończeniu szkolenia liderzy mają stworzyć na swoim terenie Grupę Obywatelską działającą na rzecz przejrzystości.

Szkolenie trzeciej już grupy liderów trwało od listopada 2002 do października 2003. Wzięło w nim udział 25 osób, 6 spośród nich już utworzyło Grupy Lokalne (w Gdyni, Oławie, Lublinie, Krakowie, Lubaczowie i Ostrołęce). W październiku 2003 rozpoczęliśmy szkolenie czwartej grupy liderów, w którym uczestniczą 24 osoby.

Obecnie działa 15 Lokalnych Grup Obywatelskich. Podejmują one takie działania jak: tworzenie punktów doradztwa dla obywateli, którzy mają trudności z załatwianiem spraw w urzędach, sprawdzanie dostępności informacji w urzędach, organizacja warsztatów na temat przejrzystości działań władz i przeciwdziałania korupcji, prowadzenie akcji informacyjnych, zwłaszcza wśród młodzieży, organizacja debat o korupcji, współpraca z lokalnymi mediami. W 2003 roku siedmiu Grupom przyznano dotacje na realizację projektów lokalnych.

We wrześniu 2003 liderzy Grup Lokalnych – absolwenci naszych szkoleń – zawiązali Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich. W grudniu 2003 Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w sądzie, a w styczniu 2004 wybrano jego władze.

Projekt Przejrzysta gmina

Inicjatorami projektu są Agora S.A. i Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, a jego celem jest uruchomienie akcji społecznej na rzecz przejrzystych zasad działania urzędów gminnych. Samorządy lokalne zdecydowane na udział w projekcie mają wprowadzić u siebie opracowany przez nas „Model Przejrzystej Gminy”. Model stworzony na potrzeby Programu i w oparciu o nasze do-

Ściągowka dla radnego

świadczenia, zakłada wprowadzenie do pracy urzędu sześciu zasad: przejrzystości, przewidywalności, rozliczalności, fachowości, partycypacji społecznej i braku tolerancji dla korupcji. Zainicjowany w listopadzie 2003 i przewidziany na dwa lata projekt będzie miał dwa etapy – „laboratoryjny” i masowy. Do etapu „laboratoryjnego” zaprosiliśmy 16 gmin (po jednej z każdego województwa), które przy pomocy ekspertów będą stopniowo wdrażały pełen „Model Przejrzystej Gminy”. Wiosną 2004 roku ruszy akcja informacyjna, prowadzona głównie przez „Gazetę Wyborczą”. Do udziału w projekcie będą mogły zgłaszać się gminy, które podejmą zobowiązanie, że wdrożą przynajmniej kilka elementów Modelu. Przygotujemy minimalny, standartowy i całościowy pakiet zadań.

Rola Fundacja Batorego w realizacji projektu polega na przekazaniu naszych doświadczeń i dorobku, w tym „Modelu Przejrzystej Gminy”, pracach w Radzie Projektu i wniesieniu wkładu finansowego (dotacja dla Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej 266 000zł.).

Projekt Przejrzyste ratusze

Publikacja wydana w 5 000 egzemplarzy składa się z dwu części: informacji na temat przepisów antykorupcyjnych dla pracowników samorządowych i radnych oraz prezentacji i opisu „Modelu Przejrzystej Gminy”.

Na początku 2003 roku 2 500 egz. *Ściągawek* zostało rozesłanych do wszystkich przewodniczących nowowybranych rad gmin w Polsce. Chcieliśmy dać im wiedzę o tym, co wolno, a czego powinni się wystrzegać samorządowcy oraz zaproponowaliśmy skorzystanie z opracowanego przez nas narzędzia wprowadzającego przejrzyste procedury działania samorządu. Pozostałe egzemplarze *Ściągawki* rozprowadzane są wśród członków Lokalnych Grup Obywatelskich oraz innych zainteresowanych osób.

Jest to projekt realizowany wspólnie z czeskim, słowackim i węgierskim oddziałem Transparency International, a jego celem jest wymiana doświadczeń w działaniach na rzecz przejrzystych zasad pracy samorządów Warszawy, Pragi, Budapesztu i Bratysławy. Projekt zakłada organizowanie raz w roku spotkania przedstawicieli urzędów, rad oraz organizacji pozarządowych z tych miast. Pierwsze spotkanie odbyło się w lutym 2003 w Pradze, kolejne organizuje Fundacja Batorego w maju 2004 w Warszawie. Spotkania dają możliwość podzielenia się wiedzą i doświadczeniami, zarówno pozytywnymi, jak i negatywnymi, związanymi z promowaniem i wdrażaniem zasad przejrzystego samorządu. Przedstawiciele miast podejmują także przy tej okazji zobowiązania, jakie zmiany wdrożą w ciągu roku w swoich urzędach.

Podczas spotkania w Pradze urzędnicy z Warszawy podjęli się wprowadzenia następujących rozwiązań: wydzielenia Biura Obsługi Interesantów w urzędach dzielnicowych, przyjęcia kodeksu radnego i pracownika samorządowego Warszawy, przyjęcia przejrzystych zasad udzielania dotacji organizacjom pozarządowym. W 2004 roku, na spotkaniu organizowanym przez Fundację Batorego w Warszawie, zostanie przedstawiona ocena realizacji przyjętych zadań przez poszczególne grupy.

Edukacja obywatelska

Edukacja młodzieży

W 2003 roku kontynuowaliśmy współpracę z Centrum Edukacji Obywatelskiej, które przygotowuje nauczycieli do wprowadzenia tematyki antykorupcyjnej do szkół. W ramach szkolenia przygotowanego przez CEO pracownicy Programu przeprowadzili zajęcia dotyczące problemu korupcji i możliwości jej zwalczania. Współpracujemy z CEO także przy wprowadzaniu do szkół wyższych tematyki przeciwdziałania korupcji. Nasze doświadczenia w tej dziedzinie prezentowaliśmy na międzynarodowym seminarium zorganizowanym przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP).

Podczas XI Szkoły Młodych Liderów Społecznych i Politycznych, organizowanej przez Stowarzyszenie Szkoła Liderów, przeprowadziliśmy szkolenie dotyczące korupcji i sposobów ograniczania jej zasięgu.

**Konkurs dla studentów
na najlepszą pracę licencjacką
lub magisterską**

W 2003 roku zorganizowaliśmy drugą edycję konkursu na najlepsze prace studenckie prezentujące temat korupcji w aspekcie prawnym, społecznym, etycznym bądź ekonomicznym. Na konkurs wpłynęło 10 prac. Kapituła konkursu w składzie: Alina Hussein (Najwyższa Izba Kontroli), dr Joanna Śmigielka (Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW), dr Piotr Girdwoyń (Wydział Prawa i Administracji UW) oraz dr Ryszard Żelichowski (Instytut Studiów Politycznych PAN) postanowiła nagrodzić trzy prace.

– **I nagrodę** w wysokości 2 200 złotych otrzymała **Justyna Dębowska** za pracę magisterską „Korupcja na uczelni w opiniach i doświadczeniach studentów Uniwersytetu Łódzkiego i Politechniki Łódzkiej”, napisaną pod kierunkiem dr Anny Kubiak na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Instytutu Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego.

- **II nagrodę** w wysokości 1 200 złotych otrzymała **Eliza Wancerz** za pracę licencjacką „Korupcja w aspekcie społeczno-psychologicznym na przykładzie opinii i postaw studentów prawa”, napisaną pod kierunkiem dr Krystyny Wojciechowskiej na Wydziale Zamiejscowym w Chełmie Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego.

- **III nagrodę** w wysokości 800 złotych otrzymała **Katarzyna Sabała** za pracę magisterską „Administracyjno-prawne instrumenty zapobiegania korupcji w samorządzie terytorialnym”, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Małgorzaty Stahl na Wydziale Prawa i Administracji, Kierunek Administracja, Uniwersytetu Łódzkiego.

Dodatkową nagrodą dla laureatów jest możliwość opublikowania fragmentów prac w piśmie „Studia Polityczne” Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk (Instytut otrzymał na ten cel dotację w wysokości 5 000 zł).

Nagrody konkursowe i dotacje:	299 950 zł
Realizacja projektów:	543 202 zł
RAZEM:	843 152 zł

Program Równych Szans

Program wspiera organizacje działające na rzecz ułatwienia młodzieży z mniejszych miejscowości i uboższych środowisk dostępu do edukacji, a także poszerzania możliwości kształcenia i przeciwdziałania izolacji społecznej dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Równe Szanse – Lokalne Programy Stypendialne

Celem prowadzonego przez nas od 2000 roku projektu Równe Szanse – Lokalne Programy Stypendialne jest pomoc w tworzeniu systemu finansowania stypendiów dla młodzieży opartego o zasoby i aktywność społeczności lokalnych. Przez uruchamianie nowych form finansowania stypendiów chcemy pomóc zdolnej młodzieży z rodzin o niskich dochodach. Powstające przy naszej pomocy programy stypendialne zbierają środki na stypendia od lokalnego biznesu, indywidualnych darczyńców, władz samorządowych.

Lokalne Programy Stypendialne działają w oparciu o własne regulaminy. Przyznawane stypendia, w wysokości 50 –250 złotych miesięcznie, przeznaczone są na zakup podręczników i innych pomocy naukowych, opłacenie internatów, dodatkowe kursy, dojazdy do szkół itp. Decyzja o przydziale stypendium uzależniana jest zwykle od dobrych wyników w nauce, dochodu w rodzinie, niekiedy też zaangażowania na rzecz środowiska lokalnego lub innych pozanaukowych osiągnięć.

W projekcie uczestniczy 35 organizacji, którym Fundacja, oprócz dotacji, proponuje szkolenia w zakresie zakładania, prowadzenia i promowania programów stypendialnych, zbierania funduszy i zarządzania nimi oraz tworzenia lokalnych koalicji. Po zebraniu zadeklarowanych przez siebie środków w swoim środowisku, każda organizacja otrzymuje z Fundacji dotację na dofinansowanie funduszu stypendialnego. W 2003 roku organizacje uczestniczące w projekcie zebrały 953 621 zł. Kwota ta, powiększona o dotacje w łącznej wysokości 668 750 zł – ze środków Fundacji Batorego, firmy Levi Strauss & Co (100 320 zł) oraz darowizny państwa Miechowiczów (570 zł), pozwoliła ufundować w roku szkolnym 2003/2004 comiesięczne stypendia dla 1.283 dzieci.

Kolorowa Akademia

Program skierowany jest do organizacji z małych miejscowości, prowadzących działania na rzecz dzieci niepełnosprawnych. Działania te mają polepszyć szanse edukacyjne dzieci i przeciwdziałać ich izolacji społecznej. Dotacje przyznawaliśmy, w drodze konkursu, organizacjom działającym w miejscowościach do 20 000 mieszkańców.

Pierwsza edycja konkursu objęła województwa lubelskie, łódzkie, małopolskie, podkarpackie, śląskie i świętokrzyskie, zaś druga podlaskie, warmińsko-mazurskie, zachodnio-pomorskie, ku-

jawsko-pomorskie i dolnośląskie. Dotacje przyznawane były na projekty wykorzystujące działania artystyczne i twórcze w edukacji i terapii dzieci niepełnosprawnych oraz te, które przyczyniają się do integracji dzieci niepełnosprawnych z ich rówieśnikami i środowiskiem. Szczególnie chętnie wspieramy projekty będące elementem długofalowych programów, zakładających współpracę ze środowiskiem lokalnym oraz zaangażowanie wolontariuszy i rodzin dzieci niepełnosprawnych.

Dotacje współfinansowane były ze środków Commercial Union Polska (100 750 zł) oraz dochodów z inwestowania wieczystego Funduszu M, utworzonego z darowizny prywatnego darczyńcy (60 500 zł).

Fundusz Charytatywny Commercial Union

Już od ośmiu lat Fundacja współpracuje z Commercial Union – Polska, które przekazuje nam dotacje na pomoc niepełnosprawnym, dzieciom i młodzieży. W 2003 roku, dzięki pomocy Commercial Union, przekazaliśmy 22 dotacje na działania dotyczące integracji i edukacji dzieci niepełnosprawnych (dotacje opisane przy projekcie *Kolorowa Akademia*).

Ponadto Fundacja zarządza środkami Commercial Union, z których finansujemy przedsięwzięcia wskazane przez darczyńcę, związane z niesieniem pomocy osobom chorym lub znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, a także z działalnością oświatową i edukacyjną.

Fundusz M

W 2002 roku, dzięki darowiźnie przekazanej Fundacji przez prywatnego darczyńcę pragnącego zachować anonimowość, powstał wieczysty Fundusz M. Dochody z inwestowania tego funduszu przeznaczamy co roku na pomoc dla dzieci. W 2003 roku z Funduszu M sfinansowaliśmy 11 dotacji na działania na rzecz integracji i edukacji dzieci niepełnosprawnych (dotacje opisane przy projekcie *Kolorowa Akademia*).

Ponadto Fundacja przekazuje z Funduszu M środki na cele wskazane przez darczyńcę, związane z niesieniem pomocy dzieciom chorym i potrzebującym opieki.

Lokalne Programy Stypendialne

Agencja Rozwoju Regionu Mazowsza
Północno-Wschodniego
Ostrołęka

Dotacja na *Kurpiowski fundusz stypendialny KurS* adresowany do uczniów gimnazjów i szkół średnich z powiatu ostrołęckiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 36 stypendiów na rok szkolny 2003/2004

21 500 zł

Barciańska Inicjatywa Oświatowa
Barciany

Dotacja na program stypendialny *Bartek* adresowany do młodzieży z gminy Barciany – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 17 stypendiów na rok szkolny 2003/2004

21 500 zł

Fundacja Edukacji Międzynarodowej
Wrocław

Dotacja na program stypendialny *zDolny Śląsk* przeznaczony dla utalentowanej młodzieży z województwa dolnośląskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 37 stypendiów na rok szkolny 2003/2004

21 500 zł

Fundacja Elbląg, Fundusz Lokalny
Regionu Elbląskiego
Elbląg

Dotacja na program stypendialny dla uczniów szkół średnich i studentów zamieszkałych w Elblągu i powiecie elbląskim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 38 stypendiów na rok szkolny 2003/2004

21 500 zł

Fundacja Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej Biłgoraj	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z powiatu Biłgoraj i gminy Zwierzyniec – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 127 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	21 400 zł
Fundacja Inicjatyw Kulturalnych Radomsko	Dotacja na program stypendialny dla artystycznie uzdolnionej młodzieży z terenu powiatu radomszczańskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 22 stypendia na rok szkolny 2003/2004	14 050 zł
Fundacja Pomocy dla Dzieci i Młodzieży <i>Wiedza</i> Świerklaniec	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z gminy Świerklaniec – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 16 stypendiów na I semestr roku szkolnego 2003/2004 (dotacja ze środków Levi Strauss & Co.)	11 300 zł
Fundacja Pomocy Społecznej Brzeszcze	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z powiatu oświęcimskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 51 stypendiów na rok szkolny 2003/2004 (dotacja ze środków Levi Strauss & Co.)	21 600 zł
Fundacja Rodzina Sławno	Dotacja na program stypendialny <i>Talent za talent</i> dla młodzieży z gminy Sławno – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 56 stypendiów na I semestr roku szkolnego 2003/2004	22 000 zł
Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap Gołdap	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z gołdapskich szkół średnich – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 19 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	5 250 zł
Fundacja Rozwoju Regionu Łukta Łukta	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z wybranych gmin powiatu ostródzkiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 31 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	21 500 zł
Fundacja Sokólski Fundusz Lokalny Sokółka	Dotacja na program stypendialny <i>Prymus</i> dla uczniów gimnazjów i szkół średnich z miasta i gminy Sokółka oraz uczniów szkół sokólskich zamieszkałych w innych gminach – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 60 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	21 500 zł
Klub Inteligencji Katolickiej Warszawa	Dotacja na program stypendialny dla uczniów szkół średnich i studentów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 27 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	30 000 zł
Leżajskie Stowarzyszenie Rozwoju Leżajsk	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z powiatu leżajskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 46 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	19 100 zł
Polska Akcja Humanitarna, Biuro Pomorskie Toruń	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży ze szkół średnich z gminy Toruń. W roku szkolnym 2003/2004 przyznano 20 stypendiów na rok szkolny 2003/2004 i 22 stypendia na kursy językowe (1 470 zł ze środków Levi Strauss & Co.)	5 000 zł
Sądecka Fundacja Rozwoju Wsi i Rolnictwa Nowy Sącz	Dotacja na <i>Fundusz stypendialny im. Braci Patoczków</i> przeznaczony dla uzdolnionych uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z gmin województwa małopolskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 80 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	22 000 zł
Stowarzyszenie Dobroczynne Lokalny Fundusz Roku 2000 Tomaszów Mazowiecki	Dotacja na program stypendialny <i>Najzdolniejsza młodzież</i> prowadzony na terenie powiatu tomaszowskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 17 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	13 300 zł
Stowarzyszenie Dobroczynne Razem Zelów	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży ze szkół średnich gminy Zelów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 16 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	5 850 zł
Stowarzyszenie Fundusz Stypendialny dla Młodzieży Wiejskiej im. A Bąkowskiej Sońsk	Dotacja na program stypendialny dla absolwentów Zespołu Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gołotczyźnie, którzy dostali się na studia dzienne – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 5 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	16 050 zł

Stowarzyszenie Inicjatyw Wiejskich Stoczek Łukowski	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych z trzech sąsiadujących ze sobą gmin powiatu łukowskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 41 stypendiów na rok szkolny 2003/2004 (dotacja ze środków Levi Strauss & Co.)	21 500 zł
Stowarzyszenie na rzecz Edukacji Estetycznej Białystok	Dotacja na program stypendialny dla uczniów gimnazjów i szkół średnich zamieszkałych na terenie powiatów białostockiego i hajnowskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 35 stypendiów na rok szkolny 2003/2004 (dotacja ze środków Levi Strauss & Co.)	25 800 zł
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Lokalnego Białobrzegi	Dotacja na program stypendialny dla studentów i uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Białobrzegi w województwie podkarpackim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 45 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	27 000 zł
Stowarzyszenie na rzecz Tworzenia Przyjaznego Środowiska Wychowawczego Dzieci i Młodzieży Ławskiej Przysiań Ława	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży ze szkół średnich z powiatu ławskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 30 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	17 950 zł
Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz Lokalny Nidzica	Dotacja na program stypendialny <i>Prymus</i> adresowany do uczniów szkół średnich i absolwentów gimnazjów zamieszkałych na terenie trzech gmin województwa warmińsko-mazurskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 30 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	20 000 zł
Stowarzyszenie Oświatowe im. Dezyderego Chłapowskiego Kościan	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży klas II i III gimnazjów, uczniów szkół średnich i studentów z terenu powiatu kościańskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 22 stypendia na rok szkolny 2003/2004	21 200 zł
Stowarzyszenie Pomocna Dłoń Złoty Stok	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z gminy Złoty Stok – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 22 stypendia na rok szkolny 2003/2004	8 750 zł
Stowarzyszenie Przyjaciół Publicznego Gimnazjum w Nowinach Sitkówka-Nowiny	Dotacja na program stypendialny dla uczniów gimnazjów z gminy Sitkówka-Nowiny i dla absolwentów 4 szkół podstawowych z tego terenu – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 49 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	21 500 zł
Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Katowickiej, Koło Parafialne przy Parafii Św. Jerzego Goczałkowice-Zdrój	Dotacja na program stypendialny dla studentów i uczniów szkół średnich z gminy Goczałkowice Zdrój – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 13 stypendiów na rok szkolny 2003/2004 (dotacja ze środków Levi Strauss & Co.)	18 650 zł
Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego i Filantropii Kielce	Dotacja na program stypendialny dla uczniów kieleckich szkół średnich – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 20 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	21 500 zł
Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Powiatu Czulchowskiego Czulchów	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych (w tym uczniów szkół zawodowych, którzy w wyborze szkoły kierują się chęcią kontynuowania tradycji rodzinnych) i dla studentów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 76 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	21 500 zł
Towarzystwo Edukacyjne Wiedza Powszechna Gdańsk	Dotacja na <i>Program stypendialny powiatu kartuskiego</i> adresowany do młodzieży ze środowisk wiejskich, uczącej się w szkołach średnich. Na I semestr roku szkolnego 2003/2004 przyznano 37 stypendiów na rok szkolny 2003/2004	21 500 zł
Towarzystwo Kulturalne Echo Pyzdr Pyzdr	Dotacja na program stypendialny <i>Mecenat</i> dla młodzieży z terenu gminy Pyzdr i gmin ościennych – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 21 stypendiów na rok szkolny 2003/2004 (570 zł z darowizny Wojciecha Miechowicza)	21 500 zł

Towarzystwo Miłośników Ziemi Muszyńskiej Muszyna	Dotacja na program stypendialny adresowany do uczniów Liceum Ogólnokształcącego w Muszynie i szkół muzycznych z Muszyny i okolic – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 19 stypendiów na rok szkolny 2003/2004 21 500 zł
Towarzystwo Rozwoju Dzierzgonia Dzierzgoń	Dotacja na <i>Powiatowy fundusz stypendialny Geniusz</i> przeznaczony dla uczniów szkół średnich i gimnazjów z powiatu sztumskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 24 stypendia na rok szkolny 2003/2004 22 000 zł
Towarzystwo Rozwoju Powiatu Kwidzyńskiego Kwidzyn	Dotacja na program stypendialny dla uczniów szkół średnich i studentów z powiatu kwidzyńskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 56 stypendiów na rok szkolny 2003/2004 21 000 zł
Szkolenia i spotkania	Szkolenia i spotkania dla organizacji prowadzących Lokalne Programy Stypendialne 26 217,20 zł

Kolorowa Akademia

Fundacja Cogito Kraków	Projekt „Teatr dla życia – Czernichów” – wystawienie bajki „O Szewczyku Dratwce i dobrych smokach” z udziałem osób niepełnosprawnych, uczniów miejscowej szkoły podstawowej oraz wolontariuszy (studenci WSP w Krakowie) oraz prowadzenie zajęć z arteterapii, muzykoterapii, plastyki i spotkania z psychologiem (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 10 000 zł
Fundacja Pierwsza Pomoc Krosno	Projekt „Iskierka nadziei” – cykl 3-dniowych warsztatów dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz ich opiekunów oraz warsztatów dla terapeutów, pedagogów i wolontariuszy; warsztaty organizowane są w Domu Twórczym „Legraź” w Bóbrce k. Soliny, a przeznaczone dla mieszkańców okolicznych wiosek i małych miejscowości (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 9 800 zł
Fundacja Sokólski Fundusz Lokalny Sokółka	Projekt „Bez granic” – kontynuacja pracy nad przygotowaniem spektaklu Teatru Prawd Dziwnych (teatr ruchu, gestu i dźwięku) z udziałem dzieci niepełnosprawnych, dzieci ze świetlicy socjoterapeutycznej oraz uczniów Liceum Ogólnokształcącego w Sokółce (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Funduszu M) 10 000 zł
Gimnazjum nr 1 Barczewo	Projekt „W stronę wyobraźni” – warsztaty ceramiczne, plastyczne, teatralne oraz organizacja wystawy podsumowującej kilkumiesięczną pracę uczniów Gimnazjum, w którym uczy się grupa młodzieży niepełnosprawnej (dotacja finansowana z Funduszu M) 4 900 zł
Krasnostawskie Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych Krasnystaw	Projekt „Warsztaty teatralne pantomimy” – zajęcia teatru pantomimy i teatru ruchu, które mają pomóc w nawiązaniu więzi przyjaźni i współpracy w grupie oraz integrowaniu się ze środowiskiem lokalnym; zajęcia oparte są na wspólnej pracy i zabawie, uczestnicy sami projektują i tworzą scenografię i kostiumy do przedstawienia, a także poszukują nowych form scenicznych (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 10 000 zł
Małopolskie Forum Edukacji Europejskiej Klucze	Projekt „Warsztaty teatralne i dziennikarskie” – w warsztatach, prowadzonych we współpracy z lokalnym miesięcznikiem „Echo Klucz”, biorą udział dzieci i młodzież niepełnosprawna z terenu gminy Klucze oraz ich pełnosprawni rówieśnicy; uczestnicy warsztatów poznają różnorodne formy pracy dziennikarskiej (informacja, wywiad, recenzja, fotoreportaż, sonda), uczą się pracy z urządzeniami technicznymi (dyktafon, aparat fotograficzny, komputer, skaner) oraz edytorem tekstu (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 9 070 zł

Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych Milicz	Projekt „My też potrafimy” – cykl działań adresowanych do dzieci niepełnosprawnych: hipoterapia, muzykoterapia, modelarstwo, zajęcia teatralne, wycieczki turystyczno-krajoznawcze i zajęcia świetlicowe (dotacja finansowana z darowizny p. Beaty Burakowskiej-Szczygielskiej oraz ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 7 000 zł
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Kamień Pomorski	Projekt Klub „Nadzieja” – w ramach Klubu organizowane są m.in.: przedstawienia teatralne i inscenizacje muzyczno-dramatyczne, plenery malarskie, wystawy twórczości osób niepełnosprawnych oraz imprezy integracyjne – warsztaty twórcze, zwiedzanie zabytków z osobami niepełnosprawnymi w roli przewodników, udział w koncertach i ogniskach (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 10 000 zł
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Kamień Pomorski	Projekt Klub „Niewidzialni?” – w ramach Klubu prowadzone są różne formy działalności adresowanej do osób niepełnosprawnych intelektualnie: sekcja redakcyjna (wydawanie gazetki), sekcja artystyczno-twórcza (malowanie na szkle, wykonywanie ikon, rzeźba w drewnie, poznawanie pracy teatru, organizacja wystaw), sekcja kulturalno-sportowa (rozwój zainteresowań kulturą, sportem i przyrodą) (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 10 000 zł
Rekreacyjny Klub Nieprzetarty Szlak Lublin	Projekt „Bezлюдna Wyspa” – w miejscowości Skrzynice w gminie Jabłonna, we współpracy z ośrodkami specjalnymi i działającymi w małych miejscowościach Lubelszczyzny grupami artystycznymi, z udziałem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i pełnosprawnej, instruktorów i terapeutów oraz wolontariuszy zorganizowano 6 biwaków, opierających się na autorskim programie „Bezлюдna Wyspa” – jest to 4-dniowa gra symulacyjna, w której młody niepełnosprawny człowiek musi radzić sobie w trudnych warunkach, ucząc się samodzielności, inicjatywy i odpowiedzialności za siebie (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 10 000 zł
Stowarzyszenie Akcja Katolicka Archidiecezji Warmińskiej Kolno	Projekt „Być razem” – zajęcia terapeutyczne (plastyczne, kulinarne, taneczne i teatralne) dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz pełnosprawnych rówieśników (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 7 000 zł
Stowarzyszenie Centrum Aktywności Lokalnej Czarna Białostocka	Projekt „Tacy sami – szkoła tolerancji” – świetlicowe zajęcia terapeutyczne dla dzieci niepełnosprawnych i ich pełnosprawnych rówieśników: terapia przez plastykę, muzykę, zajęcia teatralne i ruchowe, gry i zabawy (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Funduszu M) 8 000 zł
Stowarzyszenie Dorosli Dzieciom Sępólno Krajeńskie	Projekt „Promienna scena”, realizowany w Klubie Aktywności Społecznej „IKAS” – organizowane są zajęcia terapeutyczne (plastyczne, muzyczne, informatyczne i rekreacyjno-sportowe) i imprezy integracyjne, a spektakle teatralne tutejszego Teatru Plastycznego są prezentowane społeczności lokalnej (dotacja finansowana z Funduszu M) 10 000 zł
Stowarzyszenie Hobbiton Sierakowo Sławieńskie	Projekt „Ceramika i dźwięk” – warsztaty, w trakcie których dzieci niepełnosprawne i ich pełnosprawni rówieśnicy zajmują się wykonywaniem instrumentów muzycznych z gliny; na zakończenie odbywa się wystawa wykonanych instrumentów, wspólne próby i wielki koncert w trakcie IV Jarmarku Hobbita (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Funduszu M) 10 000 zł
Stowarzyszenie Komitet Obywatelski Ziemi Kłodzkiej Kłodzko	Projekt „Magia gór...magia teatru” – cykl zajęć teatralnych z elementami plastyki, muzyki i tańca oraz cykl zajęć przyrodniczo-turystycznych z udziałem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej; projekt realizowany w 2 gminach powiatu kłodzkiego (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Funduszu M) 10 000 zł

<p>Stowarzyszenie na rzecz Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci Upośledzonych <i>Nie Ma Głupich</i> Chorzów-Maciejkowice</p>	<p>Projekt „Sieć pomocy” – dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie (mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Chorzowie) oraz dzieci z beskidzkich wsi Pewel Wielka i Koszarawa zorganizowano pracownię, w której przez cały rok odbywają się zajęcia (warsztaty plastyczne, rzeźbienie w drewnie z udziałem miejscowego twórcy, zajęcia logopedyczne oraz zajęcia teatralne), połączone z zabawami i wycieczkami, wizytami w chatce studenckiej i u okolicznych górali (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 10 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie na rzecz Edukacji Rehabilitacji, Wsparcia Społecznego i Samorządności Szansa Zambrów</p>	<p>Projekt „Świetlica – moje miejsce” – zajęcia plastyczne, teatralne, muzyczne oraz nauka języka angielskiego dla dzieci niepełnosprawnych i ich pełnosprawnych rówieśników (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 5 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych DROGA Białogard</p>	<p>Projekt „Integracyjna pracownia teatralna” – wspólne działania dzieci pełnosprawnych i niepełnosprawnych w Teatrze Emocji „EM”; zajęcia obejmują ćwiczenia dykcji, ruchu, poznawanie języka teatru, literatury teatralnej oraz przygotowanie spektaklu teatralnego (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Funduszu M) 10 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Wipsowo Barczewo</p>	<p>Projekt „Ty i ja” – cykl warsztatów i spotkań artystycznych (techniki pracy w glinie) oraz warsztaty teatralne zakończone wystawieniem spektaklu (dotacja finansowana z Funduszu M) 5 400 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Ropczyce</p>	<p>Projekt „Równe szanse edukacyjne dla dzieci niepełnosprawnych” – prowadzenie zajęć terapeutycznych (plastyka, haft krzyżykowy, malowanie na szkle itp.) oraz zorganizowanie Integracyjnego Międzyszkolnego Teatrzyku, w którym dzieci zdrowe i niepełnosprawne przygotowują spektakle teatralne i rozwijają swe zainteresowania (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 9 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Idźmy Razem Kąty Wrocławskie</p>	<p>Projekt „Przyjacielu! Podaj mi rękę!” - warsztaty teatralne, muzyczne i plastyczne oraz wycieczki z udziałem dzieci niepełnosprawnych i dzieci z miejscowego Zakładu Opiekuńczego (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 7 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym Bez Barier Zakliczyn</p>	<p>Projekt „Bez Barier” – integracja dzieci niepełnosprawnych z grupą rówieśniczą przez udział w wydarzeniach kulturalnych, spotkaniach z przedstawicielami ciekawych zawodów (artysta fotografik, redaktor lokalnej gazety, strażak, policjant), wycieczkach, warsztatach plastycznych i innych działaniach artystycznych, w konkursach i zajęciach edukacyjnych w bibliotece i w kawiarence internetowej (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 6 960 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Rodziców, Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych Promyk Podgrodzie</p>	<p>Projekt „Zajęcia integracyjne” – na projekt składa się wiele różnorodnych zajęć, w których do działań twórczych i terapeutycznych dla dzieci pełno- i niepełnosprawnych włączeni są rodzice i wolontariusze; odbywają się też wycieczki (m.in. wizyta w stadninie, muzeum regionalnym, muzeum lalek), konkursy, inscenizacje jasełek (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego) 10 000 zł</p>
<p>Świetlica Socjoterapeutyczna Blżej Siebie Nowa Ruda</p>	<p>Projekt „Kolorowa akademia – drobinki kryształu” – program edukacji artystycznej (malowanie z natury, technika monotypii, projektowanie znaków graficznych) dla młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie (dotacja finansowana z Funduszu M) 4 700 zł</p>
<p>Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka Solec Kujawski</p>	<p>Projekt „Integracyjne warsztaty twórczego ruchu” – warsztaty obejmujące rytmikę, taniec, muzykowanie i zajęcia plastyczne, których celem jest integracja niepełnosprawnych dzieci z pełnosprawnymi rówieśnikami (dotacja finansowana z Funduszu M) 4 500 zł</p>

Towarzystwo na rzecz Rehabilitacji Zdrowotnej im. prof. Franciszka Chrapkiewicza-Chapeville'a Strzyżów	Projekt „Przerwijmy zaklęty krąg” – akcja społeczno-integracyjna, na którą składają się m.in. plener malarski z udziałem artystów plastyków oraz osób niepełnosprawnych z okolicznych ośrodków wychowawczych i domów pomocy, warsztaty terapeutyczne (terapia zajęciowa, ruchowa, psychologiczna, logopedyczna), wojewódzki konkurs recytatorski z udziałem uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, warsztaty poetyckie i teatralne, prezentacja spektaklu „Człowieku, jesteś mi bliski” na motywach „Małego Księcia”, korowód przebierańców i bal andrzejkowy (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego)	6 500 zł
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Lubin	Projekt „Inni dla swoich” – projekt integracji środowiska lokalnego dzieci i młodzieży ze wsi Szklary Górne z wychowankami Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego oraz ich rodzicami; projekt przewiduje stworzenie „Wiejskiego Atelier”, w którym odbywać się będą spotkania z artystami, działania twórcze, wystawy (dotacja finansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Batorego)	8 000 zł
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Morąg	Projekt „Integracja dzieci niepełnosprawnych ze społecznością lokalną” – warsztaty plastyczne i zajęcia teatralne, nauka śpiewu i recytacji z udziałem dzieci niepełnosprawnych (dotacja finansowana z Funduszu M)	7 000 zł
Fundusz Charytatywny Commercial Union		
Fundacja Domy Wspólnoty Chleb Życia Warszawa	Opłacenie kosztów transportu darów z Francji	2 500 zł
Fundacja Promocji Dzieci Zdolnych Odyseusz Gdańsk	Koszty podróży do USA polskich uczniów, finalistów światowego konkursu „Inteligencja”	1 000 zł
Fundacja Starszy Brat, Starsza Siostra – Polska Piaseczno	Przygotowanie i druk materiałów edukacyjnych, szkoleniowych i informacyjnych oraz szkolenie dla koordynatorów lokalnych	20 000 zł
Fundacja Świat na Tak Warszawa	Organizacja X Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”	5 000 zł
Kazimierski Ośrodek Kultury Kazimierz Dolny	Zakup materiałów na stroje ludowe dla dziecięcego zespołu pieśni i tańca	2 000 zł
Fundacja Unia & Polska Warszawa	Inicjatywa Obywatelska TAK – działania informacyjne dotyczące referendum o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej	10 000 zł
Stowarzyszenie Osób i Dzieci Niepełnosprawnych Pomocna Dłoń Miastko	Organizacja V Festiwalu Integracyjnego Stowarzyszeń Osób Niepełnosprawnych	1 000 zł
Szkoła Podstawowa nr 3 Przymierza Rodzin Warszawa	Zakup kserokopiarki	2 300 zł
Szkoła Wyższa Przymierza Rodzin Warszawa	Ufundowanie 2 stypendiów dla studentów z ubogich wiejskich rodzin	8 000 zł
Konrad Łańko, Kraków	Darowizna na koszty leczenia i rehabilitacji pooperacyjnej	4 902 zł
Wioleta Mach, Gdynia	Darowizna na leczenie dwojga dzieci	6 000 zł
Marek Socha, Straszęcín	Darowizna na koszty operacji	3 000 zł

Halina Tuskowska, Łębork	Darowizna na sfinansowanie niezbędnych potrzeb życiowych	2 000 zł
Zbigniew Witusik, Jasto	Darowizna na zakup pompy do leczenia bezdechów	5 330 zł

Fundusz M

Fundacja Dzieciom <i>Zdążyć z Pomocą</i> Warszawa	Dotacja na opłacenie kosztów leczenia i rehabilitacji chorych dzieci: Kamila Machnika (1000 zł), Daniela i Kasi Rosów (1500 zł), Judyty Kwasińskiej (1000 zł) i Olgi Plebaniak (1000 zł)	4 500 zł
Fundacja na rzecz Rozwoju Dzieci Niepełnosprawnych <i>Daj Szansę</i> Toruń	Dotacja na opłacenie kosztów leczenia Kamila Czeszela	2 000 zł
Towarzystwo Rodzin Wielodzietnych Krosno	Dotacja na działalność świetlicy dla dzieci z rodzin najuboższych i dysfunkcyjnych	5 500 zł
Monika Czapiewska, Czersk	Darowizna na pomoc dla chorych, niepełnosprawnych dzieci	2 000 zł
Barbara Czarnecka, Łódź	Darowizna na opłacenie niezbędnych wydatków związanych z sytuacją życiową samotnej matki i jej dzieci	1 000 zł
Zdzisława Byczek, Nysa	Darowizna na koszty leczenia i rehabilitacji córki Katarzyny	2 000 zł
Ewa Szymoniuk, Hajnówka	Darowizna na leczenie córki Pauliny	2 000 zł

Dotacje:	990 612 zł
Szkolenia i spotkania:	26 217,20 zł
RAZEM:	1 016 829,20 zł

Program Współpracy Międzynarodowej

Rozszerzenie Unii Europejskiej zmienia charakter relacji Polski z naszymi wschodnimi sąsiadami. Z jednej strony, wprowadzenie ruchu wizowego z Białorusią, Ukrainą i Rosją stwarza barierę we wzajemnych kontaktach i może powodować narastanie w tamtejszych społeczeństwach poczucia wykluczenia ze wspólnej Europy. Z drugiej jednak, proces rozszerzenia zwiększa szanse na aktywną politykę poszerzonej Unii wobec nowych sąsiadów na Wschodzie – politykę wspierającą rozwój demokracji, społeczeństwa obywatelskiego i bliższych więzów ze zjednoczoną Europą, nie wykluczającą perspektywy członkostwa tych krajów w Unii Europejskiej. Dlatego, we współpracy z proeuropejskimi elitami tych krajów, przedstawiliśmy pomysły na zbliżenie tego regionu Europy z Unią, wspieraliśmy ideę otwartej granicy między krajami członkowskimi i tymi, które do Unii dopiero aspirują, podejmowaliśmy debatę o wspólnym dziedzictwie historycznym naszej części Europy.

Wiele uwagi poświęciliśmy przygotowaniu polskiego trzeciego sektora do funkcjonowania w zjednoczonej Europie, przedstawianiu korzyści i szans, jakie przyniesie integracja europejska, zaangażowaliśmy się w kampanię przed referendum europejskim. Pracowaliśmy także na rzecz większej aktywności Polski w międzynarodowych działaniach pomocowych. Z naszego członkostwa w Unii wynika konieczność rozwoju także tego elementu polskiej polityki zagranicznej.

Działania programu w 2003 roku współfinansowane były przez programy regionalne Open Society Institute (Instytut Społeczeństwa Otwartego): Program Wschód-Wschód (266 489,69 zł), Program Białoruski (42 607,88 zł), Program Monitoringu Akcesji do Unii Europejskiej (16 551,58 zł), Regionalny Program Kulturalny (15 200 zł) oraz przez: German Marshall Fund of the United States (Niemiecki Fundusz im. Marshalla w Stanach Zjednoczonych; 41 455,04 zł), Poland-America-Ukraine Cooperation Initiative (Inicjatywa Współpracy Polsko-Amerykańsko-Ukraińskiej PAUCI; 192 529,22 zł), National Endowment for Democracy (Narodowy Fundusz Wspierania Demokracji; 90 466,52 zł), Charity Aid Foundation (Fundacja Pomocy Charytatywnej; 51 505,42 zł) i EU Commission (Komisja Europejska; 10 217,90 zł).

Międzynarodowe spotkania „Wspólna Europa”

Konferencja „Polityka rozszerzonej Unii Europejskiej wobec nowych sąsiadów”

We współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych RP zorganizowaliśmy w Warszawie w dniach 20-21 lutego 2003 roku międzynarodową konferencję z udziałem wybitnych ekspertów, obecnych i byłych polityków oraz wysokich urzędników z krajów Unii Europejskiej, państw kandydujących i przyszłych wschodnich sąsiadów UE. Konferencję otworzył prezydent Aleksander Kwaśniewski, a stanowisko polskiego rządu na temat przyszłości polityki rozszerzonej Unii wobec nowych sąsiadów zaprezentował minister spraw zagranicznych Włodzimierz Cimoszewicz. Podczas obrad zastanawiano się nad propozycjami, jakie Unia może skierować do swoich nowych wschodnich sąsiadów. Szukano odpowiedzi na pytania: jaki wpływ będą mieli nowi członkowie na wschodnią politykę Unii? Jakie wnioski możemy wyciągnąć z dotychczasowej polityki Wspólnoty wobec obszarów z nią sąsiadujących? W jaki sposób lepiej wykorzystać w polityce Unii wobec jej nowych sąsiadów program pomocowy dla krajów byłego Związku Radzieckiego – TACIS?

W konferencji wzięli udział m.in. Dumitru Braghis (były premier Mołdawii), Paweł Danejko (prezes Instytutu Prywatyzacji i Zarządzania, Mińsk), Marek Dąbrowski (przewodniczący Rady Fundacji CASE, Warszawa), Alistair MacDonald (szef zespołu ds. Europy Wschodniej, Kaukazu, Republiki Azji Środkowej w Komisji Europejskiej), Bronisław Geremek (były minister spraw zagranicznych RP), Jurij Jechanurow (przewodniczący Komisji ds. polityki przemysłowej i przedsiębiorczości Rady Najwyższej Ukrainy), Christoph Jessen (komisarz ds. rozszerzenia UE w Ministerstwie Spraw Zagranicznych RFN), Bronisław Komorowski (były minister obrony narodowej RP), Krzysztof Lis (prezes Instytutu Rozwoju Biznesu, Warszawa), Tadeusz Mazowiecki (były premier RP), Victor Martins (były sekretarz stanu ds. europejskich w Portugalii), Antonio Missiroli (analityk Instytutu ds. Studiów Bezpieczeństwa Unii Europejskiej, Paryż), Dominique Moïsi (dyrektor Francuskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, Paryż), Fernando Moran Lopez (były minister spraw zagranicznych Hiszpanii), Józef Oleksy (przewodniczący Komisji Europejskiej Sejmu RP), Sergiej Rogow (dyrektor Instytutu Studiów Amerykańskich i Kanadyjskich Rosyjskiej Akademii Nauk, Moskwa), Jacek Saryusz-Wolski (były sekretarz Komitetu Integracji Europejskiej), Antti Satuli (wice-minister spraw zagranicznych Finlandii), Heather Grabbe (dyrektor badań w Centrum Reform Europejskich, Londyn), Borys Tarasiuk (przewodniczący Komisji Integracji Europejskiej Rady Najwyższej Ukrainy), Wincuk Wiacorka (przewodniczący Białoruskiego Frontu Ludowego – BNF), Andriej Zagorski (dyrektor Instytutu Stosowanych Badań Międzynarodowych, Moskwa).

W związku z konferencją przygotowaliśmy dwie publikacje. W pierwszej, *Polityka Unii Europejskiej wobec sąsiadów. Lekcje z historii* (autorzy: Klaus Bachmann, Paweł J. Borkowski, Dorota Heidrich, Agnieszka Mazur-Barańska), omówiono wpływ niektórych państw członkowskich na dotychczasową politykę Unii wobec jej bliższych i dalszych sąsiadów. Zawiera ona także bibliografię polskiej literatury poświęconej wschodniej polityce Unii. Druga to sprawozdanie z konferencji zatytułowane *Polityka rozszerzonej Unii Europejskiej wobec nowych sąsiadów* (opracowane przez Agnieszkę Mazur-Barańską i Wojciecha Stanisławskiego), wydane po polsku i angielsku.

Konferencja „Obywatelstwo europejskie”

W dniach 21-22 marca 2003 zorganizowaliśmy międzynarodową konferencję „Forum na rzecz Obywatelstwa Europejskiego” we współpracy z Charities Aid Foundation z Wielkiej Brytanii, Euro Citizen Action Service i Przedstawicielstwem polskich organizacji pozarządowych w Brukseli, przy finansowym wsparciu Dyrekcji Generalnej ds. Edukacji i Kultury Komisji Europejskiej. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele środowisk akademickich, działacze organizacji pozarządowych zajmujących się poradnictwem obywatelskim i informacją europejską, przedstawiciele instytucji rządowych i samorządowych z kraju i z zagranicy, reprezentanci Komisji i Parlamentu Europejskiego oraz przedstawiciele Grecji, przewodniczącej Unii Europejskiej w pierwszej połowie 2003 roku.

Seminarium
„Przyszłość
współpracy wyszehradzkiej
– nowy początek?”

W dyskusji głos zabrali: Stanisław Biernat (kierownik Katedry Prawa Europejskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego), Enrico Boaretto (szef Sekretariatu Komisji Odwoławczej Parlamentu Europejskiego), Jakub Boratyński (dyrektor programów międzynarodowych Fundacji im. Stefana Batorego), Annette Bosscher (b. urzędnik Komisji Europejskiej, przewodnicząca rady Euro Citizen Action Service, Bruksela), Filip Cornelis (Dyrekcja Generalna Komisji Europejskiej ds. Rozszerzenia), Sławomir Cybulski (Helsińska Fundacja Praw Człowieka), Siobhan Duffy (prawnik, Citizens Signpost Service, Dublin), Maciej Duszczyk (Urząd Komitetu Integracji Europejskiej), Marisol Garcia (Uniwersytet w Barcelonie), Hanna Gorska (prezes Związku Biur Porad Obywatelskich), Soren Haar (Biuro Porad Obywatelskich oraz Euro Citizen Action Service w Brukseli), Simon Hebditch (dyrektor w Charities Aid Foundation, Londyn), Gabor Halmay, (dyrektor Centrum Informacji i Dokumentacji Praw Człowieka, Budapeszt), Artur Janas (wicedyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu), Stanisław Konopacki (Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Łódzkiego), Julian Korman (prezes Stowarzyszenia Polskich Przedsiębiorstw Usługowych w RFN, Kolonia), Irena Lipowicz (ambasador RP w Austrii), Ewa Majdowska (wicedyrektor Biura Uznawalności Wykształcenia Wyższego i Wymiany Międzynarodowej, Warszawa), Witold Orłowski (doradca ds. gospodarczych w Kancelarii Prezydenta RP), Babis Papaioannou (Przedstawiciel Prezydencji Greckiej w UE), David Petrie (przewodniczący Stowarzyszenia Wykładowców Cudzoziemców we Włoszech – ALLSI), Andrzej Rudka (Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych, Warszawa), Salla Saastamoinen (Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, Komisja Europejska), Nicola Simpson (dyrektor Krajowego Związku Biur Porad Obywatelskich w Wielkiej Brytanii), Katarzyna Soboń (Komisja ds. Integracji Europejskiej, NSZZ Solidarność, Gdańsk), Jerzy Świątkiewicz (zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich), Paweł Świeboda (dyrektor Departamentu Unii Europejskiej i Obsługi Negocjacji Akcesyjnych, Ministerstwo Spraw Zagranicznych), Krystyna Tokarska-Biernack (podsekretarz w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej), Richard Upson (doradca, Euro Citizen Action Service, Londyn), Tony Venables (dyrektor, Euro Citizen Action Service, Londyn), Roman Wieruszewski (kierownik Centrum Praw Człowieka PAN, Poznań), Mieczysława Zdanowicz (Rada ds. Uchodźców).

Konferencji towarzyszyły dwie publikacje: przewodnik po prawach wynikających z instytucji obywatelstwa europejskiego *Obywatelstwo europejskie. Pytania i odpowiedzi* (opracowanie: Karolina Stawicka) oraz wybór artykułów *Obywatelstwo europejskie. Rozważania* (opracowanie wersji polskiej: Maciej Duszczyk, Karolina Stawicka). Obie publikacje były oparte na opracowaniach Euro Citizen Action Service.

W dniach 18-19 maja 2003 zorganizowaliśmy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych seminarium z udziałem polityków, dziennikarzy, działaczy organizacji pozarządowych z Czech, Polski, Słowacji i Węgier. Uczestnicy dyskutowali o dotychczasowych doświadczeniach współpracy między krajami Grupy Wyszehradzkiej oraz o perspektywach Grupy po wstąpieniu krajów naszego regionu do Unii.

W dyskusji brali udział: Jozef Adamec (koordynator współpracy wyszehradzkiej MSZ, Bratysława), Piotr Bajda (Instytut Polski, Bratysława), Laszlo Csaba, (profesor Uniwersytetu Środkowoeuropejskiego, Budapeszt), Michał Czyż (wicedyrektor Departamentu UE, MSZ, Warszawa), Pavol Demes (German Marshall Fund of the United States, Bratysława), Akos Engelmeyer (b. ambasador Węgier w Polsce), Bogdan Góralczyk (b. dyrektor Gabinetu Politycznego, MSZ, Warszawa), Andras Gyenge (dyrektor Departamentu Współpracy Regionalnej, koordynator współpracy wyszehradzkiej, MSZ, Budapeszt), Mihaly Gyor (ambasador Węgier w Polsce), Andrzej Jagodziński (b. dyrektor Instytutu Polskiego w Pradze), Zbigniew Janas (współzałożyciel Solidarności Polsko-Czesko-Słowackiej), Mirosław Jasiński (dyrektor Instytutu Polskiego, Praga), Marek Jeziorski (wicedyrektor Departamentu Europy, koordynator współpracy wyszehradzkiej, MSZ, Warszawa), Marek Jędryś (dyrektor Departamentu Europy, MSZ, Warszawa), Aleksander Kaczorowski (zastępca redaktora naczelnego „Newsweek Polska”), Dorothea Komornicka (założyciel i prezes Wyszehradzkiej Sieci Funduszy Lokalnych,

Seminarium
„Granice Europy.
Stosunki rozszerzonej Unii Europejskiej
z Rosją, Turcją i Ukrainą”

Wójtowice), Krzysztof Komornicki (Stowarzyszenie *Zdanie*), Bedrich Kopecky (ambasador Republiki Czeskiej w Polsce), Maciej Koźmiński (b. ambasador RP na Węgrzech), Andrzej Krawczyk (ambasador RP w Republice Czeskiej), Csaba Lorincz (b. wiceminister spraw zagranicznych, doradca parlamentarnej komisji spraw zagranicznych, Budapeszt), Pavol Lukac (Słowackie Stowarzyszenie Polityki Zagranicznej), Grigorij Meseznikov (prezes Instytutu Spraw Publicznych, Bratysława), Janusz Onyszkiewicz (b. minister obrony narodowej), Jaromir Plisek (dyrektor Departamentu Europy Środkowej, koordynator współpracy wyszehradzkiej, MSZ, Praga), Urban Rusnak (dyrektor Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego), Jiri Schneider (dyrektor Departamentu Analiz i Planowania, MSZ, Praga), Karel Jan Schwarzenberg (b. szef Kancelarii Prezydenta Vaclava Havla), Jan Truszczyński (podsekretarz stanu, MSZ, Warszawa), Magda Vasaryova (ambasador Słowacji w Polsce), Lubos Vesely (Fundacja *Człowiek w Zagrożeniu*, Praga), Peter Weiss (profesor Uniwersytetu Ekonomicznego, Bratysława), Agnieszka Wielowieyska (dyrektor Departamentu Promocji, MSZ, Warszawa), Rafał Wiśniewski (ambasador RP na Węgrzech).

29 maja 2003 współorganizowaliśmy dyskusję grupy ds. refleksji nad duchowym i kulturowym wymiarem Europy, powołanej z inicjatywy Romano Prodiego, Przewodniczącego Komisji Europejskiej a kierowanej przez prof. Krzysztofa Michalskiego, dyrektora Instytutu Nauk o Człowieku w Wiedniu. Przedmiotem dyskusji były problemy kształtowania się tożsamości nowej Unii oraz stosunki z krajami, które poza Unią pozostają. W dyskusji, nad którą patronat honorowy objął Prezydent Aleksander Kwaśniewski (spotkanie odbywało się w Belwederze), uczestniczyli wybitni intelektualiści i politycy z krajów Unii Europejskiej oraz z Rosji, Ukrainy i Turcji.

W spotkaniu brali udział m.in.: Candan Azer (ambasador Turcji w Polsce), Kurt Biedenkopf (b. premier Saksonii), Bruno Dethomas (przedstawiciel Komisji Europejskiej w Polsce), Timothy Garton Ash (profesor Uniwersytetu w Oxfordzie), Bronisław Geremek (b. minister spraw zagranicznych RP), Sandro Gozi (Gabinet Przewodniczącego Komisji Europejskiej), Jarosław Hrycak (historyk, Uniwersytet im. Iwana Franki, Lwów), Danuta Hübner (sekretarz stanu, MSZ, Warszawa), Will Hutton (b. redaktor naczelny „Observer”), Tadeusz Iwiński (sekretarz stanu, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów), Grigorij Jawlinski (przewodniczący partii Jabłoko, Moskwa), Lena Kolarska-Bobińska (dyrektor Instytutu Spraw Publicznych), Jurij Lewada (socjolog, Moskwa), Tadeusz Mazowiecki (b. premier RP), Krzysztof Michalski (dyrektor Instytutu Nauk o Człowieku, Wiedeń), Piotr Nowina-Konopka (wicerektor Kolegium Europejskiego w Natolinie), Wanda Rapaczyńska (prezes Zarządu Agora S.A.), Mykoła Riabczuk (redaktor pisma „Krytyka”, Kijów), Adam Daniel Rotfeld (podsekretarz stanu, MSZ, Warszawa), Aleksander Smolar (prezes Fundacji im. Stefana Batorego), Karel Jan Schwarzenberg (b. szef kancelarii prezydenta Havla), Jolanta Szymanek-Deresz (szef Kancelarii Prezydenta RP), Yasar Yakis (były minister spraw zagranicznych Turcji). Dyskusja w Belwederze było pierwszą publiczną debatą towarzyszącą regularnym spotkaniom grupy. Kolejne zaplanowano w Paryżu, Wiedniu i Berlinie.

Konferencja
„Dobra kultury i problemy własności –
doświadczenia Europy Środkowej
po 1989 roku”

W dniach 30-31 maja 2003 roku zorganizowaliśmy konferencję „Dobra kultury i problemy własności – doświadczenia Europy Środkowej po 1989 roku”. Spotkanie było poświęcone problemowi własności dzieł sztuki przejętych przez państwo w czasach komunistycznych. Porównywano obowiązujące w różnych krajach rozwiązania prawne dotyczące własności osób prywatnych, organizacji społecznych, kościołów i związków wyznaniowych.

Wśród referentów znaleźli się: Fero Alexander (Centralny Związek Żydowskich Gmin Religijnych Słowacji, Bratysława), Algis Balezentis (prawnik, Ministerstwo Sprawiedliwości, Wilno), Grażyna Dremaite (konserwator, przewodnicząca Państwowej Komisji Ochrony Zabytków Litwy, Wilno), Franiszek Cemka (Ministerstwo Kultury, Warszawa), Nawojka Cieślińska-Lobkowicz (historyk sztuki, Forum ds. Rozproszonych Dóbr Kultury, Warszawa), Dorota Folga-Januszewska (historyk sztuki, Muzeum Narodowe w Warszawie), István Fodor (historyk,

Telekonferencja o przyszłości Europy

archeolog, Węgierskie Muzeum Narodowe w Budapeszcie), Gábor Galik (prawnik, Gabinet Premiera, Budapeszt), Hans-Joachim Hinz (historyk, serwis informacji naukowej – „Dr. Tatzkow i Partnerzy”, Berlin), Pavel Jirásek (ekonomista, Ministerstwo Kultury Republiki Czeskiej), Jan Kudrna (prawnik, Wydział Prawa Uniwersytetu Karola w Pradze), Serhij Kot (historyk, Instytut Historii Ukrainy Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, Kijów), Wojciech Kowalski (prawnik, ambasador tytularny w Ministerstwie Spraw Zagranicznych RP, Warszawa), Jarosław Lobjkovicz (poseł, członek Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w Strasburgu, Praga), Astrid Müller-Katzenburg (prawnik, adwokat, Berlin), Ágnes Peresztegi (prawnik, Komitet Restytucji Węgierskiego Związku Gmin Żydowskich, Budapeszt), Jacek Purchla (historyk sztuki, Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie), Andrzej Rottermund (historyk sztuki, Zamek Królewski w Warszawie), Stefan Turner (prawnik, Instytut Badań nad Międzynarodową Ochroną Dóbr Kultury w Saarbrücken).

Konferencja była trzecim spotkaniem z organizowanego przez nas od 2002 roku cyklu „Przemieszczone dobra kultury”, poświęconego problemowi zaginionych lub przemieszczonych dóbr kultury, które w wyniku wojen i zmian granic znalazły się na obszarze innych państw. Chcemy prowadzić publiczne debaty na ten kontrowersyjny i przez lata przemilczany temat oraz przyczynić się do wypracowania w tej kwestii wspólnego stanowiska krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

Fundacja była współorganizatorem odbywającej się w dniu 23 czerwca 2003 roku telekonferencji na temat przyszłości Europy, stanowiącej element projektu „Hearing from Europe” (Głosy z Europy) – dyskusji z udziałem przedstawicieli krajów-członków Unii Europejskiej i państw akcesyjnych.

W dyskusji uczestniczyli: reprezentanci Irlandii – Alan Dukes (były minister transportu, energii i komunikacji, dyrektor generalny Instytutu Spraw Europejskich), Garret FitzGerald (były premier Irlandii), Paul Gillespie (szef działu zagranicznego „The Irish Times”), Turlough O’Sullivan (dyrektor generalny Irlandzkiej Konfederacji Biznesu i Pracodawców); Polski – Henryka Bochniarz (prezes Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych), Danuta Hübner (minister ds. europejskich), Aleksander Smolar (prezes Fundacji im. Stefana Batorego), Henning Tewes (dyrektor Fundacji Konrada Adenauera w Polsce) oraz Portugalii – Victor Martins (starszy konsultant Europejskiego Banku Inwestycyjnego w Citigroup i były sekretarz stanu ds. europejskich), Guilherme d’Oliveira Martins (deputowany do Parlamentu oraz członek Konwentu Europejskiego), Francisco Sarsfield Cabral (dziennikarz Rádio Renascença), Alvaro de Vasconcelos (dyrektor Instytutu Studiów Strategicznych i Międzynarodowych). Debatę prowadził Giles Merritt (dziennikarz i sekretarz generalny „Friends of Europe”), a wystąpienia komentował Antonio Vitorino (komisarz Unii Europejskiej ds. wewnętrznych i sprawiedliwości).

Spotkanie było transmitowane na żywo w internecie, a skróty przedstawiono w licznych europejskich stacjach telewizyjnych. Koordynatorem ogólnoeuropejskiego projektu było stowarzyszenie „Friends of Europe”, a współorganizatorem dyskusji w Polsce Fundacja Konrada Adenauera. Patronat medialny nad konferencją objęła telewizja TVN 24.

Nowa Unia Europejska i Ukraina

Realizację projektu „Nowa Unia Europejska i Ukraina” rozpoczęliśmy w 2002 roku. Jego celem jest ocena stosunków między Unią Europejską a Ukrainą, analiza wpływu, jaki na te stosunki będzie miało rozszerzenie Unii oraz opracowanie możliwych strategii i konkretnych rozwiązań dotyczących relacji między poszerzoną Unią a Ukrainą, która po 2004 roku stanie się jej bezpośrednim sąsiadem.

Przygotowujemy zbiór analiz politycznych, społecznych i gospodarczych oraz raportów, i rekomendacji dotyczących między innymi nowej polityki Unii Europejskiej wobec Ukrainy i zmian na Ukrainie, koniecznych wobec perspektywy procesów integracyjnych. Zakończenie projektu jest przewidziane na 2004 rok. Projekt jest realizowany we współpracy z partnerami ukraińskimi (głównie Fundacją Odrodzenia w Kijowie) oraz instytucjami polskimi i zagranicznymi, przy finansowym wsparciu Inicjatywy Współpracy Polsko-Amerykańsko-Ukraińskiej (PAUCI).

W ramach projektu powstał w 2003 roku raport wstępny *More than Neighbour – proposals for the EU's future policy towards Ukraine (Więcej niż sąsiad. Propozycje dotyczące przyszłej polityki UE wobec Ukrainy)*, który zaprezentowany został w lutym w siedzibie Centre for European Policy Studies w Brukseli. W dyskusji nad raportem wzięli udział urzędnicy Unii Europejskiej, dyplomaci, eksperci i dziennikarze. W czerwcu ukraińskie wydanie raportu zaprezentowaliśmy w Kijowie. W 2003 roku trwały prace ekspertów zaangażowanych w projekt nad raportem końcowym. Odbyły się dwa seminaria (styczeń i czerwiec). Jesienią powstała wersja ostateczna raportu, który opublikowano w 2004 roku. Na stronie internetowej Fundacji opublikowaliśmy 12 analiz ekspertów uczestniczących w projekcie, dotyczących różnych aspektów stosunków między Unią Europejską i Ukrainą.

Ekspertci uczestniczący w projekcie: Mirosław Bieniecki, (Uniwersytet Środkowo-europejski – Central European University, Warszawa), dr Hanna Bojar (Instytut Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa), Jakub Boratyński (Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa), Alexander Duleba (Slovak Foreign Policy Association, Bratysława), Michael Emerson (Centre for European Policy Studies, Bruksela), Grzegorz Gromadzki (Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa), prof. Oleksij Harań (Akademia Kijowsko-Mohylańska), Małgorzata Jakubiak (Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Warszawa), Joanna Konieczna (Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego), Iryna Krawczuk (European and Comparative Law Centre, Kijów), prof. Joanna Kurczewska (Instytut Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa), Zsuzsanna Ludvig (Institute for World Economics, Budapeszt), Hryhorij Nemyria (Fundacja Odrodzenia, Kijów), László Póti (Institute for Strategic and Defence Studies, Budapeszt), Oleksandr Suszko (Center for Peace, Conversion and Foreign Policy of Ukraine, Kijów), Marius Vahl (Centre for European Policy Studies, Bruksela), Katarzyna Wolczuk (Centre for Russian and East European Studies, University of Birmingham), Przemysław Żurawski *vel* Grajewski (Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego).

Obok analiz i raportów ważnym elementem projektu były badania socjologiczne. W styczniu 2003 w siedzibie Fundacji oraz w czerwcu w Kijowie zostały zaprezentowane wyniki przeprowadzonych w 2002 roku badań opinii publicznej w Polsce, dotyczące stosunku Polaków do Ukraińców, postaw Polaków wobec migracji ekonomicznej i wobec wprowadzenia wiz dla obywateli Ukrainy. Opracowanie wyników badań, pod tytułem *Polacy-Ukraińcy, Polska-Ukraina. Paradoksy stosunków sąsiedzkich* (autor: Joanna Konieczna), zostało opublikowane na stronie Fundacji oraz wydane w języku ukraińskim. Latem 2003 roku przeprowadziliśmy badania opinii publicznej na Ukrainie na temat stosunku do procesu rozszerzenia Unii i jego skutków dla Ukrainy oraz na temat migracji ekonomicznej obywateli Ukrainy do sąsiednich państw. Wyniki zaprezentowano w październiku we Wrocławiu podczas konferencji poświęconej współpracy polsko-ukraińskiej, zorganizowanej przez tamtejsze Kolegium Europy Wschodniej.

Oprócz badań opinii publicznej wykonane zostały w obu krajach tzw. badania jakościowe. Badania przeprowadzone na Ukrainie obejmowały 30 wywiadów z ukraińskimi politykami i znanymi osobami publicznymi. Otrzymaliśmy szeroki wachlarz wyczerpujących i mocno zróżnicowanych opinii przedstawicieli elit ukraińskich, dotyczących relacji między Ukrainą a Unią Europejską. Wywiady przeprowadzone na Ukrainie zostały opublikowane po angielsku i ukraińsku. Wiosną grupa socjologów z Polskiej Akademii Nauk pod kierunkiem prof. Joanny Kurczewskiej przeprowadziła 70 wywiadów z Polakami (przedstawiciela-

mi władz lokalnych, funkcjonariuszami Straży Granicznej i policji, przedsiębiorcami i działaczami organizacji pozarządowych) oraz obywatelami Ukrainy mieszkającymi i pracującymi – legalnie i nielegalnie – w Polsce, na temat stosunków polsko-ukraińskich oraz wzajemnych kontaktów po rozszerzeniu UE. Informacje o projekcie, w tym m.in. lista ekspertów oraz publikacje, dostępne są na stronie internetowej Fundacji: www.batory.org.pl/mnarod/ukraina.htm

Europejski wybór dla Białorusi

Scenariusze reform

W 2002 roku rozpoczęliśmy projekt, którego celem było zainicjowanie wspólnej pracy środowisk niezależnych białoruskich ekspertów nad zbiorem rekomendacji dotyczących kierunków przemian na Białorusi. Projekt otrzymał wsparcie finansowe ze strony National Endowment for Democracy.

W 2003 roku odbyły się cztery spotkania zespołów ekspertów pracujących kolejno nad: koncepcją reform ekonomicznych (6-9 lutego), politycznych (7-9 marca), społecznych (11-13 kwietnia) i w sferze edukacji (25-27 kwietnia oraz 30 maja -1 czerwca). Omawiano także dotychczasową i przyszłą politykę Unii Europejskiej wobec Białorusi. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele różnych środowisk eksperckich z państwowych i niezależnych ośrodków badawczych, z ośrodków akademickich i organizacji pozarządowych oraz dziennikarze.

W projekcie wzięła udział duża grupa uczestników z Białorusi oraz goście z krajów Europy Środkowej i Wschodniej: Galina Agapowa (Estonia), Dariusz Filar (Polska), Ełka Georgiewa-Nikołowa (Bułgaria), Ihor Kuluszko (Ukraina), Martin Valentovic (Słowacja), Tomasz Żukowski (Polska), Elżbieta Królikowska (Polska), Józef Płoskonka (Polska), Władysław Romanow (Ukraina), Ruta Vainiene (Litwa).

Efekty projektu przedstawiono w publikacji *Białoruś: scenariusze reform* (redakcja: Aleś Ancipienka, Walerka Buthakau, Agnieszka Komorowska), prezentującej możliwe scenariusze przyszłych demokratycznych i pro-europejskich reform na Białorusi. Autorami opracowań są: Nina Antanowicz, Lawon Barszczeuski, Mikołaj Burdyka, Paweł Danejka, Hienadź Hermanowicz, Michaił Husakowski, Alena Karpiewicz, Andrusz Klikonou, Aleś Lachwiniec, Uładzimir Lukiewicz, Alaksandar Macias, Siarhiej Piacinkin, Uładzimir Rouda, Galina Rusiecka, Sofia Sawielawa, Alaksandar Sasnou, Waler Sidarczuk, Paweł Teraszkowicz, Andriej Wardamacki, Galina Wieramiejczyk, Mikołaj Zaprudzki, Barys Żalibo, Alaksandar Żuczku. Publikacja ukazała się w trzech językach: białoruskim, rosyjskim i angielskim. Na stronie internetowej Fundacji dostępne jest jej obszernie streszczenie w języku polskim.

3 listopada 2003 w Mińsku na Białorusi odbyła się pierwsza z trzech planowanych prezentacji tej publikacji. Do dyskusji zaprosiliśmy ekspertów, polityków i dziennikarzy, wzięli w niej udział m.in.: Stanisław Bohdankiewicz (Zjednoczona Partia Obywatelska), Waler Karbalewicz (analityk, Centrum Strategia, Mińsk), Uładzimir Parfianowicz (deputowany, Zgromadzenie Narodowe – Izba Przedstawicieli), Ihor Pelipas (Instytut Prywatyzacji i Zarządzania, Mińsk), Wincuk Wiaczorka (Białoruski Front Ludowy). W spotkaniu uczestniczył także Tadeusz Pawlak, ambasador RP na Białorusi.

27 listopada 2003 zaprezentowaliśmy naszą publikację w Warszawie. Prezentacji towarzyszyła dyskusja *Czy można zreformować Białoruś?*. Naszymi gośćmi byli Anatol Labeledźka (Zjednoczona Partia Obywatelska), Żanna Litwina (prezes Białoruskiego Związku Dziennikarzy), Aliaksandar Milinkiewicz (działacz organizacji pozarządowych), Witali Silicki (ekonomista i politolog) i Wincuk Wiaczorka, a dyskusję prowadził Aleksander Smolar.

Polskie reformy: staże dla młodych naukowców z Białorusi

Od 2000 roku prowadzimy program stypendialny dla młodych ekonomistów, prawników i socjologów z Białorusi, umożliwiający im odbycie staży w polskich uczelniach i instytucjach badawczych. Staże mają pomóc w przygotowaniu środowiska młodych naukowców białoruskich do reform w ich kraju.

Drogi do demokracji
i wolnego rynku
– wykłady na Białorusi

W 2003 następujące instytucje przyjęły białoruskich stażystów: Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Polska Akademia Nauk (Instytut Filozofii i Socjologii, Instytut Nauk Prawnych, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa), Szkoła Główna Handlowa (Instytut Statystyki i Demografii, Katedra Marketingu Międzynarodowego, Katedra Finansów Międzynarodowych, Kolegium Zarządzania i Finansów), Uniwersytet Śląski (Wydział Prawa i Administracji) oraz Uniwersytet Warszawski (Instytut Prawa Karnego, Instytut Stosowanych Nauk Społecznych, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, Wydział Zarządzania, Katedra Makroekonomii, Katedra Small Businessu).

W stażach uczestniczyli: Galina Aleksawa (Mińsk), Aliaksiej Aniszczanka (Mińsk), Natalia Anohina (Mińsk), Siarhej Artsiemjeu (Mińsk), Olga Bielaja (Mińsk), Tacia-na Braciankawa (Mińsk), Mikołaj Burdyka (Mińsk), Andrej Bujeu (Osipowicze), Nadzeja Juraszewicz (Mińsk), Wolha Karnickaja (Mińsk), Michaił Kolbuch (Mińsk), Aliaksej Lastouski (Łukaszowa), Juri Łuka (Mińsk), Paweł Miszyn (Nowopołock), Wadzim Paulau (Mińsk), Lilija Razaronawa (Mińsk) i Juri Żwirblow (Mińsk).

Od 2001 roku organizujemy na białoruskich uczelniach cykl wykładów „Drogi do demokracji i wolnego rynku”, poświęconych zagadnieniom transformacji gospodarczej i ustrojowej w krajach naszego regionu. W kwietniu 2003 roku odbyły się wykłady *Zmiany strukturalne w polskiej gospodarce na drodze do UE*, prowadzone przez prof. Jerzego Osiatyńskiego oraz *Transformacja systemu prawnego Polski w związku z integracją z Unią Europejską*, prowadzone przez Michała Skwierczyńskiego, z Departamentu Prawa Europejskiego Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej. Tematem kolejnych wykładów, prowadzonych w maju przez prof. Zdzisława Najdera były *Polskie plany europejskiej polityki wschodniej*. Sluchaczami wykładów byli studenci Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego, Europejskiego Uniwersytetu Humanistycznego, Instytutu Prawoznawstwa oraz niezależnej inicjatywy edukacyjnej Białoruskie Kolegium. Wykładowcy spotkali się także z młodymi ekonomistami z Instytutu Zarządzania i Prywatyzacji, dziennikarzami gazety „Białoruskij Rynok” oraz politykami. Wykłady organizowane były we współpracy z Instytutem Polskim w Mińsku i Białoruskim Towarzystwem Schumanowskim.

Monitoring otwartości wschodnich granic Polski

To wspólny projekt Fundacji im. Stefana Batorego oraz Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, mający na celu promowanie idei przyjaznej i otwartej wschodniej granicy Unii Europejskiej. W czerwcu 2003 ogłosiliśmy raport *Monitoring wschodnich granic Polski* (autorzy: Jakub Boratyński, Marta Kindler, Irena Rzeplińska, Karolina Stawicka, Ernest Zienkiewicz), opracowany na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w 2002 roku wśród cudzoziemców przekraczających wschodnią granicę Polski. Raport ten przedstawia obraz polskiej granicy widziany oczami cudzoziemców ze Wschodu oraz zawiera sugestie i rekomendacje dotyczące poprawy traktowania cudzoziemców i rozwoju infrastruktury przejść granicznych na granicy wschodniej. Wnioski z raportu zostały przekazane służbom granicznym oraz instytucjom odpowiedzialnym za realizację polskiej polityki wschodniej.

Latem 2003 roku rozpoczęliśmy przygotowania do drugiej fazy projektu, w której oceniamy procedury wydawania wiz obywatelom Białorusi, Rosji i Ukrainy przez polskie placówki konsularne (od 1 października 2003 podróżujący z tych krajów do Polski muszą posiadać polską wizę). W realizacji projektu uczestniczy również Collegium Civitas z Warszawy oraz organizacje pozarządowe ze Wschodu. Są to m.in.: Stowarzyszenie *Kowczeg* (Odessa), Organizacja Obrony Praw Młodzieży Wołynia (Łuck), Dialog Europejski (Lwów), Centrum Pokoju, Konwersji i Zagranicznej Polityki Ukrainy (Kijów), Charkowska Grupa Obrony Praw, Centrum Nauk Społecznych i Politycznych *Strategia* (St. Petersburg), Moskiew-

ska Grupa Helsińska, Kaliningradzka Regionalna Organizacja Społeczna *Regiomonti*. W projekcie uczestniczą również organizacje z Białorusi.

Na podstawie relacji naszych partnerów o warunkach wydawania wiz w pierwszych dwóch tygodniach po ich wprowadzeniu, przekazaliśmy Ministerstwu Spraw Zagranicznych RP wstępne uwagi i sugestie dotyczące procedur wizowych. W październiku i listopadzie odbyły się spotkania robocze organizacji partnerskich ze Wschodu przygotowujące do przeprowadzenia badania monitoringowego. O znaczeniu projektu dla ochrony praw człowieka mówili na jednym z tych spotkań m. in. Siergiej Kowaliov (były Rzecznik Praw Obywatelskich w Rosji) i Ludmiła Aleksiejewa (prezydent Międzynarodowej Helsińskiej Federacji Praw Człowieka).

Współpraca sąsiedzka

Klub dziennikarzy: Białoruś, Polska, Ukraina

Projekt, adresowany do dziennikarzy prasy regionalnej z Białorusi, Polski i Ukrainy, obejmuje cykl wizyt studyjno-warsztatowych, które mają służyć nawiązaniu kontaktów i wymianie informacji, zwiększeniu liczby publikacji prasowych poświęconych sytuacji w krajach regionu i – w konsekwencji – przemyśleniu istniejących uprzedzeń i stereotypów. Klub działa od 2001 roku. Pierwsza wizyta w 2003 (Warszawa, 24-28 marca) poświęcona była analizie stereotypów pojawiających się w tekstach prasowych, programach radiowych i telewizyjnych. Omawiane były m.in. stereotypy dotyczące kobiet, mniejszości narodowych, chorych na AIDS, narkomanów i osób chorych psychicznie. Mówiono także o znaczeniu stereotypów narodowych we wzajemnych relacjach Białorusinów, Polaków i Ukraińców.

Drugie spotkanie (Lwów, 19-23 października, Przemyśl, 23-26 października) poświęcone było sytuacji po obu stronach granicy polsko-ukraińskiej oraz polsko-białoruskiej po wprowadzeniu wiz. Omawiano skutki systemu wizowego dla współpracy politycznej i gospodarczej: problemy pojawiające się we współpracy przygranicznej, zasady otrzymywania wiz przez obywateli Białorusi i Ukrainy, procedury, tryb pracy i warunki, w jakich działają polskie konsulaty na Ukrainie. Uczestnicy spotkania zapoznali się także z pracą polskiego i ukraińskiego urzędu celnego oraz dwóch przejść granicznych: w Rawie Ruskiej i Korczowej. Po raz pierwszy współorganizatorem wizyty było Centrum Badań Informacyjnych *Meridian* ze Lwowa, którym kieruje jeden z członków klubu dziennikarzy, Ołeksandr Ławrynowicz.

W wizytach zorganizowanych w 2003 roku uczestniczyli dziennikarze z redakcji białoruskich – „Birza Informacji” (Grodno), „Info-Kurier” (Stuck), „Inform-Progułka” (Łuniniec), „Intex-Press” (Baranowicze), „Kurier iz Borisowa” (Borysów), „Witebskij Kurier” (Witebsk); polskich – „Gazety Krakowskiej” (Kraków), „Kurier Lubelski” (Lublin), „Nowin” (Rzeszów), „Tygodnika Powszechnego” (Kraków); ukraińskich – „Czernihowski Widomosti” (Czernichów), „Hatyczyna” (Iwano-Frankiwsk), „Iliczewiec” (Mariupol), Interfax-Ukraina (Odessa), „Naddnipska Prawda” (Cherson), „Nova Ternopilska Hazeta” (Tarnopol), „Radio Swoboda” (Donieck), „Sim Dniw”, (Równe), „Staryj Zamok” (Użhorod), „Territoria” (Odessa), „Urjadowyj Kurier” (Równe), „Wilne Stowo” (Żytomierz), „Wriemnia Cze” (Odessa), „Wysokij Zamok” (Lwów).

Forum Przyjaznego Sąsiedztwa – Litwa, Obwód Kaliningradzki, Polska

Od 2000 roku prowadzimy działania na rzecz rozwoju współpracy między różnymi środowiskami (samorządem, instytucjami kulturalnymi i naukowymi, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami gospodarczymi) z Obwodu Kaliningradzkiego, Polski i Litwy. Głównymi partnerami w projekcie są: Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych i Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa *Borussia*.

W 2003 roku powstała koalicja 30 instytucji, organizacji i przedsiębiorstw zainteresowanych współpracą, w jej ramach powołano grupy robocze – do spraw

Historia alternatywna. Białoruś, Litwa, Polska i Rosja

młodzieży, organizacji obywatelskich, biznesu, kultury i edukacji, turystyki oraz współpracy samorządów.

15 grudnia odbyło się seminarium na temat współpracy województwa warmińsko-mazurskiego z Obwodem Kaliningradzkim, współorganizowane przez Urząd Marszałkowski w Olsztynie, Prezydenta Elbląga i Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych.

Projekt realizowany od 2000 roku, wspólnie z redakcją miesięcznika „Mówią Wieki” upowszechniał nowatorskie metody nauczania historii w szkołach. W 2003 roku wydany został kolejny zeszyt z tej serii: *Historia alternatywna: Spotkanie polsko-rosyjskie* (wydanie dwujęzyczne – polsko-rosyjskie, redakcja Bogusław Kubisz). Znalazły się w nim: wprowadzenie Rafała Jaworskiego (Uniwersytet Warszawski) i Jarosława Krawczyka (redakcja „Mówią Wieki”) oraz materiały ze spotkania, w którym uczestniczyli uczniowie i nauczyciele Liceum Ogólnokształcącego im. St. Wyspiańskiego z Biecza, IX Liceum Ogólnokształcącego z Bydgoszczy i Zespołu Szkół Elektroniczno-Energetycznych z Wałbrzycha, Szkoły nr 40 z Kaliningradu oraz szkół z Rostowa nad Donem. Tym opracowaniem zamykamy projekt.

Grupa Zagranica

Od wiosny 2001 roku Fundacja aktywnie uczestniczy w pracach zainicjowanej przy naszym udziale grupy roboczej polskich organizacji pozarządowych pracujących poza granicami.

Przedstawiciele Grupy Zagranica zostali powołani w skład Rady ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych, której inauguracyjne spotkanie odbyło się 16 stycznia 2003. W ramach dialogu z MSZ, Grupa konsultowała także polską strategię współpracy na rzecz rozwoju, przyjętą przez Radę Ministrów w październiku 2003 roku.

Wydaliśmy opracowanie *Polska–Ukraina. Współpraca organizacji pozarządowych*, (współwydawca Fundacja Edukacja dla Demokracji, autorzy: Grażyna Czubek, Piotr Kosiewski, Piotr Tyszko, Anna Wróbel), w którym przedstawione zostały doświadczenia współpracy polskich i ukraińskich organizacji pozarządowych. Przedstawiciele Grupy po raz kolejny wzięli udział w dorocznym Forum Ekonomicznym w Krynicy, na którym zaprezentowano dokonania polskich organizacji pozarządowych działających w Europie Środkowo-Wschodniej oraz w Azji Centralnej. W listopadzie 2003 uczestniczyli w organizowanej przez Ambasadę RP w Kijowie polsko-ukraińskiej konferencji poświęconej współpracy polskich i ukraińskich organizacji pozarządowych po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Podczas Forum i konferencji kijowskiej prezentowano wystawę dokumentującą działalność polskich organizacji na Ukrainie.

Jesienią rozpoczął działanie sekretariat Grupy, który utrzymywany jest ze składek organizacji tworzących Grupę Zagranica oraz z dotacji udzielonej przez Kanadyjską Agencję Rozwoju Międzynarodowego (Canadian International Development Agency – Official Development Assistance in Central Europe, CIDA-ODACE). Grupa podjęła również działania zmierzające do przekształcenia nieformalnej koalicji organizacji pozarządowych w związek stowarzyszeń. Rozbudowano stronę internetową www.go2east.ngo.pl poświęconą pracy polskich organizacji pozarządowych poza granicami kraju.

W dniach 31 marca – 1 kwietnia 2003 zorganizowaliśmy dla członków Grupy seminarium szkoleniowe „Polskie organizacje pozarządowe działające za granicą. Perspektywy współpracy po wejściu Polski do Unii Europejskiej” z udziałem Claudii Bonk, przedstawicielki federacji organizacji pozarządowych CONCORD (grupującej europejskie organizacje zajmujące się rozwojem

międzynarodowym) i Jeremý'ego Nagody, przedstawiciela Komisji Europejskiej (Europe Aid). Podczas seminarium rozmawiano o współpracy polskich organizacji pozarządowych z instytucjami unijnymi (w tym o korzystaniu z funduszy przeznaczonych na pomoc zagraniczną) i o współpracy z europejską reprezentacją organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą rozwojową.

Przedstawicielstwo polskich organizacji pozarządowych w Brukseli

Zainicjowane i wspierane przez Fundację Batorego Przedstawicielstwo polskich organizacji pozarządowych w Brukseli jest wspólnym przedsięwzięciem kilkunastu organizacji, głównym partnerem w realizacji tego projektu jest Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych. Celem Przedstawicielstwa jest przygotowanie organizacji do aktywnego udziału w procesie integracji europejskiej, promowanie polskiego trzeciego sektora wśród instytucji europejskich oraz nawiązywanie współpracy z sieciami organizacji pozarządowych funkcjonującymi w Unii. Przedstawicielstwo informowało o sprawach europejskich, ważnych z punktu widzenia organizacji pozarządowych, pomagało w nawiązywaniu współpracy pomiędzy polskimi i europejskimi partnerami, przedstawiało stanowisko organizacji pozarządowych m.in. przed konwentem przygotowującym projekt unijnego traktatu konstytucyjnego oraz prowadziło działania na rzecz lepszego dostępu do funduszy europejskich, m.in. koordynując akcję protestacyjną, gdy polski rząd nie zaplanował funduszy na rozwój społeczeństwa obywatelskiego w PHARE 2002. Efektem akcji było włączenie środowiska pozarządowego w konsultacje programu PHARE 2003 i przeznaczenie w jego ramach funduszy dla organizacji pozarządowych. Przedstawicielstwo koordynowało akcję w sprawie listu otwartego, skierowanego do Komisarza Güntera Verheugena, w sprawie toczącej się w Unii debaty o polityce wobec sąsiadów. Sygnatariuszami listu było ponad 300 organizacji z krajów akcesyjnych i państw Europy Wschodniej – przyszłych sąsiadów Unii.

Informacja i edukacja w związku z przystąpieniem do UE

Broszury z serii „Polacy w Unii Europejskiej”

W ramach rozpoczętego w 2002 roku projektu „Polacy w Unii Europejskiej” powstało siedem opracowań. W roku 2003 ukazały się trzy: *Rolnicy*, *Rozwój wsi* (we współpracy z Fundacją Wspomagania Wsi) oraz *Kultura* (we współpracy z Narodowym Centrum Kultury). W broszurach prezentowaliśmy unijne programy pomocowe i staraliśmy się odpowiadać na najczęściej pojawiające się pytania. Przed i po referendum akcesyjnym broszury były dostępne w całej Polsce, dzięki pomocy takich instytucji jak m.in. Regionalne Centra Informacji Europejskiej, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Federacja Konsumentów i Kluby Federacji Konsumentów, Biura Porad Obywatelskich, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej wraz z ośrodkami regionalnymi, sieć ośrodków Euro-Info, Polska Rada Ruchu Europejskiego, Narodowe Centrum Kultury.

Konkurs „Zostań negocjatorem!”

Po raz trzeci odbył się konkurs „Zostań negocjatorem!” adresowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Inicjatorami konkursu były Fundacja Batorego i Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, a głównym organizatorem Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej. Honorowymi patronami konkursu byli Główny Negocjator RP i Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce. Patronat medialny nad trzecią edycją konkursu objęły „Gazeta Wyborcza”, magazyn „Unia & Polska” oraz portal edukacyjny Eduseek.

W trzech etapach konkursu, szkolnym, regionalnym i ogólnopolskim, uczestniczyło ponad 320 szkół z całej Polski. Konkurs stanowił okazję do podjęcia w środo-

Projekt euintegration.net

wiskach lokalnych dyskusji na tematy związane z wejściem Polski do Unii Europejskiej. Kolejnym jego etapom towarzyszyły imprezy lokalne: festiwale, dni europejskie, referenda organizowane przez szkoły razem z lokalnymi partnerami. Laureatami konkursu w 2003 roku zostały zespoły z czterech szkół: V Liceum Ogólnokształcącego im. Augusta Witkowskiego z Krakowa, Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Reja z Jędrzejowa, III Liceum Ogólnokształcącego im. Marynarki Wojennej RP z Gdyni i Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki z Gorzowa Wielkopolskiego. Zespół z Krakowa otrzymał tytuł *Primus inter pares*. W tej edycji aż 3 uczestników otrzymało miano talentu negocjacyjnego: Filip Piotr Skóra z Krakowa, Wojtek Skrobisz z Jędrzejowa i Oskar Tetzloff z Gdyni. Nagrodą dla laureatów był Certyfikat Młodego Negocjatora oraz wyjazd studyjny do Brukseli. W czerwcowej wizycie w instytucjach europejskich w Brukseli uczestniczyli również nauczyciele-opiekunowie zespołów oraz regionalni koordynatorzy konkursu. W czasie finałów ogłoszono wyniki mini-konkursu o tytuł Regionalnego Reportera konkursu „Zostań Negocjatorem!”, w którym jury przyznało pięć równorzędnych wyróżnień.

W ramach konkursu zostały przygotowane materiały edukacyjne *Vademecum Negocjatora* (podręcznik dla uczniów i nauczycieli oraz płyta CD), które służą także jako pomoc przy prowadzeniu zajęć z edukacji europejskiej. Powstała również lista dyskusyjna ZostanNegocjatorem@batory.org.pl, z której korzystają młodzi negocjatorzy.

Fundacja współpracuje z Bankiem Światowym i Fundacją Bertelsmanna w ramach projektu euintegration.net, którego celem jest rozwinięcie zasobów informacyjnych o UE w internecie oraz usprawnienie wymiany informacji między krajami kandydującymi do Unii Europejskiej. Zachęcamy polskie instytucje do wspólnego tworzenia biblioteki internetowej zawierającej raporty, analizy, opracowania powstające w krajach kandydujących i dotyczące wybranych zagadnień integracji europejskiej.

Raporty Programu Monitoringu Akcesji do Unii Europejskiej (EUAMP)

W 2003 roku upowszechnialiśmy przygotowane w 2002 roku raporty *Sprawność sądownictwa* (oprac. Łukasz Bojarski) i *Ochrona mniejszości* (oprac. Beata Klimkiewicz), które powstały w ramach współpracy z Programem EUAMP Open Society Institute.

Przekazaliśmy dotację dla Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego na zorganizowanie debaty z udziałem przedstawicieli środowisk romskich i administracji samorządowej na temat raportu *Ochrona mniejszości*.

Wizyty stypendystów German Marshall Memorial Fund

Zorganizowaliśmy dwie wizyty (Kraków-Warszawa, 29 marca – 1 kwietnia, 14-17 czerwca) prezentujące amerykańskim stypendystom GMMF Polskę – problemy i osiągnięcia ostatnich lat oraz perspektywy rozwoju. Spotkania poświęcono polskiej scenie politycznej i społecznej, sytuacji kościoła katolickiego, mniejszości religijnych i etnicznych w Polsce, zmianom w systemie edukacji oraz rozwojowi sektora organizacji pozarządowych. Wizytę przygotowano we współpracy z German Marshall Memorial Fund of the United States.

Dotacje na realizację projektów partnerskich

Collegium Civitas Warszawa	Przeprowadzenie I tury badania polskich placówek konsularnych na Wschodzie w ramach projektu „Monitoring otwartości wschodnich granic Polski”, realizowanego przez Fundację Batorego, Helsińską Fundację Praw Człowieka i Collegium Civitas	51 436 zł
Wydawnictwo Trio Warszawa	Wydanie w wersji polskiej i angielskiej zbioru tekstów „Przemieszczone dobra kultury. Przypadek Europy Środkowo-Wschodniej”, podsumowującego konferencję i spotkania poświęcone tej tematyce, zorganizowane przez Fundację Batorego w roku 2002	13 700 zł
Fundacja Młodzieżowe Centrum Informacyjne Warszawa	Utworzenie i prowadzenie Młodzieżowego Punktu Informacyjnego w Mińsku na Białorusi: zbieranie i upowszechnianie informacji o stypendiach dla studentów i pracowników naukowych z Białorusi w krajach Europy Środkowej i Wschodniej	76 000 zł
Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa Borussia Olsztyn	Przygotowanie raportu o współpracy transgranicznej między Polską północno-wschodnią i Obwodem Kaliningradzkim	40 855 zł
Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych Elbląg	Projekt „Forum Przyjaznego Sąsiedztwa” – działania na rzecz rozwoju współpracy transgranicznej różnych środowisk z Obwodu Kaliningradzkiego oraz Polski północno-wschodniej	180 000 zł
Stowarzyszenie Klon/Jawor Warszawa	Program „Przedstawicielstwo polskich organizacji pozarządowych w Brukseli” (współpraca przy prowadzeniu Przedstawicielstwa w 2003 roku)	53 403 zł
Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych Warszawa	Prowadzenie programu „Przedstawicielstwo polskich organizacji pozarządowych w Brukseli” (dotacja na lata 2003-2005)	573 860 zł
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Warszawa	Realizacja III i IV edycji konkursu „Zostań Negocjatorem!” dla młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych	190 000 zł
Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji FRDL Kraków	Konferencja na temat raportu „Ochrona mniejszości” przygotowanego przez European Union Accession Monitoring Program	10 024,40 zł

Dotacje:	1 189 278,40 zł
Realizacja projektów:	2 096 211,58 zł
Razem:	3 285 489,98 zł

Program Partnerstwo Miast i Obywateli

Partnerstwo Miast i Obywateli to program współpracy polsko-niemieckiej i czesko-niemieckiej zainicjowany i finansowany przez Fundację im. Roberta Boscha (Niemcy), realizowany wspólnie z Fundacją im. Stefana Batorego i Centrum Informacji dla Organizacji Non-Profit (Czechy).

Zarówno w Polsce, jak i w Czechach jest kilkaset polsko-niemieckich i czesko-niemieckich partnerskich miast i gmin. Umowy między nimi zawierają władze lokalne, i to one przede wszystkim nadają kształt partnerskiej współpracy: czasami jest to współpraca rzeczywista, efektywna, czasami pozostaje jedynie na papierze. W ramach programu Partnerstwo Miast i Obywateli – realizowanego równolegle w Polsce i w Czechach – zachęcamy organizacje pozarządowe do podjęcia działań mających na celu ożywienie współpracy partnerskich miast i gmin. Działania te przyczynią się do autentycznej współpracy obywateli sąsiadujących państw, do aktywizacji społeczności lokalnych i do lepszej współpracy z samorządami lokalnymi.

W Polsce adresatami programu są polskie organizacje pozarządowe działające w tych miastach i gminach, które podpisały umowy partnerskie z niemieckimi miastami i gminami. Organizacje mogły już po raz drugi ubiegać się o dotacje na projekty realizowane we współpracy z organizacjami niemieckimi z miast i gmin partnerskich. Projekty mogły dotyczyć różnych dziedzin życia społecznego, powinny jednak odpowiadać na realne potrzeby społeczności lokalnych i wykorzystywać doświadczenia partnerów.

Przyznawanie dotacji odbywało się na zasadach konkursu, a nad dwustopniową procedurą rozpatrywania wniosków czuwało międzynarodowe Jury złożone z ekspertów polskich, czeskich i niemieckich. W stosunku do ubiegłorocznej edycji programu, wzrosła liczba dobrze ocenionych projektów. W wyniku konkursu dofinansowanie otrzymały 32 projekty polsko-niemieckie i 15 projektów czesko-niemieckich. Nagrodzone projekty z Polski dotyczą różnych działań: od przeciwdziałania przemocy w rodzinie, integracji młodzieży i seniorów, aktywizacji zawodowej kobiet w zjednoczonej Europie, do inicjatyw na rzecz zachowania miejsc upamiętniających wspólną historię czy też imprez kulturalnych i sportowych przełamujących narodowe stereotypy i uprzedzenia i włączających do działania duże grupy społeczności z obu partnerskich miejscowości.

Program finansowany przez Fundację im. Roberta Boscha.

Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju Wrocław	<i>Organizacja partnerska w Niemczech: Umweltzentrum Dresden e.V., Dresden</i> Projekt „Wrocławianie i Drezdeńczycy na rowerach do współpracy” – konferencja, wizyty studyjne i współpraca przy organizacji Europejskiego Dnia bez Samochodu. 27 404 zł
Dom Spotkań im. Angelusa Silesiusa Wrocław	<i>Organizacja partnerska w Niemczech: Hatikva, Bildungs- und Begegnungstätte für jüdische Geschichte und Kultur Sachsen e.V., Dresden</i> Projekt „Wrocławskie szkolnictwo” – przygotowanie wystawy na temat historii wrocławskiego szkolnictwa i jej prezentacja we Wrocławiu i Dreźnie. 18 564 zł
Gmina Międzyrzecz Międzyrzecz	<i>Organizacja partnerska: Deutsch-polnisches gesellschaftliches Komitee der Partnersmitarbeit, Bad Freienwalde/Oder</i> Projekt „Dziedzictwo kulturowe łacińskiej Europy – międzyrzeckie forum artystów pogranicza” – polsko-niemiecki plener malarski artystów profesjonalnych i amatorów oraz wystawy prac w Muzeum w Międzyrzeczu i Biurze Wystaw Artystycznych w Gorzowie. 15 470 zł
Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe Namysłów	<i>Organizacja partnerska w Niemczech: Organisation der deutschen Sportmannschaften – Nebelschütz e.V., Nebelschütz</i> Projekt „Więcej nas łączy niż dzieli w zjednoczonej Europie” – cykl spotkań integracyjnych mieszkańców Namysłowa i Nebelschütz połączony z imprezami o charakterze kulturalnym i edukacyjnym oraz międzynarodowe rozgrywki piłkarskie z udziałem drużyn polskich, niemieckich, czeskich i węgierskich. 13 702 zł
Krotoszyńskie Towarzystwo Współpracy Polsko-Niemieckiej Krotoszyn	<i>Organizacja partnerska w Niemczech: Freundeskreis Dierdorf – Krotoszyn e.V., Dierdorf</i> Projekt „Wspólna historia, wspólna przyszłość” – uporządkowanie i renowacja zabytkowego cmentarza ewangelickiego w Krotoszynie połączona z cyklem zajęć edukacyjnych dla uczniów szkół Krotoszyna i Dierdorf 23 647 zł
Lubuskie Stowarzyszenie na rzecz Kobiet <i>Baba</i> Zielona Góra	<i>Organizacja partnerska: Lila Villa Frauenzentrum Cottbus e.V.</i> Cykl polsko-niemieckich warsztatów poświęconych problematyce kobiecej (zdrowie, bezrobocie, przedsiębiorczość, aktywność społeczna) – kontynuacja działań w ramach projektu rozpoczętego w 2002 roku. 17 238 zł
Ochotnicza Straż Pożarna Lewin Kłodzki	<i>Organizacja partnerska w Niemczech: Freiwillige Feuerwehr Diedersdorf, inne organizacje partnerskie – ochotnicze straże pożarne w Czechach i Słowacji</i> Projekt „Integracja bez granic na bursztynowym szlaku” – międzynarodowe zawody ratownictwa z udziałem młodzieżowych drużyn strażackich z Polski, Niemiec, Czech i Słowacji oraz organizacja „Międzynarodowego forum samorządowego” – konferencji skupiającej przedstawicieli samorządów z miejscowości partnerskich Lewina Kłodzkiego z Niemiec, Czech i Słowacji. 22 100 zł
Ostródzkie Stowarzyszenie Kulturowe <i>Sasinia</i> Ostróda	<i>Organizacja partnerska w Niemczech: Kreisgemeinschaft Osterode Ostpreussen e.V., Osterode am Harz</i> Projekt „Wspólne dziedzictwo” – współpraca mieszkańców Ostródy i Osterode przy porządkowaniu trzech cmentarzy ewangelickich w Ostródzie, Tyrowie i Wielowsi, organizacji konkursu literackiego i plastycznego, przeglądu filmów poświęconych różnym kulturom i religiom oraz sesji popularnonaukowej pt. „Hans Hellmut Kirst – urodzony w Ostródzie”. 20 111 zł
Regionalne Towarzystwo Polsko-Niemieckie Zielona Góra	<i>Organizacja partnerska w Niemczech: Deutsch-Polnischer Verein, Cottbus</i> Projekt „Polsko-niemieckie warsztaty artystyczne” – zorganizowanie w Zielonej Górze i w Cottbus polsko-niemieckich warsztatów rzeźbiarsko-malarskich dla młodzieży szkolnej. 17 680 zł

Regionalny Ośrodek Inicjatyw Gospodarczych Otmuchów	<p><i>Organizacja partnerska w Niemczech: Bündnis für Menschlichkeit und Zivilcourage e.V., Bernkastel-Kues, druga organizacja partnerska: Gymnasium Lanskroun, Lanskroun (Czechy)</i></p> <p>Projekt „Historia, kultura, tradycja, tolerancja filarami domu europejskiego” – współpraca młodzieży z Polski, Czech i Niemiec przy renowacji cmentarza żydowskiego w Otmuchowie, wycieczki edukacyjne i imprezy kulturalne.</p> <p>21 216 zł</p>
Salezjańska Organizacja Sportowa Salos Czaplinek	<p><i>Organizacja partnerska w Niemczech: Verein für Lebensübungen Bad Schwartau v. 1863. e.V., Bad Schwartau</i></p> <p>Projekt „Turniej” – przygotowanie obchodów 10-lecia współpracy gmin Czaplinek i Bad Schwartau obejmujących: turniej sportowy miast partnerskich z udziałem uczestników z dwóch innych zaprzyjaźnionych gmin niemieckich, jarmark artystyczny, warsztaty papieru czerpanego dla młodzieży i wystawa prac wykonanych podczas warsztatów w izbach muzealnych obu miast.</p> <p>12 818 zł</p>
Słubickie Towarzystwo Muzyczne Słubice	<p><i>Organizacja partnerska w Niemczech: Mediationstelle Frankfurt/Oder</i></p> <p>Projekt „Mediacje szkolne” – spotkania integracyjne, szkolenia z komunikacji międzykulturowej, warsztaty mediacyjno-muzyczne realizowane przez nieformalną grupę Cooltura Konfliktu we współpracy ze Słubickim Towarzystwem Muzycznym oraz Poradnię Mediacyjną z Frankfurtu nad Odrą – kontynuacja projektu rozpoczętego w 2002 roku.</p> <p>14 144 zł</p>
Stowarzyszenie Nasza Europa Wrocław	<p><i>Organizacja partnerska w Niemczech: Paneuropa – Jugend Deutschland e.V. Landesverband Sachsen, Dresden</i></p> <p>Projekt „Aktywne kobiety w zjednoczonej Europie” – warsztaty dla kobiet z Drezna i Wrocławia ukazujące praktyczne metody poszukiwania pracy oraz organizacja międzynarodowej konferencji pt.: „Kobieta sukcesu, kreatywność w życiu i w pracy”.</p> <p>36 244 zł</p>
Stowarzyszenie Forum Rozwoju Gospodarczego Ciechanowiec	<p><i>Organizacja partnerska w Niemczech: Partnerschaftsverein Rosbach e.V., Rosbach v.d. Hoehe</i></p> <p>Projekt „Ratowanie cmentarza ewangelicko-augsburskiego w Ciechanowcu” – uporządkowanie i renowacja XIX-wiecznego cmentarza niemieckiego w Ciechanowcu z udziałem młodzieży polskiej i niemieckiej.</p> <p>13 260 zł</p>
Stowarzyszenie Klub Kościerzyna-Cölbe Kościerzyna	<p><i>Organizacja partnerska w Niemczech: Klub Cölbe-Kościerzyna e.V.</i></p> <p>Projekt „Segregacja odpadów – sposób na czystsze środowisko” – wizyta studyjna przedstawicieli gminy Kościerzyna w Cölbe i zapoznanie się z niemieckimi doświadczeniami w dziedzinie ochrony środowiska.</p> <p>22 100 zł</p>
Stowarzyszenie Kobiet Interclub Femina Zgorzelec	<p><i>Organizacja partnerska w Niemczech: Frauenzentrum Görlitz, Görlitz</i></p> <p>Projekt „Bezpieczne w kraju sąsiadów” – spotkania integracyjne kobiet polskich i niemieckich, kursy języka polskiego i niemieckiego w obu przygranicznych miastach, seminaria dotyczące przełamywania stereotypów i uprzedzeń oraz warsztaty dla kobiet pt. „Bądź bezpieczna w sytuacji kryzysowej”.</p> <p>35 360 zł</p>
Stowarzyszenie Literackie Prom Gorzów Wlkp.	<p><i>Organizacja partnerska w Niemczech: Deutsch-Polnisches Literaturbüro Oderregion e.V., Frankfurt/Oder</i></p> <p>Projekt „Poznajemy Euroregion Pro Europa Viadrina przez literaturę sąsiadów” – przygotowanie konspektów metodycznych dla nauczycieli szkół ponadpodstawowych, dotyczących ważnych problemów społeczeństwa polskiego i niemieckiego, ilustrowanych utworami literackimi autorów z Euroregionu.</p> <p>12 155 zł</p>
Stowarzyszenie Lubelski Ośrodek Samopomocy Lublin	<p><i>Organizacja partnerska w Niemczech: Bürgermedienzentrum Bennohaus, Münster</i></p> <p>Projekt „Dialog międzypokoleniowy” – wyjazd studyjny przedstawicieli seniorów i młodzieży z Lublina do partnerskiej organizacji w Münster, spotkania integracyjne, szkolenia i warsztaty dla seniorów i młodzieży organizowane w Lublinie w oparciu o wzory niemieckie.</p> <p>24 310 zł</p>

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Brody Brody Żarskie	<p>Organizacja partnerska w Niemczech: „ZAK” e.V. („Zukunft, Aktivität, Kreativität”), Forst</p> <p>Projekt „Transgraniczny pocztynion Brody – Forst” – działania na rzecz reaktywacji historycznego szlaku pocztynionowego na terenie obu przygranicznych gmin, odtworzenie dworców dylizansowych i przygotowanie trasy turystycznej.</p> <p>21 658 zł</p>
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno Debrzno	<p>Organizacja partnerska w Niemczech: Förderverein Burgruine Freienfels e.V., Weinbach-Freienfels</p> <p>Projekt „Historia nie dzieli, a łączy” – oparty o niemieckie doświadczenia kultywowania kulturalno-historycznych tradycji średniowiecza turniej wiedzy, sprawności i obrzędowości rycerskiej organizowany z okazji 650-lecia miasta Debrzno.</p> <p>19 006 zł</p>
Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym Przystanek Betlejem Kraków	<p>Organizacja partnerska w Niemczech: Bildungswerk Sachsen der Deutschen Gesellschaft e.V., Leipzig</p> <p>Projekt „Niepełnosprawni – pełnoprawni obywatele Europy” – cykl wizyt studyjnych i warsztatów w obu krajach dla specjalistów i wolontariuszy pracujących z niepełnosprawnymi intelektualnie.</p> <p>30 940 zł</p>
Stowarzyszenie Serce Dzieciom Stargard Szczeciński	<p>Organizacja partnerska w Niemczech: Weisser Ring e.V., Stralsund</p> <p>Projekt „Przemoc w rodzinie i jej terapia” – wizyty studyjne w Polsce i w Niemczech, poświęcone poznawaniu różnych form pracy z ofiarami przemocy oraz organizacja w Stargardzie polsko-niemieckiej konferencji na temat przemocy w rodzinie i jej przeciwdziałaniu.</p> <p>12 155 zł</p>
Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku Gorzów Wielkopolski	<p>Organizacja partnerska w Niemczech – Urania e.V., Frankfurt/Oder</p> <p>Projekt „Mosty łączące Europę” – cykliczne spotkania seniorów z Polski i Niemiec, warsztaty integracyjne, wizyty studyjne i wykłady – kontynuacja projektu rozpoczętego w 2002 roku.</p> <p>13 260 zł</p>
Stowarzyszenie Wspierania Integracji z Unią Europejską Jelenia Góra	<p>Organizacja partnerska w Niemczech: Backpacker – Bautzen e.V., Bautzen, dodatkowa organizacja partnerska w Polsce: Stowarzyszenie Mitośnicy Cieplic</p> <p>Projekt wykorzystujący niemieckie doświadczenia w budowaniu ośrodka spotkań dla mieszkańców i „backpackersów” (turystów podróżujących z plecakiem) w Cieplicach – cykl wizyt studyjnych, seminariów i spotkań roboczych dotyczących strategii działania ośrodka, z udziałem przedstawicieli władz samorządowych i mieszkańców Jeleniej Góry, Cieplic i Bautzen.</p> <p>20 774 zł</p>
Śląski Teatr Tańca Bytom	<p>Organizacja partnerska w Niemczech: „Haus Regenbogen” – Wohnstätte für Menschen mit Behinderungen im Ev. Johanneswerk.e.V., Recklinghausen, dodatkowy partner w Polsce: Bytomskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży</p> <p>Projekt „Wesoła huśtawka” – polsko-niemieckie warsztaty integracyjne, przygotowanie i realizacja spektaklu z udziałem osób niepełnosprawnych, prezentowanego następnie na scenach Bytomia i Recklinghausen.</p> <p>50 830 zł</p>
Towarzystwo Edukacji Europejskiej Zielona Góra	<p>Organizacja partnerska w Niemczech: Frauenzentrum Cottbus e.V.</p> <p>Projekt „Razem w zjednoczonej Europie” – spotkania po obu stronach granicy pod hasłem „Poznajemy siebie, swoje miasta i okolice”, seminaria i warsztaty dotyczące problematyki europejskiej oraz aktywizacji społecznej i zawodowej kobiet.</p> <p>19 890 zł</p>
Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej Legnica	<p>Organizacja partnerska w Niemczech: Volkshochschule – Wuppertal, drugi partner: Akademia Vzdelavania Kosice (Słowacja)</p> <p>Sesja popularnonaukowa pt. „Polska w Unii Europejskiej w oczach młodego Polaka, Niemca, Czecha i Słowaka”.</p> <p>17 680 zł</p>

Zamojskie Stowarzyszenie Kulturalne Zamość	<i>Organizacja partnerska w Niemczech: Erasmus-Widmann Gymnasium, Schulzentrum West, Schwäbisch Hall</i> Projekt „O wspólny dom i jasną przyszłość” – cykl imprez edukacyjnych i kulturalnych: konferencja poświęcona związkom polsko-niemieckim w Zamościu, seminaria i warsztaty w Zamościu i Schwäbisch Hall na temat aktywizacji młodzieży przez działania teatralne, wystawa fotografii i konkurs recytatorski w Schwäbisch Hall oraz pokazy grup teatralnych w obu miastach.	24 310 zł								
Parafia Rzymsko-Katolicka św. Józefa Robotnika Zgorzelec	<i>Organizacja Partnerska: Caritas Görlitz</i> Projekt „Jadłodajnia u św. Józefa” – utworzenie w Zgorzelcu jadłodajni dla bezdomnych i ubogich z udziałem polsko-niemieckiej grupy wolontariuszy.	24 752 zł								
Związek Harcerstwa Polskiego Kraków - Nowa Huta	<i>Organizacja partnerska w Niemczech: Kreisjugendring Nürnberg Stadt (KJR), Nürnberg</i> Projekt „Mogę coś zmienić” – działania na rzecz aktywizacji młodzieży, spotkania robocze kadry pracującej z młodzieżą w obu partnerskich miastach, cykl seminariów i warsztatów dla młodych liderów.	19 890 zł								
Żuławskie Towarzystwo Sportowe Nowy Dwór Gdański	<i>Organizacja partnerska w Niemczech: Stadt Sport Verband, Hennef</i> Projekt „Rekreacja i sport w dziele integracji europejskiej” – cykl imprez sportowo-integracyjnych z udziałem mieszkańców obu miast partnerskich.	19 448 zł								
<table border="0" style="width: 100%;"> <tbody> <tr> <td style="padding-right: 20px;">Dotacje:</td> <td style="text-align: right;">662 116 zł</td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 20px;">Spotkania i komisje:</td> <td style="text-align: right;">14 246,50 zł</td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 20px;">Koszty realizacji programu:</td> <td style="text-align: right;">85 197 zł</td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 20px;">RAZEM:</td> <td style="text-align: right;">761 559,50 zł</td> </tr> </tbody> </table>		Dotacje:	662 116 zł	Spotkania i komisje:	14 246,50 zł	Koszty realizacji programu:	85 197 zł	RAZEM:	761 559,50 zł	
Dotacje:	662 116 zł									
Spotkania i komisje:	14 246,50 zł									
Koszty realizacji programu:	85 197 zł									
RAZEM:	761 559,50 zł									

Program Inicjatyw Obywatelskich w Europie Wschodniej

Celem programu, powstałego w 2003 roku dzięki środkom Fundacji Forda, jest wsparcie aktywności społecznej obywateli na Ukrainie i Białorusi poprzez rozwój różnych form samoorganizacji na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Pomagamy w powstaniu nowych lokalnych inicjatyw obywatelskich, w budowie programów współpracy międzysektorowej, a także prowadzeniu działań z zakresu rzecznictwa interesów obywatelskich.

We współpracy z organizacjami partnerskimi będziemy wspierać lokalne inicjatywy obywatelskie dotyczące między innymi edukacji i informacji prawnej dla obywateli, obrony i egzekwowania praw jednostki, edukacji społecznej młodzieży, tworzenia lokalnych ośrodków aktywności obywatelskiej, przejrzystości rządzenia, dostępu do informacji.

W ramach otwartego konkursu wyłonionych zostało 29 organizacji partnerskich z trzech okręgów na Białorusi: brzeskiego, mohylewskiego i witebskiego i siedmiu na Ukrainie: czernihowskiego, ługańskiego, rówieńskiego, winnickiego, zaporozkiego, żytomierskiego i donieckiego.

Organizacje partnerskie uzyskają od nas wsparcie, które pozwoli im poprawić efektywność działania na swoim terenie i da lepsze przygotowanie do realizacji zadań w ramach Programu Inicjatyw Obywatelskich, m.in. przez podniesienie kwalifikacji personelu, doskonalenie umiejętności oraz organizacyjne wzmocnienie swojej instytucji. W zidentyfikowaniu potrzeb, słabości i braków organizacjom białoruskim i ukraińskim pomaga grupa asystentów z Polski, którzy w pierwszej połowie 2004 roku kilkakrotnie odwiedzą każdą z organizacji.

Program finansowany przez Fundację Forda.

Realizacja Programu: 86 882,02 zł

Program Wschód-Wschód

Program Wschód-Wschód działa w ramach powołanego przez Open Society Institute (Instytut Społeczeństwa Otwartego) w 1991 roku regionalnego programu, który obejmuje wszystkie kraje Europy Środkowej, Wschodniej, Południowej i Azji Centralnej. Jego zadaniem jest wspieranie międzynarodowej współpracy w regionie na rzecz budowania i umacniania społeczeństwa otwartego. Koordynacją działań zajmuje się biuro regionalne, które zatwierdza i finansuje dotacje przyznawane na projekty realizowane w poszczególnych krajach.

W Polsce dotacje przyznawane są na międzynarodowe projekty realizowane przez polskie organizacje i instytucje lub na udział polskich uczestników w przedsięwzięciach organizowanych w innych krajach regionu. Projekty mogą dotyczyć różnych dziedzin życia społecznego, ekonomicznego, politycznego, powinny mieć jednak jasno sformułowane cele i wyznaczone konkretne rezultaty. Ważne jest, by udział partnerów z krajów regionu inicjował lub rozwijał trwałą współpracę osób i instytucji ponad granicami; współpracę, która może przyczynić się do wypracowania dobrych modeli społecznego działania oraz rozwiązywania problemów w skali zarówno lokalnej, jak i całego regionu.

W 2003 roku przyznano dotacje na realizację 19 projektów przygotowanych przez polskie organizacje pozarządowe, placówki naukowe i oświatowe, zrzeszenia młodzieżowe. Wśród nich były projekty długofalowych działań, przygotowywane zazwyczaj w ścisłej współpracy z partnerami zagranicznymi. Większość projektów realizowanych przez polskie organizacje i instytucje skierowana była do naszych wschodnich sąsiadów: Ukrainy, Obwodu Kaliningradzkiego i Białorusi. Podejmowana tematyka najczęściej dotyczyła upowszechniania informacji o Unii Europejskiej i skutków wstąpienia Polski do UE. Inicjowane działania obejmowały również współpracę transgraniczną, rozwój trzeciego sektora oraz grupy upośledzone (narkomanów, kobiety romskie, wykorzystywane dzieci, niepełnosprawnych). 127 polskich ekspertów uczestniczyło w 46 projektach prowadzonych przez fundacje z innych krajów regionu. Byli oni najczęściej zapraszani na warsztaty, seminaria i konferencje poświęcone różnym aspektom funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego (edukacja obywatelska, rozwój samorządności, grupy marginalizowane itp.).

W 2003 roku zorganizowaliśmy ponadto dwie edycje zamkniętego konkursu (tzn. wybrane organizacje zostały zaproszone do ubiegania się o dotacje) „Społeczna aktywizacja młodzieży”. Pierwsza edycja obejmowała dwa obszary: integrację młodzieży niepełnosprawnej i młodzieży zagrożonej społeczną marginalizacją oraz edukację prawną młodzieży. Polskie organizacje zainteresowały się głównie drugim tematem, nawiązując współpracę z Białorusią i Ukrainą. Druga edycja dotyczy

ta przedsiębiorczości młodzieżowej oraz aktywności lokalnej i partycypacji obywatelskiej młodzieży. W tym wypadku zainteresowanie rozłożyło się równomiernie, a głównym partnerem były organizacje ukraińskie. Przyznano 15 dotacji na długofalowe projekty (z czego w 2003 wypłacono 8, pozostałe będą przekazane w 2004 roku).

Program współfinansowany przez Open Society Institute (976 406,02 zł).

Projekty realizowane w Polsce

Centrum Kształcenia i Dialogu <i>Theotokos</i> Gliwice	„Społeczeństwo obywatelskie a rola organizacji pozarządowych w funkcjonowaniu demokratycznego państwa” – wizyta studyjna przedstawicieli organizacji pozarządowych z Ukrainy.	15 530 zł
Centrum Współpracy Młodzieży Gdynia	„Rola organizacji młodzieżowych w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego” – wizyta studyjna przedstawicieli organizacji pozarządowych z Obwodu Kaliningradzkiego i Łotwy.	9 929,28 zł
Ekologiczny Klub UNESCO Pracownia na rzecz Bioróżnorodności Piaski	„Gościńce zielonej Europy” – seminarium i warsztaty polsko-ukraińskie dla przedstawicieli samorządów, kół gospodyń i młodzieży.	5 120 zł
Fundacja Dialog i Współpraca Błonie	„Polskie doświadczenie w zakresie funkcjonowania biura rzecznika praw człowieka” – wizyta studyjna i seminarium dla parlamentarzystów z Białorusi.	8 200 zł
Fundacja Dzieci Niczyje Warszawa	„Wykorzystywanie seksualne dzieci – diagnoza, interwencja i pomoc psychologiczna” – program szkoleniowy dla osób zajmujących się pomocą dzieciom w Europie Środkowo-Wschodniej.	30 995,56 zł
Fundacja Edukacja dla Demokracji Warszawa	„Organizacje młodzieżowe i studenckie w procesie demokratyzacji” - wizyta studyjna młodych liderów z Armenii.	21 870 zł
Fundacja Europejska Dialog Bydgoszcz	„Białoruś a Polska w Unii Europejskiej” – program szkoleniowy dla młodych działaczy z białoruskich środowisk akademickich na temat współpracy z Polską po jej wejściu do UE.	22 440 zł
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Centrum Świętokrzyskie Kielce	„Tworzenie koalicji organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwoju społeczności lokalnej w regionie Doniecka na Ukrainie” – szkolenie i wizyta studyjna w Polsce.	15 500 zł
Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap Gołdap	„Gołdapskie spotkania transgraniczne” – cykl wizyt studyjnych przedstawicieli organizacji pozarządowych, samorządu lokalnego oraz przedsiębiorców z Polski i Obwodu Kaliningradzkiego.	15 730 zł
Małopolskie Towarzystwo Oświatowe Nowy Sącz	„Kobiety romskie łączcie się!” – cykl szkoleń i warsztatów dla liderki romskich z krajów Europy Środkowej i Wschodniej.	93 400 zł
Parlament Młodzieży Przemyśl	„Ukraińskie organizacje proeuropejskie” – szkolenie w zakresie edukacji europejskiej.	10 500 zł
Polska Fundacja im. Roberta Schumana Warszawa	„Razem do Europy” – warsztaty na temat budowania partnerstwa proeuropejskich organizacji pozarządowych z Polski, Białorusi i Ukrainy.	20 000 zł
Regionalne Centrum Informacji Europejskiej i Turystycznej Elbląg	„Eurodemokracja Polska-Rosja” – szkolenie na temat Unii Europejskiej dla uczniów i nauczycieli z Obwodu Kaliningradzkiego (część II projektu rozpoczętego w 2002 roku).	26 705 zł

<p>Stowarzyszenie Jowisz Wałbrzych</p>	<p>„Młodzież ponad granicami przeciw narkomanii” – cykl szkoleń dla liderów nieformalnych grup młodzieżowych z Kazachstanu, Rosji i Polski (w 2003 roku przekazano II ratę z dotacji, która w sumie wyniosła 42 440 zł). 5 820 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Legnica Wspiera Niepełnosprawnych Legnica</p>	<p>„Alternatywne metody komunikacji ze szczególnym uwzględnieniem systemu Blissa” – szkolenie dla profesjonalistów i opiekunów pracujących z niepełnosprawnymi w Drohobyczu na Ukrainie. 32 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Monar Warszawa</p>	<p>„Modele stacjonarnej rehabilitacji dla osób uzależnionych” – polsko-ukraińskie warsztaty dla specjalistów w dziedzinie terapii uzależnień. 22 351 zł</p>
<p>Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Poznań</p>	<p>„Macedonia na Bałkanach wczoraj, dziś i jutro: kultura siły – siła kultury” – konferencja z udziałem uczestników z Europy Środkowo-Wschodniej, poświęcona problemowi potencjalnego konfliktu w Macedonii (w 2003 roku przekazano II ratę z dotacji, która w sumie wyniosła 24 600 zł). 14 600 zł</p>
<p>Wojewódzki Urząd Pracy Katowice</p>	<p>„Praca bez granic – transgraniczny rynek pracy” - cykl polsko-czeskich warsztatów dla pośredników, doradców i pracowników. 4 706,55 zł</p>

Projekty realizowane w innych krajach

<p>Seminarium Udział młodzieży w wyborach Baku, Azerbejdżan</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Małgorzata Bakalarz (Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa); Magdalena Gawdzik (Urząd Służby Cywilnej, Warszawa). 6 259,99 zł</p>
<p>Wizyta studyjna Most do Europy – Kaukaz Tbilisi, Gruzja</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Ewa Bernacka (AEGEE, Zielona Góra), Tomasz Helbin (AEGEE, Warszawa), Ewa Solarczyk (AEGEE, Kraków). 5 133,61 zł</p>
<p>Seminarium Modele opieki paliatywnej Ałmaty, Kazachstan</p>	<p>Uczestnik z Polski: Jacek Łuczak (Akademia Medyczna, Poznań). 4 050,77 zł</p>
<p>Seminarium Młodzież przeciwko narkomanii, część II Kostanaï, Kazachstan</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Alicja Łukasiewicz, Bogusława Ulanowicz-Pęcherczyk, Waldemar Weihs (Stowarzyszenie Jowisz, Wałbrzych). 17 705,13 zł</p>
<p>Konferencja Tworzenie miejsc pracy – inkubatory przedsiębiorczości Biszkek, Kirgistan</p>	<p>Uczestnik z Polski: Krzysztof Zasiadły (Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości, Poznań). 3 127,29 zł</p>
<p>Konferencja Kształtowanie nawyków ciągłego zdobywania wiedzy Wilno, Litwa</p>	<p>Uczestniczka z Polski: Anna Dobrowolska (Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu, Warszawa). 259,60 zł</p>
<p>Seminarium Aktywna społeczność lokalna – bezpieczne społeczeństwo Wilno, Litwa</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Jarosław Bieliński, Marek Fidos, Jan Grał, Andrzej Zawadzki (Komenda Stoteczna Policji, Warszawa). 447,23 zł</p>
<p>Seminarium Banki Żywności w Europie Wschodniej Wilno, Litwa</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Marek Borowski, Czesław Juryszczyn, Małgorzata Lelonek (Federacja Polskich Banków Żywności, Warszawa). 980,80 zł</p>
<p>Seminarium Medycyna rodzinna w Europie: doświadczenia i perspektywy Wilno, Litwa</p>	<p>Uczestnik z Polski: Adam Windak (Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce przy Collegium Medicum UJ, Kraków). 989,78 zł</p>
<p>Seminarium Edukacja o Holocauście w szkołach Wilno, Kowno, Kedainiai, Litwa</p>	<p>Uczestnik z Polski: Jacek Lech (Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, Oświęcim). 998 zł</p>

Program Wschód-Wschód

Konferencja Edukacja dzieci uchodźców i imigrantów Palanga, Litwa	Uczestniczka z Polski: Grażyna Reńska (Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, Warszawa).	1 490,93 zł
Seminarium Religia a demokracja: doświadczenia Wschodu i Zachodu Wilno, Litwa	Uczestnicy z Polski: Tadeusz Doktor (Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW, Warszawa), Agnieszka Kościańska (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, Warszawa), Mikhail Kizilov (Szkoła Nauk Społecznych, Warszawa).	2 477 zł
Konferencja Społeczeństwo obywatelskie a kwestie etniczne Wilno, Litwa	Uczestnicy z Polski: Joanna Konieczna (Instytut Socjologii UW, Warszawa), Ewa Mróz, Thaddeus Schäpe (Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Gliwice).	2 785,16 zł
Seminarium Prawa pacjentów i etyka w służbie zdrowia w Europie Środkowej i Wschodniej Wilno, Litwa	Uczestnicy z Polski: Jan Hartman, Alicja Przyłuska-Fiszler (Collegium Medicum UJ, Kraków), Zbigniew Szawarski (Uniwersytet Warszawski).	2 940,55 zł
Seminarium Zwalczanie przestępczości w krajach bałtyckich Wilno, Litwa	Uczestnicy z Polski: Witold Klaus (Polskie Stowarzyszenie Edukacji Prawnej, Warszawa), Katarzyna Laskowska i Emil Pływaczewski (Wydział Prawa, Uniwersytet w Białymstoku).	3 072,46 zł
Warsztaty Wpływ produkcji rolnej na środowisko naturalne Wilno, Litwa	Uczestnicy z Polski: Andrzej Kryński (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa), Krystyna Olańczuk-Neyman, Bernard Quant (Politechnika Gdańska, Gdańsk).	3 508,87 zł
Międzynarodowe Forum Młodzieży Przeciw Korupcji Druskieniki, Litwa	Uczestnicy z Polski: Marcin Kolago, Małgorzata Radzikowska, Agnieszka Wesotowska (Uniwersytet Gdański, Gdańsk), Maciej Szafran (Szkoła Główna Handlowa, Warszawa).	5 466,19 zł
Wizyta studyjna Mocne i słabe strony samorządu lokalnego Kiszyniów, Mołdawia	Uczestnicy z Polski: Wojciech Borzym (Podlaskie Stowarzyszenie Gmin, Drohiczyn), Wojciech Marchlewski (Związek Gmin Wiejskich RP, Poznań).	5 213,87 zł
Wizyta studyjna Miasta bliźniacze Ughen, Mołdawia – Konin, Polska Ungheni, Mołdawia	Uczestnicy z Polski: Irena Baranowska, Janusz Kamiński, Olga Skrzypska, Andrzej Sybis, Marcin Szubert, Ewa Walczak, Andrzej Wysoki (Urząd Miejski w Koninie).	14 294,50 zł
Seminarium Perspektywy wspólnej przestrzeni informacyjnej w regionie bałtyckim Sankt Petersburg, Rosja	Uczestnik z Polski: Wołodimir Pawliw (Agencja Informacyjna „Rosbalt”, Warszawa).	1 671,02 zł
Seminarium Kaliningrad a integracja europejska w oczach opinii publicznej Samara, Rosja	Uczestniczka z Polski: Katarzyna Gmaj (Instytut Spraw Publicznych, Warszawa).	2 136 zł
Warsztaty Od pedagogiki do praktyki – terapia dziecięcą Samara, Rosja	Uczestnicy z Polski: Zbigniew Biegajło (Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Gdynia), Adam Rusiłowski i Katarzyna Tarkowska-Żogała (Stowarzyszenie Teatralno-Edukacyjne <i>Wybrzeżak</i> , Gdańsk).	7 808,55 zł
Seminarium Młodzież ponad granicami przeciw narkomanii, część I Moskwa, Rosja	Uczestnicy z Polski: Józef Dymalski, Alicja Łukasiewicz, Bogusława Ulanowicz-Pęcherczyk, Waldemar Weihs (Stowarzyszenie <i>Jowisz</i> , Wałbrzych).	7 899,16 zł
Seminarium Konflikt interesów w administracji samorządowej Sinaia, Rumunia	Uczestnik z Polski: Jacek Czaputowicz (Urząd Służby Cywilnej, Warszawa).	2 540,57 zł

<p>Konferencja <i>Możliwości rozwoju obszarów wiejskich</i> Timisoara, Rumunia</p>	<p>Uczestniczka z Polski: Sulistawa Byczkowska (Kaszubski Uniwersytet Ludowy, Wieżyca). 2 860,67 zł</p>
<p>Wizyta studyjna <i>Prawa mniejszości narodowych i etnicznych w konstytucji UE</i> Tirgu Mures, Rumunia</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Michał Bałabanow (Stowarzyszenie <i>Projekt Europa</i>, Warszawa), Anna Jassem (Uniwersytet Warszawski, Warszawa), Michał Laskowski i Michał Andrzej Matkiewicz (YOIS Polska, Gdynia). 4 596,68 zł</p>
<p>Seminarium <i>Budowanie partnerstwa na rzecz rozwoju lokalnego w Europie Środkowej i Wschodniej</i> Sovata, Rumunia</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Jacek Góralczyk, Magdalena Gutkowska, Małgorzata Paradowska, Beata Pawłowicz (Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej, Warszawa). 6 589,80 zł</p>
<p>Warsztaty historyczne <i>Stereotypy nacjonalistyczne a wizerunek obcego</i> Bratysława, Słowacja</p>	<p>Uczestniczka z Polski: Dorota Dukwicz (Polska Akademia Nauk, Warszawa). 749,81 zł</p>
<p>Seminarium <i>Rozwój systemu probacji</i> Bratysława, Słowacja</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Krzysztof Pawłowski, Monika Płatek (Polskie Stowarzyszenie Edukacji Prawnej, Warszawa). 1 441,16 zł</p>
<p>Seminarium <i>Leczenie metadonem – analiza porównawcza</i> Bratysława, Słowacja</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Jacek Anand, Krystyna Kmiecik-Baran, Elżbieta Mówińska (Ośrodek Badań Psychologicznych i Społecznych, Gdynia), Grażyna Cholewińska (Wojewódzki Szpital Zakaźny, Warszawa), Kajetan Dubiel (Centralny Zarząd Służby Więziennej, Warszawa), Bogusław Habrat, Elżbieta Steinbarth-Chmielewska (Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa), Andrzej Kaciuba (Ośrodek Leczenia Uzależnień, Szpital Neuropsychiatryczny, Lublin). 7 123,45 zł</p>
<p>Seminarium <i>Aktywizacja i integracja grup marginalizowanych</i> Ljubljana, Słowenia</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Tomasz Kitliński (Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin), Paweł Leszkowicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań). 4 113,62 zł</p>
<p>Warsztaty <i>Etyka pomagania w polityce społecznej</i> Ljubljana, Słowenia</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Zygmunt Pucko (Collegium Medicum UJ, Kraków), Anna Witkowska (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gdańsk), Paulina Zadura (Instytut Spraw Publicznych, Warszawa). 6 590,14 zł</p>
<p>Konferencja <i>Pluralizm religijny w Środkowej i Wschodniej Europie</i>, część I Lwów, Ukraina</p>	<p>Uczestniczka z Polski: Irena Borowik (Instytut Religioznawstwa UJ, Kraków). 248 zł</p>
<p>Konferencja <i>Pluralizm religijny w Europie Środkowej i Wschodniej</i>, część II Lwów, Ukraina</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Irena Borowik i Halina Grzymała-Moszczyńska (Uniwersytet Jagielloński, Kraków), Tadeusz Doktor, Tomasz Zarycki (Uniwersytet Warszawski, Warszawa); Tomasz Marciniak (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika, Toruń). 2 950,44 zł</p>
<p>Forum <i>Organizacje charytatywne: finansowanie i wolontariat</i> Lwów, Ukraina</p>	<p>Uczestnik z Polski: Andrzej Pawłowicz (Stowarzyszenie Szkoła Liderów, Warszawa). 312,09 zł</p>
<p>Szkolenie <i>Akademia Rozwoju Lokalnego</i> Uzhgorod, Ukraina</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Ilona Gosk, Krzysztof Herbst, Marcin Starzewski (Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Warszawa). 1 165,34 zł</p>
<p>Konferencja <i>Systemy egzaminacyjne na Ukrainie</i> Kijów, Charków, Ukraina</p>	<p>Uczestnik z Polski: Wojciech Małeck (Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Wrocław). 1 278,46 zł</p>
<p>Szkoła letnia <i>Stop AIDS</i> Lwów, Ukraina</p>	<p>Uczestnicy z Polski: Marta Haftkiewicz, Tomasz Małkuszewski (Stowarzyszenie na rzecz Prewencji HIV/ AIDS i Innych Chorób Przenoszonych Drogą Płciową TADA, Warszawa). 2 109,65 zł</p>

Seminarium <i>Związki zawodowe w Europie Środkowej i Wschodniej</i> Kijów, Ukraina	Uczestnicy z Polski: Zuzanna Górka, Tomasz Wójcik (Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”, Gdańsk).	2 934,18 zł
Warsztat <i>Akcja „Sprzątanie świata” jako sposób integracji i mobilizacji lokalnych społeczności</i> Kijów, Ukraina	Uczestnicy z Polski: Sławomir Brzózek, Ludomira Meysztowicz, Piotr Tyszko (Fundacja <i>Nasza Ziemia</i> , Warszawa).	3 586,78 zł
Konferencja <i>Rola kobiet w rozwoju prywatnej przedsiębiorczości</i> Kijów, Ukraina	Uczestnicy z Polski: Karolina Masiak (NEWW-Polska, Gdańsk); Marzena Mażewska (Gdańskie Towarzystwo Edukacji Obywatelskiej, Gdańsk).	3 699,30 zł
Seminarium <i>Edukacja europejska dla szkół</i> Kijów, Ukraina	Uczestnicy z Polski: Joanna Gospodarczyk, Mirosław Sielatycki (Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Warszawa).	4 127,80 zł
Konferencja <i>Modele współpracy międzynarodowej dla organizacji pozarządowych</i> Lwów, Ukraina	Uczestnicy z Polski: Robert Drogoś (Stowarzyszenie Chrześcijańskie <i>Nasz Dom</i> - Habitat for Humanity, Wrocław), Marta Dudek, Iwona Grabowska (Fundacja <i>Krzyżowa</i> dla Porozumienia Europejskiego, Krzyżowa), Ewa Kobus (Stowarzyszenie <i>Ponad Sektorami</i> , Wrocław), Dominika Konarska (Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych CeWOP, Rzeszów), Marek Konieczek (Urząd Miejski w Kwidzynie), Robert Korpysz (Studenckie Stowarzyszenie Przyjaciół ONZ, Lublin), Magdalena Krawczyk (Stowarzyszenie Naukowe Collegium Invisibile, Warszawa), Marian Krupa (Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania, Rzeszów), Edyta Pięciak (Towarzystwo Edukacji Otwartej, Wrocław), Przemysław Radwan-Rohrenscheff (Stowarzyszenie Szkoła Liderów, Warszawa), Anna Szczesny (Stowarzyszenie Rozwoju i Integracji Młodzieży, Przemyśl), Tadeusz Tyszka (Grupa Stanbor, Elbląg).	5 779,36 zł
Seminarium <i>Stosunek do integracji europejskiej we wschodniej Ukrainie</i> Ługańsk, Ukraina	Uczestnicy z Polski: Andrzej Czerwiński, Wiesław Ordon, Maria Stankiewicz (Stowarzyszenie Polska Sieć <i>Energie Cites</i> , Kraków).	7 121,73 zł
Konferencja <i>Pomoc prawna dla uchodźców i ofiar naruszeń praw człowieka na Ukrainie</i> , część II Odessa, Ukraina	Uczestnicy z Polski: Adam Bulanda, Bartosz Jeleń, Jadwiga Mączyńska, Courtney Schusheim, Lidia Twardosz (Ośrodek Praw Człowieka Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków).	8 125,53 zł
Seminarium <i>Rozwój społeczności lokalnych w Europie Środkowo-Wschodniej</i> Kunbabony, Węgry	Uczestnicy z Polski: Jacek Gralczyk, Marta Henzler (Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, Warszawa).	2 009,61 zł

Projekty realizowane w ramach konkursu „Spółeczna aktywizacja młodzieży”

Centrum Kształcenia Liderów i Wychowawców im. Pedro Arrupe Gdynia	„Samorząd uczniowski szkołą demokracji” – cykl szkoleń dla nauczycieli i uczniów z Białorusi (w 2003 roku przekazano I ratę dotacji w wysokości 31 920 zł).	33 808 zł
Dom Pojednania i Spotkań im. św. Maksymiliana Kolbego Gdańsk	„Rozwój młodzieży na Białorusi w środowisku małych społeczności lokalnych” - cykl wizyt studyjnych i szkoleń dla dziennikarzy, nauczycieli i liderów organizacji młodzieżowych (w 2003 roku przekazano I i II ratę dotacji w wysokości 46 500 zł).	87 400 zł
Fundacja Pomocy Wzajemnej <i>Barka</i> Poznań	„Budowanie społecznej aktywności młodzieży przez wolontariat” - wizyty studyjne, szkolenia i staże dla wolontariuszy z Ukrainy (w 2003 roku przekazano I ratę dotacji w wysokości 6 460 zł).	49 780 zł

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Ośrodek Samorządu Lokalnego Olsztyn	„Demokracja w szkole wiejskiej” – cykl seminariów poświęcony wymianie polsko-rosyjskich doświadczeń z zakresu projektów obywatelskich w szkołach samorządowych (w 2003 roku przekazano I ratę dotacji w wysokości 20 410 zł). 26 410 zł
Małopolskie Towarzystwo Oświatowe Nowy Sącz	„Dura lex, sed lex” – seminaria i warsztaty na temat aktywizacji społecznej młodzieży, rodziców i nauczycieli w dziedzinie praw obywatelskich w krajach bałkańskich (w 2003 roku przekazano I ratę dotacji w wysokości 52 250 zł). 110 200 zł
Polskie Stowarzyszenie Edukacji Prawnej Warszawa	„Inaczej o prawach człowieka” – szkolenia o prawach człowieka dla białoruskich i ukraińskich nauczycieli oraz warsztaty dla trenerów (w 2003 roku przekazano I ratę dotacji w wysokości 9 700 zł). 45 600 zł
Stowarzyszenie Szkoła Liderów Warszawa	„Beskidzkie strumyki” – polsko-ukraiński program wspierania rozwoju społecznego i szkolenia liderów młodzieżowych. 28 060 zł
Towarzystwo Demokratyczne Wschód Warszawa	„Międzynarodowa republika szkolna” – szkolenia dla nauczycieli, komitetów rodzicielskich i młodzieży z Polski i Ukrainy (w 2003 roku przekazano I ratę dotacji w wysokości 17 035 zł). 34 070 zł
	Spotkania informacyjne z wnioskodawcami: 12 439,68 zł
	Dotacje: 973 496,02 zł
	Koszty realizacji programu: 106 887,30 zł
	RAZEM: 1 092 823 zł

Regionalny Program Przeciwdziałania Uzależnieniom

Celem istniejącego od 1996 roku Programu jest współpraca i wymiana doświadczeń w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom ze specjalistami i organizacjami z krajów Europy Środkowej, Wschodniej i Azji Centralnej. Prowadzimy różnorodne formy szkolenia specjalistów w dziedzinie profilaktyki i leczenia alkoholizmu i narkomanii oraz edukacji rodzin osób uzależnionych.

Jednym z ważniejszych obszarów współpracy regionalnej jest przekazywanie doświadczeń z funkcjonowania programu leczenia alkoholików „Atlantis”, który dzięki naszej inicjatywie i pomocy od 11 lat prowadzony jest z ogromnym sukcesem w polskich więzieniach. Od kilku lat przekazujemy również nasze doświadczenia z tworzenia – na wolności i w zakładach karnych – programów terapeutycznych dla sprawców przemyocy.

W 2003 roku działania edukacyjne w ramach Programu objęły 16 seminariów i warsztatów dla specjalistów zajmujących się terapią i profilaktyką uzależnień. Seminaria te przeprowadzone zostały w Bułgarii, Gruzji, Kirgistanie, Federacji Rosyjskiej, Tadżykistanie, na Łotwie, Słowacji i Ukrainie.

W Polsce zorganizowaliśmy trzy seminaria: dla terapeutów odwykowych, dla pracowników więziennictwa (o leczeniu uzależnionych w zakładach karnych) oraz dla przedstawicieli administracji państwowej i władz lokalnych (o metodach zmniejszania szkód wywołanych nadużywaniem alkoholu).

Po raz pierwszy zorganizowaliśmy symposium dla przedstawicieli lecznictwa uzależnień z Zachodu i Wschodu. Spotkanie dotyczyło popularnego w Polsce „modelu Minnesota” – metody, którą leczy się najwięcej dorosłych osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków. Symposium zakończyło się podjęciem rezolucji o utworzeniu stowarzyszenia, które będzie skupiało specjalistów przyjmujących w leczeniu uzależnień „model Minnesota”. W modelu tym przyjmuje się, że alkoholizm i narkomania to choroby, które można powstrzymać pod warunkiem zachowania całkowitej abstynencji. Terapia opiera się na pracy w grupie i obejmuje także członków najbliższej rodziny pacjentów. W skład zespołu leczącego wchodzi lekarze, psychologowie, psychiatry, pracownicy socjalni, trzeźwiejący terapeuci odwykowi oraz doradcy duchowi. Najważniejszym elementem modelu jest partnerstwo między profesjonalistami i wspólnotą Anonimowych Alkoholików lub Anonimowych Narkomanów (dla rodzin – Al-Anon), których główna rola polega na wsparciu ludzi kończących leczenie i potrzebujących codziennej pomocy w nauczeniu się trzeźwego życia.

W ramach Programu 24 psychologów, terapeutów i lekarzy z krajów regionu odbyło staże w ośrodkach leczenia uzależnień (m.in. w Monarze, w Ośrodku Terapii Uzależnień przy Instytucie Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, w Szpitalu Psychiatrycznym w Tworkach, w poradni dla uzależnionych w Toruniu oraz w kilku zakładach karnych prowadzących programy „Atlantis”).

Nadal publikujemy pismo o uzależnieniach „Arka” w języku rosyjskim (dwa razy w roku) i bułgarskim (jeden numer rocznie). Przyczyniliśmy się do wydania czterech książek na temat leczenia uzależnień (m.in. w Gruzji i Bułgarii). Wydaliśmy rosyjskie tłumaczenie książki *O zbrodniach i karach* Wiktora Osiatyńskiego, która pomaga nam w prowadzeniu zajęć na seminariach dotyczących przemocy domowej i humanizacji odbywania kary więzienia.

Wraz z Programem Edukacji Prawnej zorganizowaliśmy także panelową dyskusję na temat sprawiedliwości wyrównawczej, w której udział wziął wybitny specjalista z Nowej Zelandii, Jim Consedine.

Z budżetu Programu przekazaliśmy w formie dotacji kwotę 62.794,25 USD naszym partnerom w krajach regionu. Znaczna część tych środków przeznaczona była na pokrycie kosztów podróży specjalistów zagranicznych przyjeżdżających do Polski, by wziąć udział w naszych szkoleniach lub praktykach klinicznych.

Program finansowany przez Open Society Institute (711 308,60 zł).

Pozostałe dotacje

Dotacje na programy przekazane innym organizacjom

Fundacja Ośrodka Karta Warszawa	„Historia bliska” – konkurs historyczny dla młodzieży – dotacja na lata 2003-2006 760 000 zł
Fundacja Otwarty Kod Kultury Warszawa	„Witryna Czasopism” – program wspierania czasopism kulturalnych – dotacja na lata 2004-2005 483 275 zł
Kasa im. Józefa Mianowskiego, Fundacja Popierania Nauki Warszawa	Dotacja uzupełniająca do funduszu przekazanego w 2002 roku na prowadzenie programu „Stypendia Wschodnie” 37 800 zł
Małopolskie Towarzystwo Oświatowe Nowy Sącz	„Pierwszy krok” – program pomocy dzieciom romskim w podjęciu nauki w szkołach podstawowych – dotacja na lata 2003-2005 300 000 zł
Ośrodek Informacji Środowisk Kobięcych OŚKA Warszawa	„Fundusz dla kobiet” – program dotacji na inicjatywy kobiece – dotacja na lata 2003-2006 800 000 zł

Dotacje przyznane w ramach Regionalnego Programu Kulturalnego Open Society Institute

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki Bielsko-Biała	Wyjazd studyjny Michała Bagrowskiego do Stowarzyszenia <i>Nový Prostor</i> w Pradze w celu zapoznania się z zasadami współpracy czeskiej organizacji z władzami lokalnymi i prywatnymi darczyńcami oraz z organizacją pracy wolontariuszy (dotacja ze środków Regionalnego Programu Kulturalnego OSI) 4 560 zł
Fundacja WRO Centrum Sztuki Mediów Wrocław	Zorganizowanie wizyty studyjnej w Polsce Ivany Sremcevc, dyrektora międzynarodowego festiwalu sztuki video <i>Videomedija</i> w Nowym Sadzie (Serbia) i Oleny Afanasyejev, dyrektora Ośrodka Inicjatyw Młodzieżowych Totem w Chersonie (Ukraina) (dotacja ze środków Regionalnego Programu Kulturalnego OSI) 2 280 zł
Stowarzyszenie Młodych Twórców Ku Teatrowi Przeźmierowo	Wyjazd studyjny Jolanty Kilian do Fundacji <i>Akayin</i> w Biszkeku (Kirgistan) oraz do teatru <i>Youg</i> w Baku (Azerbejdżan) w celu przeprowadzenia warsztatów teatralnych dla tamtejszych twórców (dotacja ze środków Regionalnego Programu Kulturalnego OSI) 9 880 zł
Stowarzyszenie Młodych Twórców Ku Teatrowi Przeźmierowo	Zorganizowanie wizyty studyjnej w Polsce Uladzisława Piatnitsa z niezależnego teatru <i>Freelance Creators</i> z Mińska (Białoruś) i Kim Komljanec, liderki grupy teatralnej BUBE z Ljubljany (Słowenia) (dotacja ze środków Regionalnego Programu Kulturalnego OSI) 6 460 zł
Stowarzyszenie Teatralno-Edukacyjne Wybrzeżak Gdańsk	Wyjazd studyjny Adama Rusiłowskiego do Ośrodka Twórczości Młodzieżowej <i>Yog'du</i> w Taszkencie (Uzbekistan) w celu przeprowadzenia szkoleń dla artystów uzbeckich (dotacja ze środków Regionalnego Programu Kulturalnego OSI) 6 612 zł

Pozostałe dotacje

Stowarzyszenie Teatralno-Edukacyjne Wybrzeżak Gdańsk	Zorganizowanie wizyty studyjnej w Polsce Adama Cziboly, szefa Grupy Kulturalnej <i>Kava</i> z Budapesztu (Węgry), Venera Yarmurati z Fundacji Pomocy Rodzinnym Domom Dziecka w Osz (Kirgistan), Viktorija Panasenko, dyrektora młodzieżowego teatru psychologicznego <i>LiK</i> w Czerkasach (Ukraina) oraz Feruza Rashidova, dyrektora Ośrodka Wspierającego Programy Edukacyjne i Kulturalne w Samarkandzie, (Uzbekistan) (dotacja ze środków Regionalnego Programu Kulturalnego OSI)	4 560 zł
Teatr im. Wilama Horzycy Toruń	Wyjazd studyjny Dariusza Pniewskiego do Instytutu Culturelink (IMO) w Zagrzebiu w celu nawiązania zawodowych kontaktów międzynarodowych (dotacja ze środków Regionalnego Programu Kulturalnego OSI)	5 700 zł
Strona www	Prowadzenie strony internetowej i list dyskusyjnych Regionalnego Programu Kulturalnego oraz ogłoszenie nt. Regionalnego Programu Stypendialnego (ze środków Regionalnego Programu Kulturalnego i Regionalnego Programu Stypendialnego OSI)	15 320,80 zł

Inne dotacje

Wydawnictwo Muza Warszawa	Wydanie książki Ronalda Asmusa „NATO – otwarcie drzwi” (dotacja ze środków NATO Information Office)	21 840 zł
Hanna Włodarczyk Warszawa	Realizacja polskiej prapremiery sztuki teatralnej Ester Vilar „Matematyka miłości” w reżyserii Hanny Włodarczyk w Teatrze Starym (dotacja ze środków Wydawnictwa Nowa)	3 500 zł

Stypendia

Stypendia na staże zagraniczne dla młodych pracowników naukowych (stypendia przyznane w 2002 roku i wypłacone w 2003 roku)	Jan Ciechanowski , Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, staż badawczy (3 miesiące) na Universidade de Lisboa, Portugalia	11 891,70 zł
	Agnieszka Monika Golec , Instytut Psychologii PAN w Warszawie, staż badawczy (6 miesięcy) w University of Maryland, College Park, USA	22 715,07 zł
	Wacław Kotliński , Wydział Zarządzania i Marketingu Politechniki Rzeszowskiej, staż badawczy (4 miesiące) w University of Cardiff, Wielka Brytania	14 495,48 zł
	Marta Płońska , Instytut Chemii Uniwersytetu w Białymstoku, staż badawczy (3 miesiące) w University of California, Davis, USA	11 572,50 zł
	Samanta Stecko , Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, staż badawczy (5 miesięcy) w Université Paris 1-Panthéon-Sorbonne, Francja	13 929,84 zł
	Szymon Wichary , Instytut Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, staż badawczy (3 miesiące) w Center for Adaptive Behavior and Cognition Max Planck Institute for Human Development, Berlin, Niemcy	8 100,75 zł
	Grzegorz Wojciechowski , Wydział Chemii Uniwersytetu Adama Mickiewicza, staż badawczy (6 miesięcy) w University of Crete, Grecja	23 105,20 zł
	Ewa Hołuszko , Warszawa, dofinansowanie wieczorowych studiów na Wydziale Psychologii UW	3 900 zł
	RAZEM:	2 571 498,34 zł

Sprawozdanie finansowe 2003

Przychody

Open Society Institute, Nowy Jork i Budapeszt	17 376 039,73
Ford Foundation, Nowy Jork	12 174 043,43
Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe, Waszyngton	5 808 000,00
Robert Bosch Stiftung, Stuttgart	815 995,10
Charles Stewart Mott Foundation, Flint, Michigan	390 000,00
Commercial Union Polska Sp. z o.o., Warszawa	150 000,00
Freedom House – Program PAUCI, Waszyngton	116 700,00
Levi Strauss Poland Sp. z o.o., Płock	100 320,00
European Foundation Centre, Bruksela	100 301,45
Marzena Pawlak-Rogała, Milanówek	99 390,69
National Endowment for Democracy, Waszyngton	43 563,47
German Marshall Memorial Fund of the United States, Waszyngton	42 163,60
Ambasada Królestwa Niderlandów (Program Małych Grantów MATRA), Warszawa	41 460,14
Canadian International Development Agency – Official Development Assistance in Central Europe CIDA-ODACE, Bratysława	36 471,08
Ambasada Stanów Zjednoczonych, Warszawa	28 439,50
Charities Aid Foundation, Bruksela	27 470,83
Bank Światowy, Warszawa	22 114,33
NATO Information Office, Bruksela	21 846,50
Bertelsmann Stiftung, Gütersloh	18 864,00
EU Commission, Bruksela	10 217,98
Spółeczny Instytut Wydawniczy ZNAK, Kraków	9 797,79
Prywatny darczyńca	3 760,00
Institute of International Education, Nowy Jork	3 755,52
Transparency International, Czechy	3 202,73
Danish Institute for International Studies, Kopenhaga	2 575,37
Finnish Institute of International Affairs, Helsinki	1 384,10
Wojciech Miechowicz, Warszawa	520,00
darowizny rzeczowe od firm: TVN Sp. z o.o., Warszawa, Agora S.A., Warszawa, AWiM Mediabank, Warszawa, Wydawnictwo Sic!, Warszawa o łącznej wartości	22 351,48
Przychody z wynajmu i na amortyzację	4 698 526,30
Przychody finansowe i pozostałe przychody	6 319 038,45
Razem (PLN)	48 488 313,57

Koszty

Koszty programów	24 413 005,83
Koszty administracyjne, informacja i rozwój	2 986 657,38
Koszty amortyzacji	899 634,81
Koszty finansowe i pozostałe koszty	819 021,57
Razem (PLN)	29 118 319,59

Struktura wydatków programowych

Programy Krajowe	
Program Społeczeństwa Obywatelskiego	5 403 463,19
Program Trzeci Sektor	7 604 000,00
Program Edukacji Prawnej	1 036 000,00
Program Przeciw Korupcji	843 152,00
Program Równych Szans	1 016 829,20
Programy przekazane	2 381 075,00
Pozostałe dotacje	190 423,34
Programy Krajowe – razem	18 474 942,73
Programy Międzynarodowe	
Program Współpracy Międzynarodowej	3 285 489,98
Program Partnerstwo Miast i Obywateli	761 559,50
Program Inicjatyw Obywatelskich w Europie Wschodniej	86 882,02
Program Wschód-Wschód	1 092 823,00
Regionalny Program Przeciwdziałania Uzależnieniom	711 308,60
Programy Międzynarodowe – razem	5 938 063,10
Razem (PLN)	24 413 005,83

Bilans

AKTYWA		Stan na dzień	
		01.01.2003	31.12.2003
1	2	3	4
A	Aktywa trwałe	54 866 326,75	45 883 083,50
I	Wartości niematerialne i prawne	2 738,43	7 679,27
II	Rzeczowe aktywa trwałe	30 635 658,32	29 693 607,73
III	Należności długoterminowe	109 930,00	100 505,50
IV	Inwestycje długoterminowe	24 118 000,00	16 081 291,00
B	Aktywa obrotowe	20 109 464,83	63 469 379,46
II	Należności krótkoterminowe	128 558,78	242 084,07
	- należności inne	60 874,22	70 978,06
	- należności z tytułu dostaw towarów i usług	56 582,74	152 784,71
	- należności od pracowników	1 598,85	9 763,86
	- należności z tytułu podatków	9 502,97	8 557,44
III	Inwestycje krótkoterminowe	19 931 219,07	63 184 623,83
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe	127 682,28	42 617 996,73
	- akcje		16 999 966,53
	- inne krótkoterminowe aktywa finansowe	127 682,28	25 618 030,20
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	19 803 536,79	20 566 627,10
	- kasa	58 351,33	19 513,37
	- rachunek bankowy - bieżący złotowy	994 415,95	1 394 316,32
	- rachunek bankowy - pomocniczy złotowy	17 040,40	33 647,79
	- rachunek bankowy - bieżący dewizowy	1 586 495,26	483 680,42
	- rachunek bankowy - kaucja	0,00	3 411 060,87
	- gotówka w Biurze Maklerskim	13 930,26	14 228 000,00
	- inne środki pieniężne (lokaty, bony skarbowe)	16 462 526,79	996 408,33
	- inne aktywa pieniężne	670 776,80	42 671,56
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	49 686,98	
	BILANS	74 975 791,58	109 352 462,96

Bilans

PASywa		Stan na dzień	
		01.01.2003	31.12.2003
5	6	7	8
A	Fundusze własne	43 170 060,98	61 517 821,43
I	Fundusz statutowy	20 851 388,99	38 284 649,94
	w tym:		
	- majątek trwały netto	4 076 974,03	3 918 049,57
	- z rozliczenia wyniku finansowego	16 646 732,68	34 238 582,17
	- fundusz założycielski	127 682,28	128 018,20
	- wartości niematerialne, prawne i inne	0,00	
II	Fundusz z aktualizacji wyceny	901 722,00	38 077,02
III	Wynik finansowy	21 416 949,99	23 195 094,47
	- z rozliczenia wyniku lat poprzednich	1 912 670,08	3 825 100,50
	- z rozliczenia wyniku bieżącego roku	19 504 279,91	19 369 993,97
B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	31 805 730,60	47 834 641,53
I	Zobowiązania długoterminowe	612 138,61	739 926,94
II	Zobowiązania krótkoterminowe	4 565 899,92	12 021 806,60
1	wobec pozostałych jednostek	4 549 926,40	11 988 158,81
	- zobowiązania grantowe	3 435 988,68	11 244 524,07
	- zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług	248 678,28	328 220,62
	- rozrachunki z pracownikami	768,36	1 472,42
	- niepodjęte wynagrodzenia	621 634,87	226 022,19
	- rozrachunki z budżetem	168 023,14	149 509,66
	- rozrachunki z ZUS	73 910,36	38 409,85
	- inne	922,71	0,00
2	fundusze specjalne	15 973,52	33 647,79
III	Rozliczenia międzyokresowe	26 627 692,07	35 072 907,99
	- długoterminowe	26 561 422,72	35 055 855,41
	- krótkoterminowe	66 269,35	17 052,58
	BILANS	74 975 791,58	109 352 462,96

Rachunek zysków i strat

Poz.	Wyszczególnienie	Kwota	
		2002	2003
1	2	3	4
A	Przychody na działalność statutową	45 163 035,64	42 169 275,11
B	Koszty działalności statutowej	23 728 131,65	24 933 396,42
D	Koszty biura Fundacji	4 457 672,98	3 365 901,60
1	Zużycie materiałów i energii	360 552,42	315 247,01
2	Usługi obce	972 805,89	740 501,83
3	Amortyzacja	909 535,86	899 634,81
4	Wynagrodzenia i narzuty	1 490 362,39	989 298,29
5	Pozostałe koszty	724 416,42	421 219,66
G	Pozostałe przychody	103 820,42	12 232,26
H	Pozostałe koszty	1 841,75	4 970,25
I	Przychody finansowe	2 555 377,91	6 306 806,19
J	Koszty finansowe	118 828,68	814 051,32
K	Wynik C-D-E+F-G+H-I	19 515 758,91	19 369 993,97
L	Zyski i straty nadzwyczajne		
1	Zyski		
2	Straty		
M	Podatek dochodowy	11 479,00	
	Wynik działalności za rok K (+ - L - M)	19 504 279,91	19 369 993,97

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Fundacji im. Stefana Batorego z siedzibą w Warszawie, na które składa się wprowadzenie do sprawozdania finansowego, bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2003 r., który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 109.352.462,96 złotych, rachunek zysków i strat za rok obrotowy kończący się tego dnia wykazujący wynik finansowy w kwocie 19.369.993,97 złotych oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Za sporządzenie sprawozdania finansowego odpowiedzialny jest Zarząd Fundacji. Naszym zadaniem było zbadanie i wyrażenie opinii o rzetelności, prawidłowości i jasności tego sprawozdania finansowego oraz prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień Międzynarodowych Standardów Rewizji Sprawozdań Finansowych wydanych przez Międzynarodową Federację Księgowych, rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity, Dz. U. z 2002 r. nr 76, poz. 694 z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 137, poz. 1539), ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 roku o fundacjach (Dz. U. Nr 21, poz. 97 wraz z późniejszymi zmianami) oraz norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce. Przepisy te wymagają, aby badanie zostało zaplanowane i przeprowadzone w taki sposób aby uzyskać racjonalną pewność, pozwalającą na wyrażenie opinii o sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmuje sprawdzenie w oparciu o metodę wrywkową dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają kwoty i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmuje również ocenę poprawności stosowanych zasad rachunkowości, znaczących szacunków dokonanych przez kierownika jednostki oraz ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego. Wyrażamy przekonanie, że przeprowadzone przez nas badanie stanowi wystarczającą podstawę dla naszej opinii.

Naszym zdaniem, zbadane sprawozdanie finansowe Fundacji im. Stefana Batorego zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych i przedstawia w sposób rzetelny, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową Fundacji na dzień 31 grudnia 2003 r., wynik finansowy za rok obrotowy kończący się tego dnia, zgodnie z zasadami rachunkowości stosowanymi w Polsce, określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 137, poz. 1539) oraz jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu Fundacji.

Ponadto, zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, stwierdzamy, że sprawozdanie z działalności jednostki uwzględnia informacje, o których mowa w art. 49 ust. 2 ustawy o rachunkowości i są one zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

/podpis/
Biegły rewident nr 90060/74956
Wojciech Stopka, Dyrektor

/podpis/
Za KPMG Polska Audyt Sp. z o.o.
ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa
Biegły rewident nr 796/1670
Bogdan Dębicki, Członek Zarządu

Warszawa, 12 marca 2004 r.

